

STENOGRAFSKE BELEŠKE
NARODNE SKUPŠTINE
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 4

BEOGRAD 1935 GODINE

KNJIGA 1

IX REDOVNI SASTANAK

NARODNE SKUPŠTINE
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

DRŽAN 19 OKTOBRA 1935 GODINE U BEOGRADU

PRESEDAVAO

PRESEDNIK

STEVAN ĆIRIĆ

SEKRETAR

ANTE KOVAČ

Prisutni g. g. Ministri: Predsednik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova **dr. Milan Stojadinović**, Ministar unutrašnjih poslova **dr. Anton Korošec**, Ministar vojske i mornarice, počasni adutant Nj. V. Kralja, armiski general **Petar R. Živković**, Ministar saobraćaja **dr. Mehmed Spaho**, Ministar bez portfelja **dr. Šefkija Behmen**, Ministar poljoprivrede **Svetozar Stanković**, Ministar trgovine i industrije **dr. Milan Vrbanić**, Ministar fizičkog vaspitanja naroda i zastupnik Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja **Mirko Komnenović**, Ministar šuma i rudnika **Đura Janković**, Ministar prosvete **Dobrivoje Stošović**, Ministar finansija **Dušan Letica**, Ministar građevina **Miloš Bobić**, Ministar pravde **dr. Mile Miškulin**, Ministar pošta, telegrafa i telefona **dr. Branko Kaluderčić**, Ministar bez portfelja **dr. Miho Krek**.

POČETAK U 10,30 ČASOVA

Pre dnevnog reda:

1 — Čitanje i usvajanje zapisnika VIII redovnog sastanka;

2 — Saopštenje telegrama Predsednika Narodne skupštine Predsedniku Parlamenta Kraljevine Belgije, povodom smrti Nj. V. Kraljice Astride;

3 — Saopštenje o smrti Sime Đurića, narodnog poslanika;

4 — Saopštenje Ukaza Nj. V. Kralja o uvaženim ostavkama: Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja **Nikole Preke**, Ministra pravde **dr. Ljudevita Auera** i Ministra šuma i rudnika **Ignjata Stefanovića** i o postavljenju novih ministara: za zastupnika Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja **Mirka Komnenovića**, Ministra za fizičko vaspitanje naroda, za Ministra šuma i rudnika **Đuru Jankovića**, Ministra bez portfelja, i za Ministra pravde **dr. Mila Miškulina**, narodnog poslanika;

5 — Saopštenje Ukaza Nj. V. Kralja o postavljenju: za Ministra pošta, telegrafa i telefona **dr. Branka Kaluderčića**, narodnog poslanika, i za Ministra bez portfelja **dr. Miha Kreka**, advokata;

6 — Saopštenje izveštaja Senata o usvajanju zakonskog predloga o budžetskim dvanaestinama za 1935/36 godinu i o vanrednim i naknadnim kreditima uz budžetske dvanaestine za 1935 godinu, i uz budžet državnih rashoda i prihoda za 1934/35 godinu;

7 — Saopštenje da Ministar finansija dostavlja Skupštini za njenu arhivu jedan potvrđeni primerak Zakona o budžetskim dvanaestinama za 1935/36 godinu;

8 — Saopštenje Uredaba Ministarskog saveta: Ministar trgovine i industrije, na osnovu čl. 10 Zakona o merama, podnosi Skupštini na saglasnost Uredbu Ministarskog saveta o električnim jedinicama koje se upotrebljavaju u javnom saobraćaju; Predsednik Ministarskog saveta na osnovu § 63 Finansijskog zakona za 1934/35 godinu podnosi Skupštini na saglasnost Uredbu Ministarskog saveta o likvidaciji bezpravnih naselja i zauzeća u državnoj šumi **Pasjači—Vidojevici—Macanu** u Srezovima **dobričkom** i **prokupačkom**;

9 — Saopštenje o rešenjima Ministarskog saveta: Ministar finansija na osnovu čl. 15 predloga Zakona o opštoj carinskoj tarifi podnosi Skupštini na odobrenje rešenje Ministarskog saveta IV br. 20967 od 30-VIII-1935 godine o odobrenju uvoza ricinusovog semena do kraja 1935 godine; rešenje Ministarskog saveta IV br. 20768 o dopuni tač. 4 opštih napomena uz petnaesti deo uvozne carinske tarife; rešenje Ministarskog saveta br. 20280 od 21-VIII-1935 godine o smanjenju minimalne stope na staro gvožđe iz broja 588 uvozne carinske tarife na 0.50 dinara, i minimalne stope iz broja 540 tač. 1.b iste tarife na tračnice bušene ili nebušene pa i montirane na 1 dinar; rešenje Ministarskog saveta IV br. 20279 od 21-VIII-1935 godine o ukidanju zabrane izvoza orahovog obloga, tesanoga i netesterisanog drveta, koja je bila zavedena rešenjem Ministarskog saveta br. 31281 od 31-XII 1934 godine;

10) Saopštenje izveštaja Administrativnog odbora o pregledu skupštinskih računa za vreme od 30-XII-1934 godine do 31-III-1935 godine i o pregledu skupštinskih računa za vreme od 1-VII do 30-IX-1935 godine;

11 — Saopštenje ostavki narodnih poslanika na položaje pretседnika opština;

12 — Saopštenje o podnošenju interpelacija narodnih poslanika: Petra Kosovića i drugova na Ministra saobraćaja o izgradnji projektovane pruge Bitolj—Resan—Ohrid; Save Mikića na Ministra finansija i Ministra unutrašnjih poslova o nezakonitom oduzimanju opštinske zgrade u Opštini lozanskoj; dr. Muhameda Ridanovića na Ministra šuma i rudnika o nezakonitom rešenju sreskog načelnika u Konjicu po predmetu spora u pitanju meramata na štetu sela Ribiči i Seljani; Jovana Arandelovića na Ministra saobraćaja o zloupotrebi u zvaničnoj dužnosti od strane pojedinih činovnika Generalne i Oblasne železničke direkcije — Beograd; inž. Nikole Kabalina na Pretседnika Ministarskog saveta o izdavanju knjige koja sadrži spisak lica koja su na izborima od 5 maja o. g. glasali za listu g. Bogoljuba Jevtića i usvajanje prvenstva; dr. Milovana Pinterovića na Pretседnika Ministarskog saveta i Ministra finansija o smanjivanju prinadležnosti državnim službenicima i penzionerima; Milivoja Đ. Isakovića na Pretседnika Ministarskog saveta o Uredbi o smanjenju ličnih prinadležnosti državnih i samoupravnih činovnika; o rešenju seljačkih, trgovačkih i zanatlijskih dugova; na Ministra trgovine i industrije o nedozvoljavanju rada kafedžijama, zakupcima bifea i dr. kada se isele iz jednog lokala u drugi; o oprastanju kazni izrečenih po Zakonu o radnicima; na Ministra unutrašnjih poslova o nepravilnom i nezakonitom radu M. Savatića, direktora železnica Drinske banovine iz Šapca; o nepravilnostima Borivoja Stanojevića i drugova, bivših službenika Železničke direkcije Drinske banovine iz Šapca; o otpuštanju činovnika na području Banske uprave Drinske banovine; na Ministra unutrašnjih poslova i Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja o teškim prilikama u kojima se nalazi bolnica u Šapcu; na Ministra unutrašnjih poslova i Ministra građevina o obustavi kuluka za prevoz kamena u Srezovima pocerskom i posavo-tamnavskom; na Ministra poljoprivrede o stavljanju na raspoloženje potrebnih količina zdravog semena zemljoradnicima u Srezovima pocerskom i mačvanskom; o pomoru svinja u Srezovima pocerskom i mačvanskom, kao i o podizanju svinjarstva u ova dva sreza; na Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja o izmenama i dopunama zakona koji se odnose na radničko osiguranje; o pomoći u ljudskoj i stočnoj hrani oskudnima u Srezovima pocerskom i mačvanskom; o izmenama i dopunama u Invalidskom zakonu; na Ministra finansija o oslobodenju od poreza i ostalih dažbina građana Srezova mačvanskog i pocerskog zbog mrava i suše; o oslobodenju kažnjениh po Zakonu o taksama a po trošarinskim krivicama; o neoprodaji u dovoljnoj količini soli u krupicama seljacima u okolini Šapca i usvajanje prvenstva; dr. Vojislava Došena na Ministra unutrašnjih poslova o nezakonitoj odluci opštinskog odbora u Crnji, da se sedište opštine premesti u novo mesto Vojvoda Stepa i usvajanje prvenstva; Milana A. Božića na Pretседnika Ministarskog saveta o nepravdom progнанjanju nacionalnog činovništva i usvajanje prvenstva; Milana A. Božića na Ministra poljoprivrede o definitivnom rešenju dobrovoljačkog pitanja i usvajanje prvenstva; dr. Vojislava Došena na Ministra poljoprivrede o oslobodenju plaćanja državnih i banovinskih dažbina agrarnim subjektima na eksproprijacionom zemljištu i usvajanje prvenstva; dr. Vojislava Došena na Ministra prosvete o nepravdom raspodeli pomoći za podizanje školskih zgrada u Dunavskoj banovini i usvajanje prvenstva; dr. Vojislava Došena na Ministra finansija o izjednačenju Zakona o taksama u celoj državi i usvajanje prvenstva; Dušana Ivančevića i drugova na Pretседnika Ministarskog saveta o nedonošenju novog Zakona o štampi, o udruženjima i o zboru i dogovoru; Ivana Prekoršeka i drugova na Pretседnika Ministarskog saveta o smanjenju prinadležnosti državnih službenika; Josipa Cvetića i drugova na Pretседnika Ministarskog saveta o nejednakoj primeni Zakona o štampi; dr. Dražana Kraljevića i drugova na Ministra unutrašnjih poslova o odbijanju prijave za rad Jugoslovenskog narodnog pokreta „Zbor“;

13 — Saopštenje da Ministar finansija izveštava da će odgovoriti na interpelacije narodnih poslanika kad se stave na dnevni red i to: Jevrema Tomića o odlaganju plaćanja poreza Srezu titelskom zbog berbe kukuruza; dr. Uroša Stajića o smanjenju cena monopolskih artikala; Živote Milanovića i drugova o donošenju zakona o oslobodenju dobrovoljaca, naseljenika i optanata dužne poreze do 1935 godine i tekuće do 1940 godine; Joce Georgijevića i drugova o trgovinskom ugovoru između naše države i Grčke o uvozu korinta i smokava i zabrani tvornicama žeste da peku voćne rakije; Aleksandra Lazarevića i drugova o oslobodenju plaćanja državnog poreza svih poreskih obveznika koji su ovogodišnjom sušom oštećeni; Nikona Lazarevića i drugova o prikupljanju školskog prireza i predavanju školskim upravama po dvanaestinama;

Ministar unutrašnjih poslova izveštava da će odgovoriti na interpelacije narodnih poslanika kad prikupi potrebne po-

datke i to: Save Mikića o nezakonitom uzimanju opštinske zadruga Opštini lozanskoj; Milivoja Đ. Isakovića o teškim prilikama u Šapcu; Milivoja Đ. Isakovića o otpuštanju činovnika na području Banske uprave Drinske banovine; Milivoja Đ. Isakovića o radu Borivoja Stanojevića i drugova, bivših službenika Direkcije železnica Drinske banovine u Šapcu; Milivoja Đ. Isakovića o obustavi kuluka za prevoz kamena u Srezovima pocerskom i posavo-tamnavskom;

Ministar pošta, telefona i telegrafa izveštava da će odgovoriti na interpelaciju Velimira Aćimovića o krivici Škekića Jovana, upravnika pošte u Grockoj, kada bude stavljena na dnevni red;

Ministar građevina izveštava da će odgovoriti na interpelaciju dr. Vjekoslava Miletića o snabdevanju stanovništva zdravom i pitkom vodom u onim krajevima koji oskudevaju u tome, kad bude stavljena na dnevni red;

Ministar građevina izveštava da će odgovoriti na interpelaciju Sekule Zečevića o hitnoj opravi banovinskog puta Mostar—Gacko—Nevesinje—Kalinovik kad prikupi potrebne podatke;

Ministar poljoprivrede izveštava, da će odgovoriti na interpelacije: Krste Predovana o obrazovanju procjenbene komisije za razrešenje kmetinskih odnosa u Dalmaciji; Bogdana Ercogovca o pitanju stečaja Glavne zemljoradničke zadruga za osiguranje, kada budu stavljene na dnevni red;

Ministar prosvete izveštava, da će odgovoriti na interpelaciju Nikona Lazarevića o prikupljanju školskog prireza i predavanju školskim upravama po dvanaestinama, kad budu stavljene na dnevni red;

Ministar unutrašnjih poslova izveštava, da će odgovoriti na interpelaciju Milivoja Đ. Isakovića, o radu M. Savatića, Direktora železnica Drinske banovine u Šapcu, kad prikupi potrebne podatke;

Ministar građevina izveštava, da će odgovoriti na interpelaciju Milivoja Đ. Isakovića o obustavi kuluka za prevoz kamena u Srezovima pocerskom i posavo-tamnavskom, kad prikupi potrebne podatke;

Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja izveštava da će odgovoriti na interpelaciju Milivoja Đ. Isakovića o teškim prilikama u kojima se nalazi bolnica u Šapcu, kad prikupi potrebne podatke;

14 — Saopštenje zahteva Ministra pravde za izdavanje sudu narodnih poslanika;

15 — Saopštenje molbi i žalbi;

16 — Saopštenje raznih akata;

17 — Usvajanje izveštaja Verifikacionog odbora, po kome za narodnog poslanika na mesto poč. Sime Đurića dolazi njegov zamenik Alojz Đikić, posednik iz Nove Kapele;

18 — Usvajanje rezolucije da se prenesu u redovan saziv Narodne skupštine od 20 oktobra 1935 do 20 oktobra 1936 godine; sve neodobrene uredbe Ministarskog saveta; zahtevi g. Ministra pravde za izdavanje sudu narodnih poslanika; sve molbe i žalbe upućene skupštinskom Odboru za molbe i žalbe u vanrednom sazivu od 3 juna do 19 oktobra 1935 g. kao i svi nesvršeni predmeti koji spadaju u nadležnost Finansijskog odbora Narodne skupštine po finansijskim i drugim zakonima;

19 — Čitanje Ukaza Ni. V. Kralja o zaključenju Vanrednog saziva Narodne skupštine za 1935 godinu na osnovu Ustava čl. 32 i 60 i sazivu u redovan saziv za 1935/1936 godinu;

20 — Ovlašćenje Pretседniku Narodne skupštine da potpiše zapisnik IX redovnog sastanka.

Govornici: Vojislav Lazić, Pretседnik Narodne skupštine Stevan Ćirić, Pretседnik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova dr. Milan Stojadinović, Ministar unutrašnjih poslova dr. Anton Korošec.

Pretседnik Stevan Ćirić: (Burno pozdravljen pljeskanjem od narodnih poslanika). Gospodo narodni poslanici, otvaram IX redovni sastanak Narodne skupštine. Pozivam g. sekretara da pročita zapisnik prošle sednice.

Sekretar Ante Kovač pročita zapisnik VIII redovnog sastanka Narodne skupštine. (Za vreme čitanja zapisnika ulaze u dvoranu Pretседnik i članovi Kraljevske vlade burno pozdravljeni od narodnih poslanika pljeskanjem. — Vojislav Lazić: Molim reč.)

Pretседnik Stevan Ćirić: Ima reč narodni poslanik g. Vojislav Lazić.

Vojislav Lazić: Gospodo narodni poslanici, ja predlažen da se ovaj zapisnik dopuni, jer je on nepotpun. Tamo stoji da se sednica zaključuje i da će se nova zakazati pismenim putem. Ja bih želeo da se doda: kad to naredi Kraljevska vlada. Zašto...

Pretsednik Stevan Ćirić: Opominjem gospodina govornika na red, jer to nije primedba na zapisnik i oduzimam mu reč. (*Vojislav Lazić:* Ja predlažem da se zapisnik dopuni.)

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodine poslanice, to nije primedba na zapisnik. Ima li ko kakvu primedbu na zapisnik? (Nema). Konstatujem da je Narodna skupština primila na znanje pročitani zapisnik. (*Vojislav Lazić:* Skupština ne radi, i za to nosi odgovornost Kraljevska vlada a ne narodni poslanici. Mi treba da podignemo ugled Narodne skupštine.)

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodine poslanice, ja vas kažnjavam zapisanom opomenom na red, i pozivam Vas da napustite govornicu, jer sam vam oduzeo reč. Vi kao potpredsednik Narodne skupštine treba da poštujuete Poslovnik.

Gospodo narodni poslanici, povodom tragične smrti Njenog Veličanstva Belgijske Kraljice Astride, ja sam u ime Narodne skupštine poslao Predsedniku Parlamenta Kraljevine Belgije Njegovoj ekscelenciji g. Ponseletu ovaj telegram:

„Nj. E. Gospodinu PONSELETU

Pretsedniku Parlamenta Kraljevine Belgije — Brisel

Molim Vašu Ekscelenciju da povodom tragične smrti Njenog Veličanstva Kraljice izvoli primiti duboko, iskreno i toplo saučešće Narodne skupštine Kraljevine Jugoslavije.

Stevan Ćirić

Pretsednik Parlamenta”

Na ovu izjavu saučešća dobio sam ovaj odgovor: „Predsedniku Parlamenta — Beograd — Jugoslavija

Pretsednik Belgijske Skupštine zahvaljuje Vašoj Ekscelenciji na izjavama saučešća koje ste izvolili uputiti u ime Narodne skupštine Kraljevine Jugoslavije prilikom smrti naše mnogo voljene i toliko žaljene Kraljice.

Pretsednik Žil Ponselet”

Saopštavajući ovu izmenu telegrama Narodnoj skupštini, pozivam Narodnu skupštinu da se i ovde pokloni seni pokojne belgijske Kraljice. (Svi narodni poslanici ustaju i kliču: Slava Joj!)

Gospodo narodni poslanici, još jednu vest imam da vam saopštim. Izgubili smo jednog svog druga, narodnog poslanika Simu Đurića. (Svi narodni poslanici ustaju i kliču: Slava mu!) Naš umrli drug istakao se vidno na polju u službi svoga naroda i države. Istakao se toliko da ga je narod odlikovao najvećim poverenjem koje jednom čoveku i javnom radniku može da da, poslao ga je za narodnog poslanika u Narodnu skupštinu, i u početku, kada je trebao da da svoju punu meru, kada je narod od njega očekivao da opravda ovo najviše poverenje koje je stekao, njega je prerana smrt otrgla iz naših redova. Pozivam Narodnu skupštinu da ustajanjem odamo poslednju poštu našem umrlom drugu Simi Đuriću. (Svi narodni poslanici ustaju i kliču: Slava mu!)

Izvolite čuti saopštenje ukaza Visokog Kraljevskog Namesništva o rekonstrukciji Kraljevske Vlade.

Sekretar Ante Kovač pročita Ukaz koji glasi:

„U IME

NJEGOVOG VELIČANSTVA

PETRA II

po milosti Božjoj i volji narodnoj

KRALJA JUGOSLAVIJE

KRALJEVSKI NAMESNICI

Uvažavajući ostavke, koje su podneli: Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja Preka Nikola. Ministar pravde dr. Auer Ljudevit i Ministar šuma i rudnika Stefanović Ignjat i stavljajući ih na raspoloženje, na predlog Predsednika Ministarskog saveta i Ministra inostranih poslova — postavljaju:

Za zastupnika Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja Komnenovića Mirka, Ministra za fizičko vaspitanje naroda;

Za Ministra šuma i rudnika Jankovića Đuru, Ministra bez portfelja; i

Za Ministra pravde dr. Miškulina Mila, narodnog poslanika.

Pretsednik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova neka izvrši ovaj Ukaz.

24 avgusta 1935 godine

Bohinje

PAVLE, s. r.

Dr. R. STANKOVIĆ, s. r.

Dr. I. PEROVIĆ, s. r.”

Pretsednik Stevan Ćirić: Ovaj se Ukaz prima na znanje.

Izvolite sada čuti drugi Ukaz.

Sekretar Ante Kovač pročita Ukaz koji glasi:

„U IME

NJEGOVOG VELIČANSTVA

PETRA II

po milosti Božjoj i volji narodnoj

KRALJA JUGOSLAVIJE

KRALJEVSKI NAMESNICI

Na predlog Predsednika Ministarskog saveta i Ministra inostranih poslova — postavljaju:

Za Ministra pošta, telegrafa i telefona, dr. Kaluderčića Branka, narodnog poslanika; i

Za Ministra bez portfelja dr. Kreka Mih, advokata.

Pretsednik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova neka izvrši ovaj Ukaz.

1 septembra 1935 godine

Beograd

PAVLE, s. r.

Dr. R. STANKOVIĆ, s. r.

Dr. I. PEROVIĆ, s. r.”

(Svi narodni poslanici saslušali su čitanje Ukaza stojeći i odazvali se složnim uzvicima: Živeo Kralj!)

Pretsednik Stevan Ćirić: I ovaj se Ukaz Visokog Kraljevskog Namesništva uzima na znanje.

Izvolite čuti izveštaj Senata.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): Senat Kraljevine Jugoslavije izveštava Narodnu skupštinu, da je na svom VI redovnom sastanku, održanom 27 jula

1935 god. usvojio u celosti i bez ikakvih izmena upućeni mu od strane Narodne skupštine predlog zakona o budžetskim dvanaestinama za mesece: avgust, septembar, oktobar, novembar i decembar 1935 god. i januar, februar i mart 1936 god. o naknadnim i vanrednim kreditima uz budžetske dvanaestine za mesece: april, maj, juni i juli 1935 god. i uz budžet državnih rashoda i prihoda za 1934/35 god.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ovaj izveštaj Senata prima se na znanje. Izvolite čuti potvrđene zakone.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): Ministar finansija dostavlja Skupštini za njenu arhivu jedan potvrđen primerak Zakona o budžetskim dvanaestinama za mesece: avgust, septembar, oktobar, novembar i decembar 1935 i januar, februar i mart 1936 godine.

Pretsednik Stevan Ćirić: Izveštaj o sankcionisanju ovoga zakona prima se na znanje.

Izvolite čuti uredbe Ministarskog saveta.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): Ministar trgovine i industrije na osnovu čl. 10 Zakona o marama podnosi Skupštini na saglasnost Uredbu Ministarskog saveta o električnim jedinicama koje se upotrebljavaju u javnom saobraćaju;

Pretsednik Ministarskog saveta na osnovu § 63 Finansijskog zakona za 1934/35 godinu podnosi Narodnoj skupštini na saglasnost Uredbu Ministarskog saveta o likvidaciji bespravničkih naselja i zauzeća u državnoj šumi Pasjači—Vidojevici—Macanu, u Srezovima dobručkom i prokupačkom.

Pretsednik Stevan Ćirić: Za proučavanje ovih uredaba izabraće se naročiti odbori.

Izvolite čuti rešenja Ministarskog saveta.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): G. Ministar finansija, na osnovu čl. 15 predloga zakona o opštoj carinskoj tarifi, podnosi Skupštini na odobrenje:

Rešenje Ministarskog saveta IV br. 20967 od 30 avgusta 1935 godine o odobrenju uvoza ricinusnog semena do kraja 1935 godine;

Rešenje Ministarskog saveta IV br. 20768 o dopuni tač. 4 opštih napomena uz petnaesti deo uvozne carinske tarife;

Rešenje Ministarskog saveta br. 20280 od 21 avgusta 1935 godine o smanjenju minimalne stope na staro gvožđe iz broja 588 uvozne carinske tarife na 0.50 dinara, i minimalne stope iz broja 540 tač. 1 b iste tarife na tračnice bušene ili nebušene pa i montirane na 1.—dinar;

Rešenje Ministarskog saveta IV br. 20279 od 21 avgusta 1935 godine o ukidanju zabrane izvoza orahovog obloga, tesanoga i testerisanoga drveta, koja je bila zavedena rešenjem Ministarskog saveta br. 31281 od 3 decembra 1934 godine.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ova rešenja Ministarskog saveta uputiće se Finansijskom odboru.

Izvolite čuti odborske izveštaje.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): Administrativni odbor podnosi Skupštini na odobrenje svoj izveštaj o pregledu skupštinskih računa za vreme od 30 decembra 1934 do 31 marta 1935 god. Taj izveštaj glasi:

NARODNA SKUPŠTINA
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
ADMINISTRATIVNI ODBOR

VII Br. 30

2 aprila 1935 god.

u Beogradu

NARODNOJ SKUPŠTINI

Administrativni odbor Narodne skupštine preko svoja tri člana izvršio je pregled kase, knjiga i novčanih dokumenata Narodne skupštine za vreme od 30 decembra 1934 do 31 marta 1935 zaključno i na osnovu § 128 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini ima čast svoj izveštaj o nadenom stanju podneti.

I

A) Da je po izvršenom pregledu dnevnika kase za 1934/35 ukupan saldo državne i depozitne gotovine na dan 31 marta 1935 Din. 4,905.940.88.

1) iz državne gotovine	din.	38.210.08
2) iz uložne knjižice D. H. B.	din.	4,564.162.—
3) iz privrem. izdataka	din.	177.023.41
4) iz kaucije ratne štete	din.	57.440.—
5) iz depozitne gotovine	din.	69.105.39

Ukupno dinara 4,905.940.88

Po izvršenom pregledu novčanih knjiga i dokumenata kako primanja tako i izdavanja utvrđeno je: da su knjige pravilno vodene sa unosom tačnih iznosa, dokumenta kako lične tako i materijalne prirode ispravno i pravilno knjižena a sume pokazane u dnevniku kase pravilno unete i tačno sumirane. Kaucije ispravne, privremeni izdaci takode. Pa kako su isplate vršene na osnovu zakona, budžeta i odnosnih rešenja, to se u potpunosti odobravaju kao i ulog kod Državne hipotekarne banke po uložnoj knjižici od din. 4,564.162.— u koju su sumu ušli i raniji uložni odobreni odlukama Administrativnog odbora Narodne skupštine Br. 97 i 111/34 i 118/35 i odlukama plenuma Narodne skupštine na sednici od 19 oktobra 1934 i 3 januara 1935. Uz ovo odobravaju se i rešenja R.Br. 160/35, 445/35 kao i sva rešenja o izdacima za Državni odbor, Administrativni odbor, Predsedništvo Narodne skupštine i sve ostalo pomenuto u izveštaju Administrativnog odbora povodom ovoga pregleda.

Prilaže se pod /1 izvod primanja i izdavanja po mesecima.

II

O stanju partijalnih računa

1) Saldo po kreditu za 30 decembra 1934	Din.	4,146.331.55
2) Primanje po kreditu za 1934/35 od 30 decembra 1934 do 31 marta 1935	Din.	6,097.621.59

Ukupno primljeno Din. 10,243.953.14

3) Po kreditu za 1934/35 utrošeno je za vreme od 30 decembra 1934 do 31 marta 1935 i to:		
a) na nar. poslanike	3,698.995.—	
b) na osoblje N. s.	782.049.15	
v) na materijal. izd.	983.513.50	
Svega utrošeno	Din. 5,464.557.65	Din. 5,464.557.65
a ostalo za 1 april 1935 kao saldo državne gotovine u iznosu od	Din. 4,779.395.49	

Prilaže se pod /2 pregled primljenog i izdatog kredita po budžetskim partijama.

III

O stanju depozitne gotovine

Na dan 31 marta 1935 nadeno je gotovine depozita u iznosu Din. 126.545.39

IV

Ukupno stanje državne i depozitne gotovine

Kad se saberu ostaci svih partialnih računa i to:
a) po računu primljenog kredita Din. 4,779.395.49
b) po računu depozitnih suma Din. 126.545.38
dobija se ukupan ostatak od Din. 4,905.940.88 koji je pokazan po dnevniku kase kao saldo na dan 31 marta 1935. Prema ovome i sume partijalnih računa su ispravno pokazane.

Administrativni odbor na sednici svojoj od 2 aprila 1935 primio je ovaj pregled kase, novčanih dokumenata i računskih knjiga Narodne skupštine kao ispravan. S toga je čast Administrativnom odboru predložiti Narodnoj skupštini da izvoli odobriti stanje izneto u ovom izveštaju i samim tim izdati razrešnicu odgovornim licima za račune pregledane od 30 decembra 1934 do 31 marta 1935 zaključno pošto su računi od 31 oktobra do 29 decembra 1934 pregledani i odobreni od strane Narodne skupštine na sednici svog IV redovnog sastanka od 3 januara 1935.

Pretsednik

Administrativnog odbora,
Vasilije Trbić, s. r.

Za sekretara član,

A. Aksentijević, s. r.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani izveštaj Administrativnog odbora? (Prima). Objavljujem da je ovaj izveštaj primljen.

Izvolite čuti drugi izveštaj Administrativnog odbora.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): Administrativni odbor podnosi Skupštini na odobrenje svoj izveštaj o pregledu skupštinskih računa za vreme od 1 jula do 30 septembra 1935 godine. Taj izveštaj glasi:

NARODNA SKUPŠTINA
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
ADMINISTRATIVNI ODBOR

VII Br. 74

18 oktobra 1935 god.

u Beogradu

NARODNOJ SKUPŠTINI

Administrativni odbor Narodne skupštine preko svoja tri člana izvršio je pregled kase, knjiga i novčanih dokumenata Narodne skupštine od 1 jula do 30 septembra 1935 god. zaključno i na osnovu § 128 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini ima čast podneti svoj izveštaj o nadenom stanju.

I

O stanju kase

A) Da je po izvršenom pregledu dnevnika kase za 1935/36 ukupan saldo državne i depozitne gotovine na dan 31 septembra 1935 dinara 6,813.801.23.

B) Da je pregledom kase, knjiga i dokumenata nadeno da se ovaj ukupan saldo sastoji:

a) iz državne gotovine	Din.	1,054.791.55
b) iz uložne knjiž. D. H. B.	Din.	4,564.162.—
v) iz privrem. izdataka	Din.	1,064.603.80
g) iz kaucija	Din.	57.440.—
d) iz depozita	Din.	72.803.88

Ukupno Dinara 6,813.801.23

Po izvršenom pregledu novčanih knjiga i dokumenata, kako primanja tako i izdavanja, utvrđeno je: Da su knjige pravilno vođene sa unosom tačnih suma, dokumenta kako lične tako i materijalne prirode ispravno i pravilno knjižena, a sume pokazane u dnevniku kase pravilno unete i tačno sumirane. Kaucije i privremeni izdatci su ispravni. Kako su isplate svršene na osnovu zakona i budžeta, to se u potpunosti odobravaju.

II

O stanju partijalnih računa

1) Saldo za 1 juli 1935 po kreditu za 1934/35	Din.	4,563.798.24
2) Saldo za 1 juli 1935 po kreditu za 1935/36	Din.	558.476.31
3) Primljeno po kred. za 1935/36 od 1/VII do 30/IX 1935	Din.	10,424.220.34
Svega primljeno od 1/VII do 30/IX 1935	Din.	15,546.494.89

Od ove sume utrošeno je od 1/VII do 30/IX 1935 po budžetu za 1935/36 i to:

1) na nar. poslanike 6,247.920.—
2) na osoblje N. s. 960.695.78
3) na mat. troškove 1,654.321.76

Svega	Din.	8,862.937.54	Din.	8,862.937.54
-------	------	--------------	------	--------------

a ostalo za 1 oktobar 1935 kao saldo državne gotovine	Din.	6,683.557.35
---	------	--------------

III

O stanju depozitne gotovine

Na dan 30 septembra 1935 nadeno je gotovine depozita u iznosu od Din. 130.243.88

IV

Ukupno stanje državne i depozitne gotovine

Kad se saberu salda ovih partijalnih računa i to:
a) po računu primljenog kredita Din. 6,683.557.35
b) po depozitima Din. 130.243.88
dobija se ukupan saldo od Din. 6,813.801.23 koji je pokazan i po dnevniku kase kao saldo na dan 30 septembra 1935 godine. Prema tome i sume partijalnih računa ispravno su pokazane.

Isto tako saglasni smo: Da se primljena suma od Dinara 3,794.723.83 otvorena po partiji 10 i 14 produženog budžeta za 1934/35 godinu može trošiti na namenu u budžetu, a pored toga i na ostale potrebe u pomenutim partijama. Zatim saglasni smo sa rešenjima VII br. 66/35; I br. 47/22-35 i rešenjima o virmanisanju III br. 1158 i 1257 iz 1935 godine, kao i sa svima isplatama po čl. 3 i 21 Pravilnika o organizaciji službe u Narodnoj skupštini i skupštinskim službenicima.

Administrativni odbor na svojoj sednici od 18 oktobra 1935 primio je ovaj pregled kase, novčanih dokumenata i računskih knjiga Narodne skupštine kao ispravan. Stoga je čast Administrativnom odboru predložiti Narodnoj skupštini da izvoli odobriti

stanje izneto u ovom izveštaju i samim tim izdati razrešnicu odgovornim licima za račune pregledane od 1 jula do 30 septembra 1935 zaključno, pošto su računi do 30 juna 1935 već pregledani i odobreni od strane Narodne skupštine na VIII redovnom sastanku, održanom 22 jula 1935 god.

Pretsednik
Administrativnog odbora,
St. K. Trpković, s. r.

Za sekretara član,
Aleksandar M. Lazarević, s. r.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština ovaj izveštaj Administrativnog odbora? (Primal) Konstatujem da je Narodna skupština primila i ovaj izveštaj Administrativnog odbora.

Izvolite čuti ostavke narodnih poslanika na položaje predsednika opština.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): g.g. Milenko Glišić, Radoje Jovičić, Vinko Belinić, Krsto Predovan i dr. Vuk Vujasinović, narodni poslanici, izveštavaju Narodnu skupštinu, da su podneli ostavke na položaje predsednika opština i da zadržavaju svoje poslaničke mandate.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ovo se prima na znanje. Izvolite čuti interpelacije.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): G. Petar Kosović i drugovi, narodni poslanici, upućuju interpelaciju na g. Ministra saobraćaja o izgradnji projektovane pruge Bitolj—Resan—Ohrid. (Vidi prilog);

G. Sava Mikić, narodni poslanik, upućuje interpelaciju na g. Ministra finansija i g. Ministra unutrašnjih poslova o nezakonitom oduzimanju opštinske zgrade u Opštini lozanskoj. (Vidi prilog);

G. dr. Muhamed Ridanović, narodni poslanik, upućuje interpelaciju na g. Ministra šuma i rudnika o nezakonitom rešenju Sreskog načelnika u Konjicu, po predmetu spora u pitanju meramata na štetu sela Ribići i Seljani. (Vidi prilog);

G. Jovan Arandelović, narodni poslanik, upućuje interpelaciju na g. Ministra saobraćaja o zloupotrebi u zvaničnoj dužnosti od strane pojedinih činovnika Generalne i Oblasne željezničke direkcije — Beograd. (Vidi prilog);

G. ing. Nikola Kabalin, narodni poslanik, upućuje interpelaciju na g. Predsednika Ministarskog saveta o izdavanju knjige koja sadrži spisak lica koja su na izborima od 5 maja o. g. glasali za listu g. Bogoljuba Jevtića i traži da joj se prizna prvenstvo. (Vidi prilog).

Pretsednik Stevan Ćirić: G. Predsednik Ministarskog saveta ima reč da se izvoli izjasniti da li prima prvenstvo ili ne.

Pretsednik Ministarskog saveta i Ministar inostranih poslova dr. Milan Stojadinović: Čast mi je izjaviti da primam prvenstvo.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština prvenstvo? (Primal) Objavljujem da je prvenstvo primljeno. Izvolite čuti dalje.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): g. dr. Milovan Pinterović, narodni poslanik, upućuje interpelaciju na g. Predsednika Ministarskog saveta i g. Ministra finansija o smanjivanju prinadležnosti državnim službenicima i penzionerima. (Vidi prilog);

G. Milivoje Đ. Isaković, narodni poslanik, upućuje interpelacije: na g.g. Predsednika Ministarskog

saveta o Uredbi o smanjenju ličnih prinadležnosti državnih i samoupravnih činovnika (Vidi prilog); o rešenju seljačkih, trgovačkih i zanatlijskih dugova (Vidi prilog);

Na g. Ministra trgovine i industrije o nedozvoljavanju rada kafedžijama, zakupcima bifea i dr. kada se iseše iz jednog lokala u drugi (Vidi prilog); o opraštanju kazni izrečenih po Zakonu o radnjama (Vidi prilog);

Na g. Ministra unutrašnjih poslova o nepravilnom i nezakonitom radu M. Savatića, direktora železnica Drinske banovine iz Šapca (Vidi prilog); o nepravilnostima Borivoja Stanojevića i drugova bivšeg službenika Železničke direkcije Drinske banovine iz Šapca (Vidi prilog); o otpuštanju činovnika na području Banske uprave Drinske banovine (Vidi prilog);

Na g.g. Ministra unutrašnjih poslova i Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja o teškim prilikama u kojima se nalazi bolnica u Šapcu (Vidi prilog);

Na g.g. Ministra unutrašnjih poslova i Ministra građevina o obustavi kuluka za prevoz kamena u Srezovima pocerskom i posavo-tamnavskom (Vidi prilog);

Na g. Ministra poljoprivrede o stavljanju na raspoloženje potrebnih količina zdravog semena zemljoradnicima u Srezovima pocerskom i mačvanskom (Vidi prilog); o pomoru svinja u Srezovima pocerskom i mačvanskom, kao i o podizanju svinjarstva u ova dva sreza (Vidi prilog);

Na g.g. Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja o izmenama i dopunama Zakona koji se odnose na radničko osiguranje (Vidi prilog); o pomoći ljudskoj i stočnoj hrani oskudnima u Srezovima pocerskom i mačvanskom (Vidi prilog) o izmenama i dopunama u Invalidskom zakonu (Vidi prilog);

Na g.g. Ministra finansija o oslobodenju od poreza i ostalih dažbina građana Srezova mačvanskog i pocerskog zbog mraza i suše (Vidi prilog); o oslobodenju kažnjenih po Zakonu o taksama a po trošarinskim krivicama (Vidi prilog); o neprodaji u dovoljnoj količini soli u krupicama seljacima u okolini Šapca i traži da joj se prizna prvenstvo. (Vidi prilog)

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, g. Predsednik Ministarskog saveta izjavio mi je da Kraljevska vlada prima prvenstvo svake interpelacije za koju je to traženo. Da se ne bi morala Kraljevska vlada prilikom svake interpelacije izjaviti, ja ću stavlјati pitanje posle svake pročitane interpelacije na Narodnu skupštinu neposredno da li ona prima prvenstvo. Prima li Narodna skupština prvenstvo ove interpelacije? (Primal) Objavljujem da je prvenstvo primljeno. Izvolite čuti dalje.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): G. dr. Vojislav Došen, narodni poslanik, upućuje interpelaciju na g. Ministra unutrašnjih poslova o nezakonitoj odluci opštinskog odbora u Crnji, da se sedište opštine premešta u novo mesto Vojvoda Stepa i traži da joj se prizna prvenstvo (Vidi prilog).

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština prvenstvo? (Primal) Objavljujem da je prvenstvo primljeno. Izvolite čuti dalje.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): G. Milan A. Božić, narodni poslanik, upućuje interpelaciju na g. Predsednika Ministarskog saveta o nepravdom proglašavanju nacionalnog činovništva i traži da joj se prizna prvenstvo. (Vidi prilog).

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština prvenstvo? (Prima!) Objavljujem da je prvenstvo primljeno. Izvolite čuti dalje.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): G. Milan A. Božić, narodni poslanik, upućuje interpelaciju na g. Ministra poljoprivrede o definitivnom rešenju dobrovoljačkog pitanja i traži da joj se prizna prvenstvo. (Vidi prilog).

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština prvenstvo? (Prima!) Objavljujem da je prvenstvo primljeno. Izvolite čuti dalje.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): G. dr. Vojislav Došen, narodni poslanik, upućuje interpelaciju na g. Ministra poljoprivrede o oslobođenju plaćanja državnih i banovinskih dažbina agrarnim subjektima na eksproprijisanom zemljištu i traži da joj se prizna prvenstvo. (Vidi prilog).

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština prvenstvo? (Prima!) Objavljujem da je prvenstvo primljeno. Izvolite čuti dalje.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): G. dr. Vojislav Došen, narodni poslanik, upućuje interpelaciju na g. Ministra prosvete o nepravednoj raspodeli pomoći za podizanje školskih zgrada u Dunavskoj banovini i traži da joj se prizna prvenstvo. (Vidi prilog).

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština prvenstvo? (Prima!) Objavljujem da je prvenstvo primljeno. Izvolite čuti dalje.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): G. dr. Vojislav Došen, narodni poslanik, upućuje interpelaciju na g. Ministra finansija o izjednačenju Zakona o taksama u celoj državi i traži da joj se prizna prvenstvo. (Vidi prilog).

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština prvenstvo? (Prima!) Objavljujem da je prvenstvo primljeno. Izvolite čuti dalje.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): G. Dušan Ivančević i drugovi, narodni poslanici, upućuju interpelaciju na g. Predsednika Ministarskog saveta o donošenju novog zakona o štampi, o udruženjima i o zboru i dogovoru (Vidi prilog);

G. Ivan Prekoršek i drugovi, narodni poslanici, upućuju interpelaciju na g. Predsednika Ministarskog saveta o smanjenju prinadležnosti državnih službenika (Vidi prilog);

G. Josip Cvetić i drugovi, narodni poslanici, upućuju interpelaciju na g. Predsednika Ministarskog saveta o nejednakoj primeni Zakona o štampi (Vidi prilog);

G. dr. Dragan Kraljević i drugovi, narodni poslanici, upućuju interpelaciju na g. Ministra unutrašnjih poslova o odbijanju prijave za rad Jugoslovenskog narodnog pokreta „Zbor”. (Vidi prilog).

Pretsednik Stevan Ćirić: Sve pročitane interpelacije uputiće se gospodi nadležnim Ministrima. Izvolite čuti izveštaje gospode Ministara.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): G. Ministar finansija izveštava da će odgovoriti na interpelacije narodnih poslanika kad se stave na dnevni red i to: Jevrema Tomića o odlaganju plaćanja poreza u Srezu titelskom zbog berbe kukuruza; dr. Uroša Stajića o smanjenju cena monopolskih artikala; Živote Milanovića i drugova o donošenju zakona o oslobođenju dobrovoljaca, naseljenika i optanata dužne poreze do 1935 g. i tekuće do 1940 g.; Joce Georgijevića i

drugova o trgovinskom ugovoru između naše države i Grčke o uvozu korinta i smokava i zabrani tvornicama žeste da peku voćne rakije; Aleksandra Lazarevića i drugova o oslobođenju plaćanja državnog poreza svih poreskih obveznika, koji su ovogodišnjom sušom oštećeni; Nikona Lazarevića i drugova o prikupljanju školskog prireza i predavanju školskim upravama po dvanaestinama;

G. Ministar unutrašnjih poslova izveštava da će odgovoriti na interpelacije narodnih poslanika kad prikupi potrebne podatke i to: Save Mikića o nezakonitom oduzimanju opštinske zadruge u Opštini lozanskoj; Milivoja Đ. Isakovića o teškim prilikama u kojim se nalazi bolnica u Šapcu; Milivoja Đ. Isakovića o otpuštanju činovnika na području Banske uprave Drinske banovine; Milivoja Đ. Isakovića o radu Borivoja Stanojevića i drugova, bivših službenika Direkcije železnica Drinske banovine u Šapcu; Milivoja Đ. Isakovića o obustavi kuluka za prevoz kamena u Srezovima pocerskom i posavo-tamnavskom;

G. Ministar pošta, telegrafa i telefona izveštava da će odgovoriti na interpelaciju g. Velimira Aćimovića, narodnog poslanika, o krivicama Šćekića Jovana, upravnika pošte i telegrafa u Grockoj, kada bude stavljena na dnevni red;

G. Ministar gradevina izveštava da će odgovoriti na interpelaciju g. dr. Vjekoslava Miletića, narodnog poslanika, o snabdevanju stanovništva zdravom i pitkom vodom u onim krajevima koji oskudevaju u tome, kada bude stavljena na dnevni red;

G. Ministar gradevina izveštava da će odgovoriti kad prikupi potrebne podatke na interpelaciju g. Sekule Zečevića o hitnoj opravi banovinskog drumca Mostar—Gacko—Nevesinje—Kalinovik;

G. Ministar poljoprivrede izveštava da će odgovoriti, kad se stavi na dnevni red, na interpelaciju g. Krste Predovana, narodnog poslanika, o obrazovanju procjedbene komisije za razrešenje kmetskih odnosa u Dalmaciji;

G. Ministar poljoprivrede izveštava da će odgovoriti, kad prikupi potrebne podatke, na interpelaciju g. Bogdana Ercegovca o pitanju stečaja Glavne zemljoradničke zadruge za osiguranje u Kraljevini Jugoslaviji;

G. Ministar prosvete izveštava da će odgovoriti, kad se stavi na dnevni red, na interpelaciju g. Nikona Lazarevića i dr., narodnih poslanika, o prikupljanju školskog prireza i predavanju školskim upravama po dvanaestinama;

G. Ministar unutrašnjih poslova izveštava da će odgovoriti, kad prikupi potrebne podatke, na interpelaciju narodnog poslanika g. Milivoja Đ. Isakovića o radu M. Savatića, direktora željeznica Drinske banovine u Šapcu;

G. Ministar gradevina izveštava da će odgovoriti, kad prikupi potrebne podatke, na interpelaciju narodnog poslanika g. Milivoja Đ. Isakovića o obustavi kuluka za prevoz kamena u Srezovima pocerskom i posavo-tamnavskom;

G. Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja izveštava da će odgovoriti, kad prikupi potrebne podatke, na interpelaciju g. Milivoja Đ. Isakovića, narodnog poslanika, o teškim prilikama u kojima se nalazi bolnica u Šapcu.

Pretsednik Stevan Ćirić: Pročitani izveštaji g. g. Ministara uzimaju se na znanje.

Izvolite čuti zahtev g. Ministra pravde za izdavanje sudu g. g. narodnih poslanika.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): G. Ministar pravde traži odobrenje za produženje krivičnog postupka protivu narodnih poslanika:

G. dr. Milovana Grbe zbog dela iz § 297 K. z. po tužbi Dragana Jurića, a po traženju Sreskog suda u Krnjaku; g. dr. Mile Miškulina zbog dela iz §§ 369, 371 i 214 K. z. po tužbi Ivana Belina, a po traženju Okružnog suda u Zagrebu; g. Miloja Sokića iz §§ 297 i 301 K. z. po tužbi dr. Bratanića Zvonimira, a po traženju Sreskog suda u Osijeku; g. Roka Mišetića zbog dela iz čl. 9 Zakona o zaštiti javne bezbednosti i poretka u državi po tužbi Državnog tužioštva, a po traženju Okružnog suda u Dubrovniku; g. Franje Novakovića zbog dela iz § 297 K. z. po tužbi Kolar Martina, a na zahtev Sreskog suda u Đurđevcu; g. Tihomira Vasića zbog dela iz § 397 K. z. po tužbi Radomira Gačića, a po traženju Okružnog suda u Šapcu; g. Franje Novakovića zbog dela iz § 181 K. z. po prijavi žandarmerijske stanice Virje, a po traženju Sreskog suda u Đurđevcu; g. Mirka Uroševića zbog dela iz § 197 K. z. po prijavi Uprave policije u Zagrebu, a po traženju Okružnog suda u Zagrebu; g. Petra Stojisavljevića zbog dela iz § 334 K. z. po tužbi inž. Ljubivoja Golubovića, a po traženju Okružnog suda u Šibeniku; g. Antona Videca zbog dela iz § 300 K. z. po tužbi Josipa Knezića, a po traženju Sreskog suda u Čakovcu; g. Antona Videca zbog dela iz § 297, 300 i 301 K. z. po tužbi Stjepana Lečeka, a po traženju Sreskog suda u Čakovcu; g. Antona Videca zbog dela iz § 297 K. z. po tužbi Josipa Knezića, a po traženju Sreskog suda u Čakovcu; g. Antuna Videca zbog dela iz § 297 K. z. po tužbi dr. Jerka Franetovića, a po traženju Sreskog suda u Čakovcu; g. Vasilija Trbića zbog dela iz § 144 K. z. po traženju Okružnog suda u Prilepu; g. dr. Smoljana Bariše zbog dela po Zakonu o zaštiti države po prijavi žandarmerijske stanice Posuše, a po traženju Sreskog suda u Ljubuškom; g. Ilije Mihailovića zbog dela iz § 297 K. z. po tužbi Đorda Tošića, a po traženju Sreskog suda za grad Beograd; g. dr. Živojina Popovića zbog dela iz § 302 K. z. po tužbi Dimitrija Protića, a po traženju Sreskog suda za grad Beograd; g. Dragomira M. Stojadinovića zbog dela o zaštiti autorskog prava po tužbi Larika Mariusa, a po traženju Sreskog suda za grad Beograd.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ovi zahtevi g. Ministra pravde upućuju se Imunitetnom odboru.

Izvolite čuti molbe i žalbe.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): Narodnoj skupštini uputili su sledeće molbe i žalbe: Savo Lelić, Božidar Pop Antić, Ratko Šopalović, Draginja Nikolić, ing. Aleksandar Ristić, Latif Rogan, Nasta Cubaljević, Jezdimir Obradović, Nadežda Pljaković, Spasenija Tanacković, Feliks Remar, Mitar Boričić, Dobrica R. Spahić, Juroj Kvas. Antun Batušić, Gvido Hreljanović, Mustafa H. Mulabećirović, Franc Tomažić, Ruža Anđelković, Saveta Mijušković, Jovo Čulić, Mara Vakoč, Nikola Manojlović, Svetozar Pavić, Ružica Popović, Škoda Franc, Fran Rus, Ljubica Antić, Lepasava Jovanović, Tanasije Jovanović, Sofija Kravuova, Dragić Pantelić, Radovan Đokić, Živan Đorđević, Obrad Đekić, Ilija Uljarević, Sima Vanković, Ljubica Karalazić, Marko Krstić, Lepasava Nedić, Zagorka Jocić. Đura Petrović, Melanija Lontkojević, Dimitrije Mihaljčevski, dr. Ivo de Đuli, dr. Josip Miličić, dr. Petar Ž. Dragović, Artemije Jemandilović, Tihomir Conić, Neda Bilatović, dr. Dragiša Glišić, Dimitrije Špunčević, Milka Marković, Olga Garić, Mar-

jana Horvan, Janko Janković, Antica Ujović, Lenka Vojinović, Danica Jakić, Dušan Pešić, Jelena Crnogorčević, Jelisaveta Sretenović, Ilinka Todorović, Olga Marčić, Stana Stefanović, Šandor Valčić, Đorđe Radonjić, Živan Radovanović, Anka Simović, Tihomir Hadžić, Stajka Mladenović, Joksim Pajkić, Đorđe Jana Horvat, Janko Janković, Antica Ujović, Lenka Antić, Jurislava Starčević, Ivan Mernik, Stana Milojević, Jelka Muhar, Saveta Golubović, Zorka Gavrilović, Risto Kukurić, Jovanka Ivanović, Pijada Mijatović, Stevan Radić, Božidar Mašić, Risto Backović, Josip Stroj, Toma Karčević, Jovan Podmurac, Radmilo Jotić, Danica Jotić, Stefanija Kantoci, Ivo Čížek, Ivan Vigurić, Matilda Marković, Josip Curhalek, Franc Lah, Luka Martinović, dr. Borislav Popović, Ilija Nikolić, Nikolaj Musatov, Milorad Stojković, Milan Miletić, Desanka Arsenijević, Olga Kokotović, Ana Stajić, Marija Vojinović, Milivoje Popović, Velmir Stosić, Radmila Mitrović, Franjo Galić, Emilija Švajger, Stana Radulović, Špira Bučan, Irma Kenda, Ljuba Mitrović, Božidar Miljković, Ranko Nešić, Metodije Radić, Darinka Anđelković, Đorđe Petrović, Vladimir Rozenberg, Dragiša Glišić, Jelisaveta Haglijan, Vandel Danešević, Maga Trbojević, dr. Nikola Franičević, Pavle Karanović, Milan Šević, Anta Vrljić, Teofilka Ginić, Branko Vencun, Stipan Bodur, Anđelija Živković, Fana Palčić, Muhamed Hadži Ahmetović, Vladimir Živojinov, Danica Krnjević, Marija Aladrović, Jovan Moldovan, Stjepan Kecerin, Vikarni episkop Sava, Ermina Ostoja, Rihard Katalinić, Zlata Pavlovina, Kata i Franja Bušić, Andrej Čepin, Božidar Milijanović, Danica Ristić, Veličko Radojčić, Sofija Prokić, Anđela Gavrilović, Petar Perić, Franc Naglič, Vladimir Svinarski, Evgenija Ilić, Antun Pavić, Katarina Vračarić, Mileva Dimitrijević, Katarina Ranković, Jelena Sekulić, Martin Hnat, Radisav Đorđević, dr. Sava Putnik, Milica Vučković, Toko Lješević, Stevan Špalek, Katica Begović, Milena Mijušković, dr. Đorđe Žujović, Danilo Janković, dr. Borko Jakob, Petar Filipović, Jagel Karolina, dr. Milan Geratović, Kosta Lučić, Petar Stanković, Krsto Radonjić, Jovanka Đonović, Mijo Vujo- vić, Aleksandar Munčanović, Jovan Milić, Tomislav Beloti, Vica Glavnović, Svetozar Jovanović, Pero Jovanović, Ljubica Nikolić, Petar Šimunić, Pavao Preka, Radovan Blagojević, Julijana Popović, Konstantina Milošević, Josip Kuret, Mihailo Ristić, Šemo Jašarević, Milica Bandović, Blažo Popović, Radisav Radonjić, Veličko Vuković, Dobrin Timotije, Tipan Bodul, Ivan Mikin, Soka Sućin, Ljubomir Jovanović, Dragoljub Protić, Marija Pinatar, Krsta Miletić, Sava Kazanović, Antonija Peroš, Milorad Petrović, Đorđe Popović, Raja Vlahović, Marija Račić, Žerjam Miroslav, Marija Pintar, Andrija Krznarić, Nastasija Ilić, Pododbor činov. računске struke pri Zetskoj finan. direkciji, Marija Vojinović, Milorad Stojković, Aleksandar Đurić, Jevdo Miljković, Miloš Krsmanović, Riflik Latifović, Nikola Mamula, Marin Dobrašević, Jelena Milenković, Mugaša Simon, Dobrana Kustudić, Sofija Ćirjaković, Ljubica Vučićević, Sebastijan Dabović, Sutra Marković, Darinka Vojinović, Smilja Majstorović, Andrija Kolaković, Anđelko Grgić, Janko Šijačić, Rade Gvoka, Toma Trifunović, Olga Mitić, Božidar Terzić, Boris Kalbasin, dr. Mihailo Jermakov, Filip Vitorović, Đulakaragić Jovan Grdanović, Velika Pejović, Pava Knežević, Ćira Kalebić, Ivan Blazina, Todor Ergić, Mija Jolić, Joško Čanpa, Sinda Mandić, Magdalena Hadži Popović,

Dane Čovak, Franja Lamut, Petar Bočiljuk, Ivan Rupčić, Božidar Milaković, Franja Urbas, Desa Pavlović, Nikola Juretić, Rudolf Kolibaš, Milan Nikolić, Karlo Suša, dr. Đoka Jovanović, Ante Vučinović, Marko Radović, Husein Osmanović, Ljubiša Drinjaković, Danica Pavlović, Bogomil Orešković, Edviga Tort, Sofronije Stanković, Ana Kronast, Vasilije Popović, Petar Ježević, Božidar Filipović, Anka Obradović, Amed Đulapović, Dragutin Simonović, Nevena Maksić, Andrej Avsenik, Milan Gerov, Vladimir Katanić, dr. Vladislav Stokić, Dragutin Tirić, Leonid Lisavaj, Milan Đorđević, Celestina Raztresen, Josip Stubel, Aleksandar Dabovski, Ilija Čepević, Živka Terzić, Nikolaj Radakitin, Gligorije Kuzmanović, Saveta Golubović, Atanasije Nastović, Kruna Jovanović, Mladen Gerić, Bonaris Gagarin, Marija Nešić, Ilija Nišlić, Jelena Ceranović, Stana Marušić, ing. Bogoljub Pavlović, Veselin Kosarić, Jovan Šljivić, Fanika Kozorić, Jovan Prlja, Draga Zafirović, Katarina Mašin, Feodor Dimitrijević, Dušan Stanković, Josip Rožman, Antonija Krasnik, Antun Margetin, Katarina Petković, Jozefina i Jakov Mikulinić, Marija Lukač, Vladimir Kraljević, Jovan Tinčenko, Aleksandar Obreški, Mitar Boričić, Pane Pop Kocić, Krcun Strugar, Mara Mihić, Marija Osana, Marija Pašalić, Marica Đukić, Stevo Lopičić, Angera Beuković, Spira Todorović, Henrich Hofman, Mato Turkalj, Vlastimir Pavlović, Draga Marković, Nikola Prascurnikov, Radoja Petrović, Alojzija Rogatec, Cala Đergović, Opština Rutoška, Boža Milatović, Janko Nedić, Marija Kopecka, Andrija Jović, Miloš Martić, Dušan Marković, Ljubomir Hadžidorđević, Frano Marušić, Đura Vučinović, Toma Stipanović, Pera Popović, Đorđe Stanišić, Roksanda Marković, Janko Švaiger, dr. Ivan Mato, Tima Spasić, Todor Tomašević, Alojzija Podbšček, Srpsko-pravoslavna crkvena opština, Gabijela Fedransperg, Helena Fedransperg, Ermana Pučnik, Josif Buzalić, dr. Nikola Šeparović, Srpsko pravoslavni crkveni odbor — Čelebić, Milovan Pintar, Opštinsko poglavarstvo Široki Brijeg, Jera Baranović, Marija Ema Velepčić, Pavlina Pirker, Milan Mišić, Stevan Avramović, Nikola Dimitrijević, Božidar Bojović, Trifun Obradović, Karol Raikmaier, Teodor Bekić, Vasilije Lukić, Marija Marks, Marija Pavlović, Blanka Vesnić, Huse Bešić, Žiek Dragutin, Stevan Naodović, Smilja Trifunović, Magdalena Milutinović, Josip Maček, Milan Baić, Anka Rakoš, Milan Radojević, Milan Popović, Risto Čmiljić, Lazar Kovačević, Krsta Perović, Katarina Novaković, Trifko Glogovac, Rozalija Rudnički, Stipo Mikulić, Ilija Gudović, Josipina Omerzi, Milan Pertot, Terezija Kurnik, Radovan Bošković, Jure Mišić, Balinta Tot, Evdenije Vais, Anka Demić, Zorka Jovanović, Henrich Hofman, Ante Jakovljević, Gospava Đurić, Gospava Dragić, Mihajlo Baljasni, Mihailo Lisarić, Agdrej Cunja, Krsta Dejanović, Paško Belić, Jagoš Vukanović, dr. Lavo Čermelj, Miloš Pantić, Jelena Isaković, Dobrosav Šišmanović, Jelena Krstić, Edi Javnikar, Mara Ereš, Paraskeva Stanisavljević, Vukosava Đurković, Srećko Ostojić, Ilinka M. Pavličević, Fran Kozel, Miloš Stanišljević, Borivoje Simović, Mihailo Rajnvajn, Rozika Rapka, Jerotije Marković, Mileva Spasojević, Maksim Belanović, Natalija Gajić, Ljubica Pavlović, Pero Popadić, Jakov Groznik, Milan Jovanović, Andrej Garabršček, Vladimiri Sindelić, Miloš Bogdanović, Jovo Rapovac, Stevo Šuput, Marija Bozja, Ivan Bevš, Henrich Hofman, Aleksandar Ložečniko, Stanka Jelenić, Vilim Pares, dr. Antonije Filipović, Miško Dimković, Miruna Za-

jović, Todor Grebenikov, Stana Krece, Stana Šoć, Nadežda Lazarević, Nikola Nadić, Petar Dominis, Dimitrije Ivanov Lutčenko, Živko Caran, dr. Stevan Čirković, Hermina Knežević, Dragiša Mitić, dr. Milosav Matić, Sima Uljarević, Blažo Đurović, Anđelija Živković, Mijo Dilber, Milica Petrović, Vladimir Dijan, Andrija Jović, Vladimir Savić, Mica Bojović, Vasilije Legeza, Simo Radošević, Anica Rukavina, Vasilije Dimitrijević, Sejfo Arefodžić, Darinka Kiriging, Janko Krsmanović, Maša Cvijanović, Roza Božić, Radovan Zarubica, Stevan Đukić, Ivan Kukuškin, Svetozar Petrović, Katarina Gvozdenović, Lazar Veljković, Milica Vukojević, Laza Radomirov, Marija Kalodera, Radisav Simonović, Sara Kovac, Sima Dimitrijević, Mara Stijović, Ivan Flaš, Majda Arnaut, Vasilija Omčikus, Irma Dalma, Građani opštine Baroševacke, Dimitrije Petrović, Vid Blažević, Jetra Kisler, Ana Tot, Jandrija Martić, Marija Božičko, Ana Bozoti, Milan Spasojević, Milunka Mladenović, Anton Prelog, Radivoje Milanović, Persa Milosavljević, Luka Nišević, Franjo Menhart, Ana Fencer, Rade Marijan, Zafir Nikolić, Cveta Stanković, Nevena Miletić, Novica Mrdaković, Vlad. Noviković, Jelena Tomanović, Viktor Nemčani, Lela Pop Hristić, Dobrosav Živanović, Eframi Bronštajn, Ana Adela Lupert, Petar Stajić, Jakob Bošković, Pavle Živadinović, Ljubomir Radisavljević, Kata Lovrić, Marija Durman Ignjatović, Milica Đorđević, Svetolik Jerenić, Danica Marčetić, Dragoljub Banjac, Luka Vrgović, Savo Jelić, Građani ostrva Krka, Jure Jukić, Ljubica Kanački, Veroslava Stanković, Luca Pašić, Anka Branković, Šmit Hildegarda, Milorad Ivković, Olga Dobrić, Negosava Simić-Popović, Milivoje Aračić, Gospava Vukadinović, Đuro Ostojić, Radul Taković, Mladen Dimitrijević, Vučeta Petrović, Marija Ferlan, Vladimir Majborodov, Petar Čokić, Roza Brajer, Aleksandar Veljković, Vasilije Dožić, Dušan Popović, Lepasava Simić, Dobrovoje Jakovljević, Alimpije Subotić, Aleksandar Milovanović, Katica Radoš, Marija Dejanović, Marija Menstunšek, Radojka Lukić, Dimitrije Stojanović, Jelena Atanacković, Josip Cimbrić, Milutin Stojanović, Stevan Rudić, Milivoje Rafailović, Badema Efendija, Jovanka Šundić, Spiro Buča, Đorđe Vitalić, Jure i Marija Jukić, Blažo Veljanović, Ivan Mihailović, Filip Dragić, Josip Kosar, dr. Nikola Frank, dr. Čedomir Stevanović, Svetozar Milić, Marija Ilić, Marija Poč, Ljubomir Stanisavljević i dr., Bogoljub Obradović Radomir Radović, Dragoljub Lukić, Amalija Defranšek, Marko Damnjanović, Mehmed Spahić, Radisav Jovanović, Hanka Šehović, Josip Sporn, Andrej Viršček, Ervina Ropas, Bogoljub Obradović, Vladeta Krstić, Ljubica Manojlović, Stojka Gašić, Stojan Dajić, Milenko Miletić, Juraj Kvas, Nikola Pavlović, Miloš Bratonožić, Maksim Banovacki, Petar Rakočević, Gordon Smit, Petar Pavasović, Vasilije Ljubecki, Alfred Orosini, dr. Radovan Klisić, Nikola Radovanović, Staka Lazarević, Matija Rupnik, Živorad Marković, Konstantin Furduj, Radmila Stojković, Jelica Jandrić, Šukri i Sabrija Idrizović, Milan Kostić, Dušan i Milka Pavlica, Dragutin Zekavica, Milutin Jović, dr. Božidar Perazić, Velibor Stanojević, Živojin Kazarević, Ilija Pecikoza, Marija Budimir, Draga Zafirović, Vladislav Nikolić, Petar Prkočanin, Marija Punčak, Slavko Puzavac, Milan Batalo, Petar Milković, Rafailo Karailović, Sinda Nešić, Gojko Vuković, Kristina Najdanović, Svetozar Milašević, Terezija Kolšek, Velizar Valčić-Radivojević, Iva Perkušić, Frane Vežić, Nikola Bočkarev, Nikola Knežević, Ni-

kola Krstanović, Karolina Jager, Marija Marković, Ana Šindler, Bosiljka Bašević, Petar Banašević, Petrija Nedeljkić, Đoka Bošnjaković, Stojan Simović, Isidor Babin, Cveta S. Đurić, Luka R. Aćimović, Zorka Stojanović, Milica T. Novović, Ivan M. Radojčić, Ljubomir Damjanović, Zorka Nedeljkić, Ratko Jovanović, Vasilije Pejhelj, Daroslava Rapovac, Jerko Arneri, Vlastimir S. Milutinović, Blažo Andrić, Đorđe T. Sokolović, Rudolf Mirmair, Pehcec Ivan, Nikola Uzelać, Periša Kujović, Medić Mojo, Koča Katanović, Marković M. Milorad, Hlementina Hubor, Anton Vizjak, Fanika Lovinčić, Julija Šarić, Kosta Popović, Ivan Tomišić, Aleksandar Bojko, Mihailo Popović, Ignac Karlin, Eduard Grbčić, Ljubica Kovačević, Vladimir Nastelj, Radule Veković, Vojislav Milovanović, Antica Thimel, Sima Vanković, Kosta Popadić-Sokanić, Dragomir Stojković, Ivan Mišković, Tot Mikloš, Simona Vučićević, Simen Stanić, udova Marka Božovića, Frano Dežman, Čerko Čampar, Emilijan Blažon, Milen Sibinović, Josip Milinović, Kosta Strajnić, Fotije Stanojević, Vera Majer, Jovica Jovičić, Sava Milanović, Dušan Ivković, Veselin Cvetanović, Jaćim Pešić, Marko Tatar, Zvonimir Masle, Rista Terzić, Miloš Petrov-Farcan, Ana Berberović, Frano Jerkunica, Marjan Kitanović, Spasoja Zetković, Vladimir Jovanović, Johan Johman, Marko Đaković, Mara Janićijević, Rikat Šurić, Hristina Frajn, Katarina Lukačević, Feodosije Deničenko, Mijajlo Tričković, Bukale Boreta, Katica Ilić, Darinka Ilić, Milka Trbunović, Marko Gnidić, Miloš Bezmar, Vukosava Pavićević, Jelena Valentin, Ivan Primec, Mila Delini. Živa Indin, Đorđe Kovačević, Naum Grujić, Jovo Petrović, Joka Popović-Lipovac, Tereza Knez, Marinović Evka, Stevan Hajduković, Đorđe S. Mirčić, Antun Kišev, Natalija Šimanović, Đorđe Surović, Petar Gavrilović, Mila udova pok. Blaža Mikielja, Marica Zoran, Anton Inkret, Bece Gašpar, Ivan P. Miladinović, Angelina Klarić, Petar Čakić, Mara Kočić, Miljan Jakić, Hristina Veljković, Donka Stanković, David Božić, Stamat Mihailović, Ljubica Avakumović, Krsto Vuković, Hinko Marić, Rama Vujasinović, Matija Stijačić, Ivan Saveljić, Nikola Bajković, Milutin Đorđević, Milica Vojvodić, Fričeš Roš, Mila Granjić, Milisav Ivanović, Marija Birač, Marija Trobentar, Đuro Košar, Todor Vojinović, Perka udova Jove Milanovića, Rudolf Špicgler, Katarina Špur, Leposava Mihailović, Frane Damjanović, Marica Vukmanović, Nemanja Stojanožić, Sora Petković, Marko Brandić, Nikola N. Petrović, Milena Božović, Ante Belašić, Petar Iv. Rafajilović, Stana Kreco, Matija Rupnik, Risto Rašović, Velimir Velimirović, Radmila Mihailović, Anka Dabović, Maksim Drenik, Milica Krstić, Nedeljko Perišić, Branislava Drag. Purića, Lila Mehmeda Sokolovića, Malvina Kramer, Tanasije Vučić, Marko Andrić, Josip Janšek, Đoka Stojanović, Budva Vasović, Milan Radotić, Danilo Stojanović, Katarina Glajh, Ana Mihailović, Gligo Malović, Angela Cerar, Dragica Milec, Živko Stojković, Dušan Ercegovac, Penka Jovanović, Borisav Čitučanin, Ivan Lampret, Radisav Simonović, Stevan Frtunić, Paraskeva Ristić, Josip Gorničić, Jakov Rajevski, Petar Lasić, Sanko Rebrača. Opština Dubočka.

Pretsednik Stevan Ćirić: Sve pročitane molbe i žalbe uputiće se Odboru za molbe i žalbe.

Izvolite čuti razna akta.

Sekretar Ante Kovač (saopštava): Narodnoj skupštini uputili su sledeća razna akta i to: Opštinski Ured u Posušju, građani Stare Kanjiže, radnici Radničkog osiguranja — Cetinje, Udruženje svršenih

daka Državne trgovačke akademije — Subotica, Mihailo Bajić, Kontraktualni muzičari jugoslovenske vojske, Miloš Smiljanić i dr., Oblasni odbor Udruženja ratnika invalida — Beograd, Udruženje ratnih invalida Sreza kosmajskog — Sopot, Odbor radničkih i nameštaničkih sindikata — Dubrovnik, Jovanka Arsić, građani sreza Rogatice, građani varoši Paraćina, građani Rume.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ova razna akta primaju se na znanje.

Izvolite čuti izveštaj Verifikacionog odbora.

Sekretar Ante Kovač: Verifikacioni odbor upućuje Skupštini ovaj svoj izveštaj:

„NARODNOJ SKUPŠTINI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE — BEOGRAD

Verifikacioni odbor Narodne skupštine primio je preko Pretsednika Narodne skupštine izveštaj o smrtni narodnog poslanika Sime Đurića, izabranog u srezu Nova Gradiška, banovina Savska.

Pošto je pregledao izborna akta i kandidatske liste, Odbor je utvrdio: da je zamenik Sime Đurića na zemaljskoj kandidacionoj listi g. Bogoljuba Jevtića g. Alojz Đikić, posednik iz Nove Kapele, pa mu je čast predložiti Narodnoj skupštini da izvoli oglašiti i pozvati za narodnog poslanika g. Alojza Đikića, posednika iz Nove Kapele na mesto počivšeg Sime Đurića.

Odboru je čast umoliti Narodnu skupštinu da ovaj njegov izveštaj izvoli usvojiti.”

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština ovaj izveštaj Verifikacionog odbora? (Prima!) Objavljujem da je izveštaj primljen i da je g. Alojz Đikić proglašen za narodnog poslanika.

Izvolite čuti jedan predlog rezolucije.

Sekretar Ante Kovač (čita):

„Na osnovu § 69 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini čast mi je predložiti Narodnoj skupštini sledeću

REZOLUCIJU:

Narodna skupština zaključuje:

Da se prenesu u redovan saziv od 20 oktobra 1935 g. do 20 oktobra 1936 g.: Sve neodobrene uredbe Ministarskog saveta; zahtevi g. Ministra pravde za izdavanje sudu narodnih poslanika; sve molbe i žalbe upućene skupštinskom odboru za molbe i žalbe u vanrednom sazivu od 3 juna do 19 oktobra 1935 g. kao i svi nesvršeni predmeti koji spadaju u nadležnost Finansijskog odbora Narodne skupštine po finansijskim i drugim zakonima.

Pretsednik
Narodne skupštine,
Stevan Ćirić, s. r.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština predloženu rezoluciju? (Prima). Objavljujem da je rezolucija primljena.

Gospodo narodni poslanici, po čl. 60 Ustava Narodna skupština sutra, na dan 20 oktobra, sastaje se u 9 časova radi izbora predsedništva Narodne skupštine, pa molim Narodnu skupštinu za ovlašćenje da mogu zapisnik današnje sednice potpisati i objaviti.

Prima li ovo Narodna skupština? (Prima).

Izvolite čuti Ukaz Visokog Kraljevskog Namešništva.

Ima reč g. Ministar unutrašnjih poslova da taj Ukaz pročita.

Ministar unutrašnjih poslova dr. Anton Korošec (čita):

U IME
NJEGOVOG VELIČANSTVA

PETRA II

po milosti Božjoj i volji narodnoj

KRALJA JUGOSLAVIJE

KRALJEVSKI NAMESNICI

Na predlog Ministra unutrašnjih poslova a po saslušanju Ministarskog saveta i na osnovu čl. 32 i 60 Ustava, rešili su i rešavaju:

Da se sednice Narodne skupštine sazvane Ukazom od 6 februara 1935 godine u Vanredan saziv za 3 juni 1935 godine i otvorene Ukazom od 30 juna 1935 godine, zaključče čitanjem ovoga Ukaza, da se Narodna skupština sazove u redovan saziv za 20 oktobar 1935 godine.

Ministar unutrašnjih poslova neka izvrši ovaj Ukaz.

19 oktobra 1935 godine
u Beogradu

Ministar unutrašnjih poslova,
Dr. Korošec, s. r.

Dr. STANKOVIĆ s. r.
Dr. PEROVIĆ s. r.

Pretsednik Ministarskog saveta
i Ministar inostranih poslova,
Dr. M. Stojadinović, s. r.

Ministar unutrašnjih poslova,
Dr. Korošec, s. r.

Ministar vojske i mornarice,
Počasni adutant Nj. V. Kralja,
Armiski đeneral,
Petar R. Živković, s. r.

Ministar saobraćaja,
Dr. Spašo, s. r.

Ministar bez portfelja,
Dr. Behmen, s. r.

Ministar poljoprivrede,
Sv. Stanković, s. r.

Ministar trgovine i industrije,
Vrbanić, s. r.

Ministar fizičkog vaspitanja naroda
i zastupnik Ministra socijalne politike
i narodnog zdravlja,
M. Komnenović, s. r.

Ministar šuma i rudnika,
Đ. Janković, s. r.

Ministar prosvete,
Dobrivoje Stošović, s. r.

Ministar finansija,
Letica, s. r.

Ministar građevina,
Miloš S. Bobić, s. r.

Ministar pravde,
Dr. Miškulin, s. r.

Ministar pošta, telegrafa i telefona
Dr. Kaluderčić, s. r.

Ministar bez portfelja,
Dr. Krek, s. r.

(Svi narodni poslanici saslušali su čitanje Ukaza stojeći).

Pretsednik Stevan Ćirić: Sednica je zaključena.

(Sednica je zaključena u 11,45 časova.)

PRILOZI

INTERPELACIJA

Petra Kosovića i drugova, narodnih poslanika, na Ministra saobraćaja o izgradnji projektovane pruge Bitolj—Resan—Ohrid.

GOSPODINE MINISTRE,

Nema ni jednog rada, ni jednog kraja u našoj zemlji, koji je toliko postradao u toku i od posledica Svetskoga rata koliko Bitolj i njegova oblast. Tri godine bio je Bitolj u vatrenoj zoni, izložen vatri neprijateljskih topova, razornih granata i zagušljivih gasova; tri godine vodio se pustošan rat u oblasti njegovoj.

Stanovništvo ovog mučeničkog grada za vreme te strašne borbe, ukoliko se nije bilo razbeglo u bliža i dalja mesta Grčke, ostalo je da preživi sve strahote svakodneвно-bombardovanog grada, da gubi život u razvalinama svojih razrušenih kuća, da umire po podrumima od zagušljivih gasova.

Od bogate i mnogoljudne varoši ostale su samo ruševine. Stanovništvo koje se bilo razbeglo nije se više ni vraćalo na zgarišta svojih domova. Od 80.000 stanovnika, koliko je Bitolj imao pre rata, spao je na 30.000 posle rata. Još i danas Bitolj ima strašne tragove rata: mnogobrojne porušene i još neobnovljene domove. Još i danas stoje porušena i neobnovljena mnoga sela u ovoj oblasti. (Trnovo, Magarevo, Nižopolje, Malovište, Gopeš, Kažani, Smiljevo i druga). Pa i ono stanovništvo što je ostalo nema uslova za opstanak i život.

Čitava oblast, u kojoj su gradovi: Bitolj, Prilep, Resan i Struga, ne može se i neće se još dugo oporaviti od strašnih posledica trogodišnjeg rata, koji se na tom terenu vodio. Izolovana i odvojena velikim planinskim masivima od ostalih delova naše otadžbine, ova oblast pretstavlja zasebnu geografsku celinu, od koje je celine jedan znatan deo pripao Grčkoj i Arbaniji ma da naseljeni našim sunarodnicima. Ta oblast zatvorena planinama prema severu i jugu, prirodno je otvorena na istoku prema Grčkoj, na zapadu prema Arbaniji. Od Drača, preko Ohrida i Bitolja, išao je i još u rimsko doba čuveni drum — Via egnatia. — Taj put ostao je u punoj važnosti i u doba srednjeg veka. Pravcem ovog puta strujao je život i vođena trgovina i u doba Turske: na istok sa Solunom i daljim istokom, na zapad sa Arbanijom.

Čitava ova oblast pre rata bila je napredna; rat joj je doneo propast. Dobila je slobodu ali je izgubila uslove za život. Granica Grčke postavljena je na istoku od Bitolja samo 12 kilometara daleko, a nešto dalje na jugo-zapadu je granica Arbanije. Postavljene su dakle, granične barijere baš na toj strani kamo je strujao život ekonomski i trgovački cele ove oblasti.

Bitolj i čitava ova oblast u vrlo teškom su položaju. Bez izlaza, bez trgovine, sve je u zastoju. Sve što seljak ima da prođa ide u besćenje. Metarska centa žita na trgovima u ovoj oblasti prodaje se jevtinije za čitavih 30 dinara nego po trgovima u severnim našim krajevima. Jedan preduzumljivi leškovčanin Tasić melje u svome mlinu u Bitolju pše-

nicu i izvozi brašno u velikim količinama preko Soluna morem u našu Dalmaciju. I kaže da mu se rentira!

Mora da se traži izlaza iz ovog ovakvog stanja, mora da se pomogne ovome kraju. Nikakve veze željezničke sa severom naše zemlje neće mu pomoći; ne može on tamo konkurisati bogatijim krajevima on sa krajnjeg Juga. Mora da se traži izlaz tamo kuda ga je sama priroda odredila: na istok za Grčku, Egipat i t. d. Na zapad u Arbaniju. Privremene i rdave trgovačke ugovore treba zameniti stalnim i dobrim. Dobar trgovački ugovor i željeznička veza otvorili bi trgovinu sa Arbanijom.

Ovi naši krajevi imaju dosta žita, dosta stoke i dosta voća za izvoz. U tursko vreme vodila se živa trgovina sa Arbanijom. Čitavi karavani natovareni robom trgovačkom išli su iz Bitolja i drugih centara za Arbaniju. Tek skoro smo dobiti neki trgovački ugovor sa Arbanijom, ali se trgovina ne vodi više sa karavanima, treba za to dobra saobraćajna veza, treba željeznica. Van svakog je spora da bi ova oblast imala u Arbaniji dobrog potrošača. Otuda imperativna potreba da se pravcem istorijskog puta Via egnatia — podigne željeznička pruga Bitolj—Resan—Ohrid—Struga. Po sporazumu sa Arbanijom ta bi pruga išla preko Čafa Sane za Tiranu i Drač. Kod Prespe i Resna imala bi vezu sa južnom Arbanijom; produžena dolinom Drima, kod Debra sa severnom; sagrađena ova pruga, bio bi put za našu trgovinu tog kraja otvoren na istok i zapad.

Ta pruga bi imala veliki ekonomski i trgovački značaj. Ona je životno pitanje ovog kraja.

Ona bi imala veliki turistički značaj; vezala bi najlepše naše krajeve, oblasti prespanskog i ohridskog jezera sa ostalom otadžbinom, sa Evropom i sa istokom.

Ta pruga, kako tvrde stručnjaci imala bi veliki vojnički značaj; pa onda veliki nacionalni značaj.

To su merodavni faktori naše zemlje uočili, te se odmah posle rata mislilo na građenje njeno. Pre desetinu godina ona je i trasirana. U poznatom planu za izgradnju željezničke mreže stavljena je izrada ove pruge u prvi red. Nju nebi bilo teško ni sagrađiti. Dužina bi joj iznosila oko 72 kilometra, a teren, kroz koji bi prolazila nije težak za izgradnju.

Pri građenju zaposlilo bi se siromašno tamošnje stanovništvo, a to, u ovoj krizi, nije od malog značaja. Jevtina radna snaga ona nebi ni koštala mnogo. Jednom sagrađena nebi nam mogao niko konkurisati u trgovini sa Arbanijom.

Prema podnetom zakonu o dvagaestinama predvida se stvaranje novog plana za izgradnju nove željezničke mreže, pa smo slobodni uputiti na Vas ovu interpelaciju i umoliti Vas za odgovor:

1) Šta je smetalo izgradnji te projektovane i trasirane pruge Bitolj—Resan—Ohrid?

2) Imali mogućnosti da se ona otpočne graditi? i

3) Hoće li ona i u novom planu biti stavljena u prvi red?

22 jula 1935 godine
Beograd

Narodni poslanici:

Petar R. Kosović, s. r., Milan Blažić, s. r., Dr. Jordan Aćimović, s. r., Stojan S. Krstić, s. r., Dr. M. Popović, s. r., Dušan M. Perović, s. r., Stevan Simić, s. r., Rad. M. Dimić, s. r., Inž. Aćim S. Popović, s. r., Mita Dimitrijević, s. r., Mih. Lukarević, s. r., Svetozar S. Tasić, s. r.

INTERPELACIJA

Save Mikića, narodnog poslanika, na Ministra finansija i Ministra unutrašnjih poslova o nezakonitom oduzimanju opštinske zgrade u Opštini lozanskoj.

GOSPODINE MINISTRE,

Opštini lozanskoj oduzeta je opštinska zgrada u kojoj je ranije privremeno bilo smešteno Sresko Načelstvo biv. sreza lozanskog te je kao takva bila dodeljena Ministarstvu unutrašnjih poslova za potrebe žandarmerije u Loznoj. Na temelju netačnih podataka dostavljenih od strane ovdašnjeg komandira žandarmerijske stanice rešenjem g. Ministra finansija odelenja katastra i državnih dobara Br. 37803 od 4.10.1933 g. ta opštinska zgrada je žandarmeriji dodeljena.

Zgrada o kojoj je reč nije državna svojina već opštinska, pošto je ista još za vreme turske vladavine podignuta kulukom i radnom snagom gradana, te kao takva namenjena bila za opštinsku kuću, u koju se po dovršetku i uselila te docnijim privremenim stanovanjem žandarmerije, smatram da ova zgrada nije mogla biti prisvojena za državu.

Ovu je zgradu komandir žandarmerijske stanice, jedino tražio radi ličnog iskorišćavanja za stanovanje svoje i drugih oženjenih žandarma, jer za drugi cilj žandarmeriji uopšte nije potrebna, pošto u Loznoj postoji novo podignuta žandarmerijska kasarna koja je dovoljna za potrebe žandarmerije, te smatram da

opština pa ni država nije dužna davati stanove oženjenim žandarmerijskim podoficirima i žandarmima kao što je ovde slučaj.

Na osnovu izloženog molim Vas, Gospodine Ministre, da mi izvolite odgovoriti:

1) Da li Vam je kao resornom Ministru poznato da je rešenjem g. Ministra finansija (odelenje katastra i državnih dobara) oduzeta opštinska zgrada Opštini lozanskoj.

2) Da li mislite ovo nepravedno rešenje poništiti i doneti drugo po kojem će opština doći do svoje imovine.

3) Da li Vam je poznato da je ista zgrada dodeljena žandarmerijskim podoficirima i žandarmima na stanovanja.

Pošto opština na ovu zgradu polaže puno pravo u smislu §§ 211, 216, 217 i 223 Grad. Zakona to smatram da Vam je najveća dužnost da ovu zgradu povratite u svojinu opštini lozanskoj.

22 jula 1935 godine
Beograd

Sava J. Mikić, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

dr. Muhameda Ridanovića, narodnog poslanika na Ministra šuma i rudnika o nezakonitom rešenju sreskog načelnika u Konjici po predmetu spora u pitanju meramata na štetu sela Ribići i Seljani u srezu Konjic.

GOSPODINE MINISTRE,

Sreski načelnik u Konjicu g. Stjepan Kolesar sa sreskim šumskim referentom g. Popovićem obrazovali su komisiju po traženju starešine sela Radešine, a da nisu obavestili zainteresovana sela Ribići i Seljani i njihovu nadležnu opštinsku upravu Ostrožac, srez Kojic, i donijeli rešenje o upotrebi prava meramata i kreše lisnika na štetu seljaka sela Ribići i Seljani 30 jula 1935 god. i o tom je sresko načelstvo u Konjicu izdalo odluku 5-VIII ove godine Br. 8841/35.

Sreski načelnik temelji svoju odluku na § 39 z. o š. da opravda razgraničenje državne šume u svrhu servituta i obilježavanje znakovima ovoga servituta među selima Radešine, Ribići, Seljani i Ja-

vorik, dok propis ovoga paragrafa govori samo o kreši lisnika i njenoj primeni, u pojedinim šumskim kompleksima.

Na dalje pomenuta odluka pozivlje se na Ramazanski zakon koji je po §-u 187 tač. 17 Zakona o šumama dokinut.

Kako će ovo rešenje izazvati sukobe između sela Ribići i Seljani, kojima je šuma na ovaj način oduzeta, a koju su oni od vjkada uzgajali i u njoj uživali meramat i vršili kresu lisnika, te sela Radešine, kojima je gornjom odlukom pomenuta državna šuma dodijeljena i kako je odluka sreskog načelnika u Konjicu protuzakonita, to mi je čast podnijeti na Vas, Gospodine Ministre, interpelaciju:

1) Da li Vam je poznato riješenje sreskog načelnika u Konjicu Br. 8841/35; kojim se na protuza-

konit način oduzumlje pravo servituta selima Ribići i Seljani u državnoj šumi, koju su od vajkada sami uzgajali.

2) Da li Vam je poznat način i postupak obrazovanja ovakve i sličnih komisija, koje su uperene protiv postojećih zakona i interesa seljačkog gazdinstva.

3) Da li ste voljni spriječiti ovakav postupak i zaštititi stečena prava servituta i interese seljaka

sela Ribić i Seljani i prema tome dokinuti gornju odluku.

Moleći Vas, Gospodine Ministre, da na jednoj sjednici kad bude Narodna skupština sazvana na zasjedanje izvolite na ovu interpelaciju dati svoj odgovor. Primite i ovom prilikom uverenje o mom naročitošću poštovanju.

Beograd, 15 avgusta 1935 godine.

Dr. Muhamed Ridanović, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Jovana Arandelovića, narodnog poslanika na Ministra saobraćaja povodom zloupotreba u zvaničnoj dužnosti učinjenih od pojedinih činovnika Generalne i Oblasne željezničke direkcije Beograd.

GOSPODINE MINISTRE,

1) Postoji predmet krivice Vlastimira Nanića, kao bivšeg šefa 13 sekcije u Prilepu, zbog raznih zloupotreba, koji predmet ni do danas nije okončan.

2) Postoji predmet krivice Lazara Đorđevića, bivšeg načelnika saobraćajnog odeljenja Oblasne željezničke direkcije Beograd, kao pretседnika željezničke kolonije u Rakovici, gde se utvrđuje pričinjena šteta državi oko 3,000.000 dinara.

3) Postoji predmet pov. br. 1 u ovoj godini upućen Gospodinu Ministru saobraćaja, a odnosi se na zloupotrebe i krađu taksenih maraka po molbama državnih službenika za polaganje stručnih ispita.

Na osnovu prednjeg čast mi je uputiti Vam sledeće:

1) Da li Vam je poznato Gospodine Ministre da ovi krivični predmeti postoje?

2) Ako Vam je poznato, da li ste što poduzeli, da se ti predmeti okončaju?

3) Ako pod tim predmetima nije ništa preduzeto, ili ako je i što urađeno, molim za izveštaj u Narodnoj skupštini.

18 septembra 1935 godine
Beograd

Jovan Arandelović, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Inž. Nikole Kabalina, narodnog poslanika na Pretседnika Ministarskog saveta radi raspačavanja knjžica, koje sadrže spisak lica, koja su na izborima 5. maja ove godine glasali za listu g. Bogoljuba D. Jevtića.

GOSPODINE PRETSEDNIČE,

Ovih dana prodaju po zagrebačkim ulicama i lokalima knjžice, koje sadrže spisak izbornika, koji su u Zagrebu dne 5 maja ove godine prigodom izbora za narodne poslanike u Narodnoj skupštini glasali za listu g. Bogoljuba D. Jevtića.

Knjige se prodaju uz cijenu od 30.— dinara po komadu.

Knjiga sadržaje ime i prezime glasača, broj biračkog mesta, redni broj, zanimanje i adresu stana odnosnog glasača.

Svrha ove knjige, koja se širi iz redova protivnika jugoslovenske politike, jeste u tome, da se građanstvo podstrekne na ekonomski i socijalni bojkot onih koji su glasali za listu g. Bogoljuba D. Jevtića te da se širi plemenska mržnja. Slična knjiga izdana je i neposredno posle izbora, a sadržavala je samo lica slobodnih profesija u svrhu provedbe ekonomskog bojkota. Ta svrha je postignuta te je cijeli niz uglednih zagrebačkih privrednika napadan, bojkotovan, a nekojima je usled toga i egzistencija ugrožena.

Kako su svi glasači za listu g. Bogoljuba D. Jevtića mahom osvedočeni jugoslovenski nacionalisti, koji su bili uverenja da time vrše jedan akt dužnosti prema narodu i otadžbini, to je posve nerazumljivo

zašto vlasti trpe, da se na ovaj način širi plemenska mržnja i da se ovi patrioti bojkotuju po protivnicima.

Pošto vlast nije ništa preduzela protiv autora ove knjige njenog štampara i onih, koji knjigu raspačavaju, to sam slobodan upraviti na Vas sledeća pitanja:

1) Je li Vam poznato, da je u Zagrebu izašla knjiga sa spiskom svih onih lica koji su dne 5 maja ove godine glasali za listu g. Bogoljuba D. Jevtića?

2) Je li Vam poznato ko je pisac i sastavljač ove knjige?

3) Je li Vam poznato, ko je štampar i u čijoj se štampariji ista knjiga štampala?

4) Šta ste preduzeli u svrhu sprečavanja ovakove protuzakonite radnje, kojoj je cilj plemenska mržnja?

5) Ako ste ma šta preduzeli, zašto su eventualne Vaše odredbe ostale potpuno neefikasne — jer je utvrđeno da se ta knjiga i danas nesmetano rastura po Zagrebu pred očima organa vlasti?

Na ovu interpelaciju, molim Vas, da mi usmeno odgovorite u Narodnoj skupštini.

Za ovu interpelaciju tražim hitnost.

24 septembra 1935 godine
Beograd

Inž. Nikola Kabalin, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Dr. Milovana Pinterovića, narodnog poslanika na Pretsednika Ministarskog saveta i Ministra finansija o smanjivanju prinadležnosti javnim službenicima i penzionerima.

GOSPODINE PRETSEDNIČE,

Na osnovu čl. 68 Ustava i § 72 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini meni je čast dostaviti Vam interpelaciju koju ovim putem upravljam Pretsedniku Kraljevske vlade i Ministru finansija moleći da Narodnoj skupštini, prvog određenog dana za interpelaciju, razlože:

I

Da li su, pre donošenja odredaba o snižavanju prinadležnosti javnim službenicima i penzionerima ispitali i vodili računa o posledicama koje mogu ove odredbe da imaju za opšte privredne prilike u zemlji.

I to poimence:

a) da novčana sredstva u našoj zemlji, u razmeru prema ostalim narodnim privredama, cirkulišu daleko sporije,

b) da naša privreda, u srazmeru prema ostalim narodnim privredama, raspolaze sa upravo neznatnom količinom novčanih sredstava,

c) da je, po današnjem stanju naše privrede i taj skućeni promet novčanih sredstava u glavnom ogranićen na nekoliko gradskih privrednika centa-

ra, u kojima živi i troši najveći deo naših javnih službenika,

d) da prinadležnosti javnih službenika u celosti predstavljaju onaj deo novčanog opticaja koji se nužno i stalno u zemlji podržava,

e) da će sniženje prinadležnosti neminovno naći odraza kod prihoda kuća, sitnih trgovaca i zanatlija i onih zemljoradnika, koji su svojim dosadanjim radom bili upućivani na gradske pijace a preko njih i na svu privredu u zemlji uopšte,

f) da će se i koliko će usled toga podbaciti prihodi države na kućarini, tećevini i ostalim oblicima poreze.

II

Zašto su sniženje prinadležnosti proveli tako da su od reda pogodeni javni službenici sa najmanjim ukupnim iznosom beriva koji imaju redovno brojnije porodice od javnih službenika viših kategorija i grupa.

Molim Vas, Gospodine Pretsedniče, da primite izraze moga osobitoga poštovanja.

Dr. Milovan Pinterović, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Pretsednika Ministarskog saveta o Uredbi o smanjenju ličnih prinadležnosti državnih i samoupravnih činovnika.

GOSPODINE PRETSEDNIČE,

Po predlogu Gospodina Ministra finansija, Ministarski savet, propisao je Uredbu o smanjenju ličnih prinadležnosti državnih i samoupravnih službenika, čiji se propisi imaju primenjivati počev od 1 oktobra ove godine.

Propisima pomenute Uredbe nije se vodilo računa o faktu, da su zakupne cene stanova, odela, obuće i sličnog, ove godine, u glavnom iste, kao i prošle godine, a da su ovogodišnje cene namirnica u poređenju prema cenama nekih u prošloj godini, tri, četiri i pet puta, veće.

Prošle godine cene pasulju, krompiru, kupusu, patlidžanu, voću i sličnom, bile su bagatelne u poređenju prema ovogodišnjim. I sam hleb ove godine znatno je skuplji i, u koliko idemo dalje, biće sve skuplji. Drvo je skuplje ove godine za 25—30%.

Već samim ovim, očigledno je, da je pomenutom Uredbom egzistencija mnogih i mnogih službeničkih porodica dovedena u pitanje, jer Uredba nije vodila računa o današnjim cenama namirnica i životnih potreba, pa da je prema današnjoj visini istih službenicima obezbedila minimum potreban za čovečan i pošten život.

Sem toga propisima Uredbe najteže su pogodeni oni, koji imaju porodicu, ženu, decu. Uredba je u ovom pogledu skroz antisocijalna i antihumana, nepravićna.

Meni su poznati slučajevi gde je malim, sitnim službenicima smanjeno 600—800—1000—1200 dinara mesećno, dok je visokim i velikim i krupnim ovo smanjenje srazmerno manje. Kad jedan služitelj dobije manje 200 i 300 dinara mesećno, ili jedan poštanski službenik sa ženom izgubi oko 800.— dinara, ili kad jedan učitelj sa ženom i žestoro dece izgubi preko 1000 dinara mesećno, koliko recimo treba da se smanji jednom ministru, koji nema dece, ili ministru koji je momak, pa da to smanjenje bude humano, pravićno, socialno, da se može braniti?

Propisima ove Uredbe to je tako nepravićno rešenje da ona u suštini pretstavlja jednu od najgrubljih mera prema porodici i deci.

Ako se ova Uredba posmatra sa gledišta današnjih cena, sa gledišta pravićnosti, sa gledišta humanosti, sa gledišta socialnog smisla, ona je čudo od uredbe, jer ona jedino oduzima potreban minimum, dušmanski pogada porodice i decu, i to oduzimanje, kod porodica i dece ide i preko 30%, dok inaće bezbrižnima, bez porodice, bez dece jedva smanjuje nekoliko procenata.

Sa svega izloženoga, ako je srće kao jezik, ako se u istini hoće pravićnost, ako se hoće porodica, ako se hoće deca, ona mora biti najbrže povučena i zamenjena drugom, koja će povesti računa o današnjim cenama, o principu pravićnosti, o principu pomaganja maćog, slabijeg, o zaštiti službeničke porodice i službeničke dece.

Zbog toga mi je čast putem ove interpelacije umoliti Gospodina Pretsednika Ministarskog saveta da mi odgovori:

1) Uvida li, da današnja Uredba o kojoj je reč ne vodi računa o ovogodišnjim cenama namirnica i životnih potreba da je nepravična, nesocialna, nehu-

25 septembra 1935 godine

mana, jer je nesrazmerno pogodila male, slabe službeničke porodice i decu službenika?

2) Je li Kraljevska vlada voljna da ovu Uredbu odmah povuče i zameni drugom, koja će u glavnom imati za principe izložene u ovoj interpelaciji?

Interpelant

Milivoje D. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Pretsednika Ministarskog saveta o rešenju seljačkih, trgovačkih i zanatlijskih dugova.

GOSPODINE PRETSEDNIČE,

Pitanje dugova pravilno će biti rešeno tek i samo onda, ako ono obuhvati sve privredne redove u zemlji i ako ono obuhvati i sve ustanove, ne izuzimajući tu ni Državnu hipotekarnu banku, ni Privilegovanu agrarnu. Ako se ma koji privredni red izuzme, pri rešenju ovoga pitanja, ako se dužnici Državne hipotekarne banke i Privilegovane agrarne banke i dalje ostave u današnjem položaju, problem neće biti rešen u celosti i takvo rešenje dovešće do propasti stotine hiljada domova. Ovo ne treba nikome, a najmanje državi.

Princip, alfa i omega toga zakona, ili uredbe sa zakonskom snagom treba da bude: da svaki ima, kroz niz godina, da vrati ono što je, ne po količini, nego po vrednosti, uzeo. Vrednost dugovanih suma, koje imaju da se vrate, ima da bude obračunata prema ondašnjim i sadanjim cenama agrarnih proizvoda i stoke. Koliko se onda, u vreme zaduženja metara i komada moglo kupiti, toliko se ima vratiti, da se toliko metara i komada sad može kupiti.

Princip pravičnosti samo ovako bio bi očuvan u celosti; svaki bi tako po vrednosti vratio što duguje, ne šteteći poverioca, a poverioc bi u količini dobio onoliko koliko bi za datu sumu onda mogao kupiti.

O plaćanju i najmanjeg interesa ne može biti ni reči, prvo, jer su poverioci u većini interes uzi-

mali koliko su hteli, a drugo, danas nema radinosti, sem kartela, koja može pružiti dobit. Glavno je dobiti svoje u suštini, a ovo će na ovaj način biti zagarantovano.

Sa izloženog čast mi je putem ove interpelacije umoliti Gospodina Pretsednika Ministarskog saveta, da mi odgovori:

1) Je li Kraljevska Vlada voljna, da na osnovu ovlašćenja, koja ima, da donese uredbu, koja će rešiti pitanje dugova seljačkih, trgovačkih, zanatlijskih, odnosno svih privrednih redova u zemlji.

2) Je li Kraljevska Vlada voljna, da ovim obuhvati i dužnike Državne hipotekarne banke i Privilegovane agrarne banke.

3) Je li voljna da kroz uredbu sprovede princip vraćanja vrednosti novca, a ne količine, obračunate na srazmeri ondašnjih i sadanjih cena zemljoradničkih i stočarskih proizvoda.

Ako Kraljevska Vlada namerava da ovo učini u najkraćem roku i da kroz ovu uredbu sprovede principe, koje sam po ovom pitanju istakao u ovoj interpelaciji, pristajem da istu povučem.

20 septembra 1935 godine

Šabac

Interpelant

Milivoje D. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra trgovine i industrije o nedozvoljavanju rada kafedžijama, zakupcima bifea i dr. kad se ise le iz jednog lokala u drugi.

GOSPODINE MINISTRE,

U mome kraju postoji praksa, da nadležne vlasti ne dozvoljavaju rad kafedžijama, zakupcima bife-a, restorana, krčmi i sličnih radnji, kad se ovi ise le iz jednog lokala u drugi, i ako imaju sve potrebne i lične dozvole i dozvole na lokale, pre nego u lokal izide komisija, koju čine: lekar, inžinjer i organ upravne vlasti, kojima se za ovaj izlazak u mestu plaća po 80 dinara odnosno 240 dinara ukupno. To tako biva uvek i po nekoliko puta godišnje, kad god se zakupac useljava u lokal.

Ako je ovo baš i zasnovano na zakonskim propisima, besciljno je, izlišno, pošto zakupci lokala i bez ovoga imaju sve potrebne dozvole i lične i za lokale.

Ako ovo nije zasnovano na zakonskim propisima nego na proizvoljnim, krivim, pogrešnim tumačenji-

ma zakonskih propisa, onda sa ovim po gotovu treba prekinuti.

Sa izloženoga čast mi je putem ove interpelacije umoliti Gospodina Ministra trgovine i industrije, da mi odgovori:

1) Ako je ova praksa vlasti na zakonu osnovana, uvida li, da je ista u današnje teško doba bezciljna i štetna, pa ako uvida, da li je voljan da istu i ukine, jer istom država ništa ne dobija?

2) Ako ova radnja nije na zakonu zasnovana hoće li da naredi da se ovako što, dalje ne čini?

8 oktobra 1935 godine

Interpelant

Milivoje D. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra trgovine i industrije o opraštanju kazni izrečenih po Zakonu o radnjama.

GOSPODINE MINISTRE,

U mome kraju veliki je broj izvršnih predmeta za naplatu kazni izrečenih po Zakonu o radnjama. Najveći broj je za bespravan rad. Iste nisu došle kao posledice nemarnog nepoštovanja zakonskih propisa, nego, ili iz nepoznavanja istih, ili sa teških prilika u kojima se nalaze široki narodni slojevi.

U pitanju su siroti samouki, koji u teškim prilikama, da zarade sebi koru hleba, gotovo uvek za koji kilogram brašna, ili kola drva, a često u zajam, za drugu uslugu, ovome, urade po nešto čemu se dugim radom ne učini. To nije bespravan rad niti to pak može biti, ali koja vajda, kad nadležni to tako shvataju i kažnjavaju.

Nije teško zamisliti u kakvom se položaju nalaze oni, koji su za ovo kažnjeni po nekoliko stotina dinara, a često i po hiljadu i dve dinara.

Pri oceni ovoga ne treba zaboraviti da je bespravnom radu uzrok i u velikim troškovima oko majstorskih ispita, dozvola i slično. Kad bi se ovo svelo na pravu meru, kad ovo sve ne bi koštalo koliko danas košta, svakako da bi ljudi, kad već moraju polagati ispite i vaditi dozvole, odnosno prava.

Kako bilo, ove kazne prema ovim mučenicima, takve su, da će one biti naplaćene tek onda, kad se proda i poslednje što imaju. Čemu to vodi nije teško pogoditi.

Da bi se to sprečilo, naročito u današnje teško doba, shvatajući zaista teške prilike u kojima se naročito ovi mučenici nalaze, ja mislim, da bi bilo umešno, da se ove kazne o kojima je reč, u ukupnoj sumi na jednoga do 3.000.— dinara oprostite.

U tom cilju, čast mi je putem ove interpelacije, umoliti Gospodina Ministra trgovine i industrije da mi odgovori:

Je li voljan da podnese predlog da se svima kažnjenim po propisima Zakona o radnjama u ukupnoj sumi na jednoga do 3.000.— dinara oprostite kazna, a svima koji su preko te sume kažnjeni, kazna svede na četvrtinu ukupne kažnjene sume?

23 septembra 1935. godine
Beograd

Interpelant
Milivoje Đ. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra unutrašnjih poslova o nepravilnom i nezakonitom radu M. Savatića, direktora željeznica Drinske banovine iz Šapca.

GOSPODINE MINISTRE,

Početkom meseca avgusta ove godine Gospodin Ban Drinske banovine postavio je za direktora željeznica Drinske banovine u Šapcu, gospodina M. Savatića, inž.

Od tada, pa do danas, predate su, bilo na ličnost gospodina Bana Drinske banovine, bilo inače Bansknoj upravi u Sarajevu, nekoliko pretstavki, tužbi i žalbi protivu rada i postupka direktora Savatića, koje obuhvataju sledeće:

Otpuštanje radnika, službenika, činovnika, neuputne samovoljne nezakonite postupke gospodina Savatića, kao direktora, a navodno sledeće:

1) Da je rešenjem od 14 avgusta ove godine, br. 4163 smanjio nadnice kvalifikovanim radnicima ložionice iste direkcije ispod minimuma predviđenog Pravilnikom o radnicima državnih saobraćajnih ustanova (čl. 20) koji važi za ovu ustanovu, što bez nadležnog odobrenja, nije smeo učiniti.

2) Da je ovom rešenju dao povratnu snagu od 1 avgusta ove godine, i ako je on lično dužnost direktora primio tek 12 avgusta ove godine.

Ovo je, po navodima tužbe, zloupotreba vlasti, jer je radnicima nezakonito oduzeo za 14 dana ono što su oni već bili ranije zaradili i što je već bilo njihovo. Ovde ima mesta primeni § 395 kaz. zak.

Iz bojazni, da ne budu najureni iz službe, radnici nisu smeli, da se na ovo i formalno žale i ako su bili u punom pravu.

3) Da je, ne obzirujući se na postojeće zakonske propise o vremenu rada za radnike, naredio nadzor-

nicima pruge da pružni radnici imaju da rade od 5 časova do 19 časova sa jednim datim prekidom za ručak;

4) Da je naredio, da učenici-šetrghi u ložionici rade od 6 ujutru do 19 časova u veče i to bez ikakve nagrade;

5) Da je bez stvarne potrebe izmenio kancelarijsko radno vreme od 7.30 do 13 časova i od 16—18 časova pored postojećeg naređenja Banske uprave I Br. 15005/35.

Da je 2 septembra ove godine ponova izmenio kancelarijsko radno vreme, bez stvarne potrebe, od 7.30—12 i od 15—18.30 časova.

6) Da je 17 avgusta 1935. godine, iako za ovo nije imao prethodno ovlašćenje, bez prethodnog rešenja usmeno naredio da se premeste, Savko Vojinović, Boža Tanasić, Dušan Erlenvajn i Mihailo Šćekić, svi računopolagači i rukovaoci kase i usmeno naredio da isti još toga dana predaju kase.

7) Da je odmah po dolasku usmeno naredio da se šef saobraćaja Šćekić iseli iz stana, i ako je ovaj kiriju platio unapred, što je ovaj i morao učiniti i ako je kiriju platio unapred, a istu mu nije ni danas naknadio.

8) Da je iz Banovinskog stana naredio da se iseli vozno osoblje, a uselio u isti telefonista. Iseljeno vozno osoblje sad se potuca po kafanama.

9) Da je naredio, da osoblje u Direkciji radi pre i posle podne na dan 6 septembra ove godine, na rodendan Nj. V. Kralja, i da se iz knjige za upisi-

vanje vidi, da je osoblje toga dana i pre i posle podne radilo.

10) Da je 11 avgusta ove godine, pre prijema dužnosti u direkciji, naredio da mu se spremi direkcijaska dresina kojom se odvezao u Koviljaču.

Da je tom prilikom u Kozjaku u istu dresinu primio jedno privatno lice, a u Loznicu još i kuma i kumu i dovezao ih istom dresinom do Koviljače.

Da je iz Koviljače istom dresinom oko 1 sat po ponoći dovezao privatno lice, inženjera Borivoja Stanojevića.

Da je za ovu vožnju svoju i privatnih, pored direkcijске dresine, upotrebio i direkcisko gorivo i mazivo i direkciskog šofera, Kiša.

11) Da za ovaj „izlet“ dresinom ne postoji nikakvo rešenje.

12) Da je 16 avgusta ove godine bez rešenja, opet putovao dresinom do Koviljače sa g. Borivojem Kostićem, inženjerom iz Šapca.

13) Da je istoga dana telefonom iz Lipince naredio da se iz direkciskog magacina, Ljubi, šoferu tehničkog oteka u Šapcu, izda 25 kilograma benzina i 2 kilograma ulja za auto odeljka, koji nikakve veze nema sa direkcijom, a kojim se tada vratio iz Koviljače u Šabac.

14) Da je 28 avgusta bez rešenja otputovao dresinom za Koviljaču sa svojim zetom Milojkom Petkovićem, advok. iz Šapca i nekim trg. iz Beograda.

15) Da je 14 avgusta na ručku kod Jovana Đurđevića, v. d. šefa stanice u Prnjavoru, u društvu sa Mihailom Šćekićem, zadovoljan ručkom, Đurđeviću rekao da će ga postaviti za šefa stanice u Šapcu, i ako ovaj ima samo položene ispite za skretničara i da se Đurđević od tada gde stigne hvali prijatelj-svom direktora.

16) Da je poverljivi delovodni protokol Direkcije dao da vodi činovnički pripravnik.

17) Da je 24 avgusta ove godine pozvao u svoju kancelariju Savka Vojinovića, naredio mu da napiše molbu za premeštaj u Šabac, i ako je još 17 avgusta ove godine istoga Vojinovića usmeno bio premestio. Šta više čak mu je i molbu diktirao.

Ovu molbu nije zasebno zaveo u protokol, nego je na nju stavio K.Br. 4222 od 17/8.

18) Da je Savka Vojinovića zvao u kancelariju i naređivao mu, da podnese ostavku na službu.

19) Da je pod pretnjom otpuštanja uzeo ostavku od radnika Zajca.

20) Da je Dragomiru Suvajdžiću, režijskom radniku, likvidatoru, koji je bio pod trodnevnom lekar-skom poštedom, naredio, da prekine poštedu i da dođe u kancelariju što je ovaj i učinio pod pretnjom da će biti otpušten.

21) Da je 31 avgusta najurio iz službe Ignjata Simeunovića, jer je ovaj sedeo na šamlici kad je podmazivao lokomotivu.

Ignjat je u službi železnica 10 godina, otac dvoje dece i muž bolesne žene.

22) Da bezrazložno grdi, napada, preti radnicima i službenicima, da ne bira reči, da čak i fizički nasrće dokazuju: Atanasijević Milan, Dragomir Mutavdžić, Mihailo Šćekić, Sima Prokić, Žabaljac Milan, Milutinović Milutin, Vojinović Savko, Đekić Obrad, Momić Milan koga je preko službenog telefona bukvalno napao.

23) Da je razvrstanog službenika Prokića smenio, a njegovu dužnost dodelio Tomi Zimi, dnevnikaču, za koga postoje i zvanična dokumenta, da je bio komunista i da je i sa državnih železnica uklonjen po učinjenim krivicama. Zima je onaj mašinovoda bez koga je jednom voz iz Koviljače otputovao za Šabac, a Zima ga autom jurio da stigne.

24) Da je bez ovlašćenja depešom premestio skretničare: Cvetkovića, Gajića i Dragičevića.

25) Da je za revizora vozova postavio dnevnikača, koji je ranije zbog deficita otpušten iz državne službe, i ako direkcija ima razvrstanih lica, koja imaju zakonske uslove za revizore.

26) Da je od Dragomira Mutavdžića tražio, da mu sastavi spisak osoblja, koji pripadaju kome poslaniku.

Do ovoga trenutka po ovim tužbama, predstavkama, žalbama, koje obuhvataju navedeno, protivu g. M. Savatića, direktora železnica Drinske banovine u Šapcu, nije povedena nikakva ozbiljna istraga; naprotiv, gospodin Savatić je u takoreći svakodnevnoj telefonskoj vezi sa g. Vlad. Filipovićem, savet. Banske uprave, koja se plaća iz kase direkcije železnica Drinske banovine, što se da utvrditi po knjigama pošte u Šapcu, pa zna se za iste i uverava, da će one ostati bez posledica. Možda je u ovo siguran i zbog toga, što pretpostavlja, da će istragu po ovome voditi gospodin Filipović sa kojim je, kad je ovaj tu skoro bio u Šapcu, prijatno ručavao i večeravao u privatnim, rođačkim domovima i po šabačkim kafanama pravio šetnje slušajući naše svirače na daleko čuvene, o kojima je i gospodin Filipović, svakako, odneo najlepšu uspomenu.

Moje je skromno mišljenje:

Da se sa istragom po ovome ne sme dalje odugovlačiti, jer će prigovor o toleriranju ovoga, u tom slučaju, biti opravdan. Brza, detaljna i savesna istraga postaviće stvari na svoje mesto. Ona je u opštem interesu, pa na osnovu svega izloženog, čast mi je putem ove interpelacije, umoliti gospodina Ministra unutrašnjih poslova, da mi odgovori:

1) Je li voljan kao nadzorna vlast, da naredi, Kraljevsko banskoj upravi u Sarajevu da se prema prednjem, najhitnije izvrši najsavejnija istraga po predstavkama, tužbama, žalbama i navodima u pitanju?

2) Je li voljan da naredi, da se za vreme ove istrage do odluke po istoj, u interesu istrage, gospodin Savatić udalji od dužnosti direktora železnica Drinske banovine?

3) Je li voljan da naredi, da se prema rezultata istrage sa odgovornim postupi po zakonu, t. j. ako bude bilo mesta, preda disciplinskom i redovnom sudu?

U slučaju, da gospodin Ministar prednje usvoji i Kraljevsko banskoj upravi u Sarajevu izda potrebna naređenja u duhu zahteva u ovoj interpelaciji, ja pristajem, da istu povučem.

4 oktobra 1935 godine
Beograd

Interpelant
Milivoje Đ. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra unutrašnjih poslova o nepravilnostima i nezakonitostima Borivoja Stanojevića i dr. bivših službenika željezničke direkcije u Šapcu, Drinska banovina.

GOSPODINE MINISTRE,

Gospodin Mihailo Škekić, iz Šapca, 17 februara 1934 godine podneo je pretstavku Gospodinu banu Drinske banovine, čiji prepis ovde prilažem, kojom je u 19 tačaka, svaku posebno dokumentujući optužio tadanjeg direktora Direkcije željeznica Drinske banovine u Šapcu, g. Borivoja Stanojevića, sada savetnika Ministarstva građevina i drugove zahtevajući istragu po svima navodima tužbe, predavanje Disciplinskom sudu i dalji zakonski postupak.

Gospodin Purivatra Omer, onda iz Šapca, pretstavkom od 12 januara 1934 godine, čiji prepis ovde prilažem, takode je izneo nepravilnosti i nezakonitosti u radu onda odgovornih lica u Direkciji pom. željeznica.

Krajem 1933 i tokom 1934 god. podneto je nekoliko pretstavki od raznih lica Gospodinu Banu Drinske banovine protivu istog Stanojevića i drugova.

Poznato mi je, da je povodom nekih ovih pretstavaka, vodio istragu g. Radivoje Jovanović onda inspektor Kraljevske Banske uprave u Sarajevu, a sada Generalni inspektor Ministarstva unutrašnjih poslova. Rezultat po ovoj istrazi nije poznat. Po ostalim, isto tako vrlo ozbiljnim, nije ni vodena istraga.

U redu je bilo, da se po svakoj od ovih pretstavaka povede najsavesnija istraga, pa da se prema rezultatima istih primene sankcije, bilo prema krivcima, ako krivice postoje, bilo prema tužiocima, kleveticima, ako su zvanični organi nepravедно oklevetani.

Mesto svega toga g. Stanojević je dobio odobrenje za prelaz u državnu službu, pa je i postavljen za savetnika Ministarstva građevina a kad je izvršena poslednja Ministarska promena u Ministarstvu građevina, g. Stanojeviću je ukazano i naročito poverenje, jer je uveden u kabinet Gospodina Ministra građevina, kao savetnik za tehničke poslove.

Karakteristično je, da je ovo naročito poverenje prema Gospodinu Stanojeviću došlo, i ako je Direkcija željeznica Drinske banovine aktom Br. 2526/35 Opštem odeljenju Ministarstva građevina dostavila u prepisu krivičnu prijavu, koju je podnela državnom tužioštvu u Šapcu protivu Stanojevića i

drugova za dela iz §§ 319 tač. 1, 386 i 397 Kaz. zakona, a čiji prepis takode ovde prilažem.

Posle svega ovoga jasno je kao dan, da se u ovom konkretnom slučaju, ili slučajevima, naročito od Kraljevske Banske uprave u Sarajevu nije postupalo kao što je trebalo.

Istraga je imala biti vodena po svakoj pretstavci; ona je vodena samo po pojedinim. Na osnovu istrage Stanojević i drugovi, ako su nevini, ako nisu krivi, imali su odlukama biti oslobođeni odgovornosti i njima je time trebalo dati mogućnosti, da tužioce klevetnike tuže, da dobiju satisfakciju. A, ako je istraga utvrdila osnove odgovornosti, krivice, onda je tužbi trebalo dati puno zadovoljenje predajom krivca disciplinskom sudu, i redovnom, a nikako još mu omogućiti, da pređe i brzo dobije bolju službu, državnu i u ovoj dode na mesto poverenja, kao što je slučaj sa Stanojevićem.

Pravičnost je osnov svake vlasti i samo takva vlast imaće neokrnjen autoritet. Princip pravičnosti, u ovom konkretnom slučaju zahteva:

a) Da se po svima pretstavkama protivu Stanojevića i drugova po kojima je vodena istraga najhitnije donesu potrebne odluke bilo o oslobođenju, bilo o daljem zakonskom postupku;

b) Da se ove odluke odmah saopšte i tuženima i tužiocima, da bi obe strane mogle upotrebiti pravne lekove;

v) Da se odmah povede najsavesnija istraga po ovome i po svima pretstavkama u pitanju, koje su u Kraljevskoj banskoj upravi, a koje do sad nisu uzimane u postupak i da se postupi analogo pod a) i b) ove interpelacije.

Na osnovu svega izloženog i priloženog čast mi je putem ove interpelacije umoliti Gospodina Ministra unutrašnjih poslova, da mi odgovori:

Hoće li da naredi Kraljevskoj Banskoj upravi u Sarajevu, da najhitnije postupi u smislu prednjeg.

U slučaju da Gospodin Ministar hoće — a ja ne vidim zašto ne bi hteo — pristajem, da ovu interpelaciju povučem.

26 septembra 1935 godine

Beograd

Interpelant

Milivoje Đ. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra unutrašnjih poslova o otpuštanju činovnika na području banske uprave Drinske banovine.

GOSPODINE MINISTRE,

U današnje vreme, bede, nevolje, besposlice, opšte nemaštine ostavljati sirotne, radne ljude te njihove porodice bez hleba, bez posla, samo zbog toga, da bi se momentalno, ovaj, ili onaj zadovoljio, niti je čovečno, niti mudro, niti hrišćanski.

Mudri upravljači, kad dodu u položaj, da nekoga ostave bez zarade i hleba, oni se odlučuju za sraz-

merno smanjenje nagrade svima, pa se to i rado podnosi, jer se zna, da to ipak nije okvašeno ničijom suzom.

Istina je, da mudrost nije svakom dana; osećanje prema bližnjim još manje. Interesantno je, da ovim dvema osnovnim vrlinama, najviše oskudevaju, baš oni, koji nisu podizani u strahu Božjem. Oni, koji se pred svakim klanjaju, koji snishodljivo trljaju ruke

pred svakim, niti imaju mudrosti, niti osećanja, za drugog, niti straha prema Bogu, jer bi u ovim divnim vrlinama, u kultu prema tome, našli snage da pretrpe posledice, koje bi došle, ako bi se umeli, da odupru svakom, nečovečnom nehrišćanskom zahtevu a verom u Boga pokazao bi se i put, bolji i humaniji ne onaj koji upropašćuje.

Da je toga tamo gde treba, ne bi se dogodilo i to, da u današnje teško doba, Kraljevska banska uprava u Sarajevu, otkáže službu ili blagoslovi otkaz službenicima pri ustanovama Direkcije železnica Drinske banovine u Šapcu i to Ignjatu Simeunoviću, Vlajku Popoviću, Luki Maksimoviću, Svetozaru Popoviću, Milošu Žabaljcu, Vladislavu Miljkoviću, Vasiljeviću Vladimiru, Milanu Atanasijeviću i drugima.

Evo ko su ovi ljudi:

Ignjat Simeunović je radnik preko 10 godina na poslu, najbolju snagu svojih mladih godina dao ustanovi, koja ga je sada najurila; opterećen porodicom, krajnji siromah. Gde će sad?

Luka Maksimović je od 1922 godine u službi ove ustanove. Služeći ovu ustanovu dobio i defekt sluha. Gde će sad?

Vlajko Popović u poslu od 1931 godine, odličan kvalifikovani radnik, otac porodice.

Miloš Žabaljac u poslu od 1931 godine, kvalifikovani radnik, otac porodice, jedan od najboljih.

Svetozar Popović star 69 godina, u službi od 1929 godine, pre toga bio u službi, jednom nogom u grobu, bez igde ičega, sad može prositi.

Vladislav Miljković sa maturom, sa svima stručnim ispitima, u službi od 1930 godine. Otac mu je bio sveštenik, koga su Bugari, kao rodoljuba streljali. Ima sestru u VI razredu gimnazije.

Atanasijević Milan jedini sa pravnim fakultetom u celoj ustanovi. Ima šestoro dece, sve jedno drugom do uвета.

Svi imenovani, od kako su u službi do danas, nisu nikada bili kažnjeni.

Pardon, Atanasijević je neki dan posle prijema dekreta o otkazu, kažnjen petnajestodnevnom platom i ako je izjavio žalbu, vreme u otkazu nije mu isplaćeno sa motivacijom zbog ove kazne. Zbog ovoga Atanasijević sve do 20 ovog meseca nije mogao upisati svoje troje dece u srednju školu, jer mu zarada nije isplaćena sa navedenoga. Da li je ovo humano, hrišćanski? Šta zasluđuje onaj koji je sve ovo naredio? To je sadizam, prema kome treba odgovoriti ravnom merom.

Svi ovi ljudi su Podrinci, a ovu ustanovu i stvorili su Podrinci. Svi ovi ljudi su primerni rodoljubi, siroti, očevi porodice.

Zašto su otpušteni?

Da bi se finansijski efekat smanjio? Nikako! Samo pre kratkog vremena primljeni su novi kao Zima, Ralićeva, Marinković, jedan Rus, kome je i molbu drugi napisao i drugi, a i sad se primaju.

Ako je finansijski efekat bio u pitanju, onda se drugi ne primaju, nego se svima smanji koliko treba, pa svi imaju po malo.

Možda nisu bili dobri? Nikako! Jer su to najbolji radnici, a uz to nisu nikad kažnjeni?

Tvrđi se, da su svi ovi otpušteni, jer su svedoci krivične prijave protivu bivšeg direktora Stanojevića. Atanasijević je čak i konceptirao prijavu.

Tvrđi se, da je to Stanojević uspeo zloupotrebjujući svoju vožnju kroz Podrinje sa Gospodinom Ministrom Građevina i svoj položaj u kabinetu Gospodina Ministra.

Tvrđi se, da su zbog toga vraćeni i Zima i Ralićeva i Marinković i drugi, jer oni imaju da budu svedoci odbrane.

Tvrđi se, da je ovim Stanojević uspeo da pokaže kako će proći oni, koji ga terete, a kako oni koji ga brane.

Kad se pročitaju imena u prijavi, onda se ono prvo podudara, a kad se budu ispitivali svedoci, onda će se znati da li je i sa odbranom tako.

Iz svega izloženog jasno je kao dan, da su navedeni otpušteni sa železnica Drinske banovine, bez krivice, bezrazložno, da ovo kao mera finansijskog efekta ne može opstati, jer su drugi vraćeni i drugi se zauzimaju, jer su nerazmišljeno ostali bez hleba, ne samo oni, nego i njihove brojne porodice, a sve su to čestiti ljudi i pravi i čestiti Podrinci, pa je pravo, da se na osnovu svega ovoga i vrata na svoja mesta, gde su do ovoga otkaza bili, t. j. na posao i na rad pri ustanovama železnica Drinske banovine.

Duboko uveren, da je očigledno, da su ovi ljudi ostali bez hleba, bez stvarnog službenog razloga, čast mi je umoliti putem ove interpelacije Gospodina Ministra, da mi odgovori:

Je li voljan, da naredi, Kraljevskoj banskoj upravi u Sarajevu da se svi ovi u pitanju, bez krivice otpušteni, vrata što pre na posao i u službu, gde su bili?

U slučaju, da je Gospodin Ministar voljan da ovo učini, pristajem da ovu interpelaciju povučem.

26. septembra 1935 godine

Beograd

Interpelant

Milivoje D. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja, i Ministra unutrašnjih poslova o teškim prilikama u kojima se nalazi bolnica u Šapcu.

GOSPODINE MINISTRE,

Bolnica u Šapcu, ni zgradama a ni prostorijama, ni sredstvima, koja joj se stavljaju na raspoloženje, ni iz bliza ne odgovara potrebama kraja. Zgrade su većinom stare, dotrajale, nedovoljno prostrane, neke čak i trošne, nehigijenske, a izvesne od drveta, stare sa mnogim manama, koje su štetne za one, koji se u njima leče.

Veliki broj bolesnika, koji se ovoj bolnici obraća, da bude primljen, biva odbijen, jer nema prostora.

Sretstva, koja se ovoj bolnici stavljaju na raspoloženje, tako su mala, da su lekari, koji u ovoj bolnici rade, bukvalno očajni, kako da pomognu kad nemaju dovoljno onoga čime bi to mogli.

Vrlo česti slučajevi su onih, koji u nemogućnosti, da u ovoj bolnici dobiju potrebnu pomoć, bivaju

primorani, da istu potraže, po cenu većih materijalnih žrtava, na drugoj strani, u Beogradu i na drugim mestima.

Zbog ovoga je veliko roptanje u gotovo svima redovima, a naročito u širokim masama narodnim. Naročito je veliko negodovanje i zbog toga što se ne uvida da je potreba da ova bolnica dobije još jednog mladeg lekara-operatora.

Negodovanje je naročito povećano faktom: da zbog svega ovoga naročito trpe materijalno slabi, jer oni nemaju materijalnih sretstava, da u slučaju potrebe operacija idu u druge bolnice i na druga mesta, ili da radi toga dovode lekara sa strane, kao što je bilo dosta slučajeva za poslednjih nekoliko godina.

Svi moji pokušaji i kod nadležnog Ministra i kod nadležnog Bana, da se zadovolje potrebe bolnice u Šapcu, ostali su glas vapijućeg u pustinji. Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja odgovorio mi je, da je za ovo nadležna Kraljevska banska uprava u Sarajevu, a Gospodin Ban mi u opšte nije odgovorio.

Posle toga, a pred faktom: da zbog takvih prilika u bolnici u Šapcu, mnogo trpe najširi narodni slojevi onih krajeva, koji su u nadležnosti ove bolnice, čast mi je putem ove interpelacije na Gospodina Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja i Gospodina Ministra unutrašnjih poslova, umoliti za odgovor:

1) Da li su im poznate teške prilike u kojima se nalazi bolnica u Šapcu?

2) Da li im je poznato da veliki broj bolesnika ne može da bude primljen u istu bolnicu?

3) Da li im je poznato, da je neophodna potreba, da se pri ovoj bolnici postavi još jedan mladi lekar-operator?

U slučaju, da im je ovo sve poznato, onda:

1) Da li su voljni, kao nadležna nadzorna vlast, da preduzmu hitne energične korake kod Kraljevske banske uprave u Sarajevu, da se u Šabačkoj bolnici uradi sve što je potrebno da bi se omogućilo lečenje svih onih koji se za isto prijave i da to lečenje bude u zdravim, higijenskim prostorijama sa dovoljno sretstava potrebnih za uspešno i sigurno lečenje?

2) Jesu li voljni, da kod Kraljevske banske uprave u Sarajevu preduzmu korake, da se pri bolnici u Šapcu postavi jedan mladi lekar-operator, čime će se podmiriti jedna zaista velika potreba?

U slučaju, da im sve ovo nije poznato, molim da mi odgovore:

Jesu li voljni da preko svojih organa, obzirom na izloženo utvrde stanje u kome se nalazi bolnica u Šapcu, pa da prema nalazu naredi, da se najhitnije učini šta je potrebno, da ova ustanova u potpunosti odgovori svome zadatku?

Na slučaj, da Gospoda Ministri prihvate izloženo u prednjem stavu, pristajem da povučem ovu interpelaciju.

24 septembra 1935 godine.

Interpelant

Milivoje Đ. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra unutrašnjih poslova i Ministra građevina o obustavi kuluka za prevoz kamena u Pocerskom i Posavotamnnavskom srezu.

GOSPODINE MINISTRE,

Kraljevsko banska uprava Drinske banovine naredila je i u srezu Pocerskom vanredan kuluk, kojim ima iz kamenih, majdana preduzimača da se upotrebom narodne radne snage i vozila prenese za opravku puta Šabac—Beograd ništa manje nego 27.000 m³ kamena.

Ako se pade od fakta, da se jednim kolima, koja su u upotrebi u Pocerini, obzirom na rastojanje, jedanput može preneti najviše 1/2 kubnog metra, onda, da se 27.000 m³ prevuče treba 54.000 kola.

Kad se ovome doda i to, da će najveći broj kulukara, jedna tura od kuće do majdana i od majdana do puta predstavljati put od 25 kilometara, a za one iz Desićke, Krivajvske, Dobrićke, Radovašničke opštine, predstavlja put od 40—50 kilometara, onda obzirom na ogromnu količinu, na veliko rastojanje, ovaj preduzeti posao zaista predstavlja kuluk u punom smislu te reči, crnji i teži, nego je ikada do ovoga preduzimano u Pocerini.

Sve ovo u toliko teže pada jer odavno u Pocerini nisu tako teške prilike bile.

Prvo proletnji mraz, dugotrajna suša i druge nepogode, upropastile su žetvu pšenice i berbu kukuruza i stočnu hranu u srezu Pocerskom. Prosečan prinos pšenice je 200—300 kilograma po hektaru i 200—300 kilograma kukuruza po hektaru. Veliki broj je njiva, koje su bile posejane kukuruzom, sa kojih

rod nije ni bran, nego strnjika puštena da pregorele bedne ostatke kukuruzne stabljike izede. Zbog ovoga strahovita neman gladi već je zakoračila u mnogi dom u Pocerini, a u najkraćem vremenu svi redom u pocerskim selima biće bez hrane.

Borba za hleb i oskudica u stočnoj hrani primorali su mnoge u Pocerini da prodaju volove i konje, tako da je sad tamo broj zaprežne stoke minimalan i to što je ostalo, zbog oskudice stočne hrane i napornog rada, gotovo nije za upotrebu.

Poslednjih godina Pocerina preživljuje još jedno zlo: pomor svinja usled svinjske kuge i pomor goveda usled prostrela.

I pod takvim okolnostima, namučeni, ogoleli narod u srezu Pocerskom, nedovoljno sit, ili možda čak i gladan, sa bednom stokom dobija vanredan kuluk na velikim rastajanjima i to u vremenu jesenjih radova i zimske bede.

Pocerina je kraj u kome je narod prednjačio u pogledu visine i plaćanja poreze i ostalih dažbina. Svest Poceraca je takva, da su plaćali i odgovarali svojim građanskim i državljskim obavezama i onda kad su i poslednju paru vadili i davali i kad su, ne ostavljajući u svojim domovima nikoga odraslog, odlazili za opštu, narodnu i državnu stvar.

Neka se saberu sume koje je do sad Pocerina dala u raznim oblicima; neka se to učini posebno u pogledu Banovine, a neka se opet iznese šta je Ba-

novina u Pocerini dala, pa će se videti takva jedna nesrazmera da će svakome jasno biti da je Pocerina zaslužila veću pažnju i više uvidavnosti nadležnih, nego su joj ukazivane.

Sa svega izloženoga jasno je kao dan, da je izvršenje ovoga i ovolikog i ovakvog vanrednog kuluka nemoguće pod okolnostima, koje su u srezu Pocerском.

Zbog toga, čast mi je, na osnovu svega toga putem ove interpelacije, umoliti Gospodina Ministra unutrašnjih poslova i Gospodina Ministra građevina da mi odgovore:

1) Je su li voljni da naredе Kraljevsko banskoj upravi u Sarajevu, da obustavi naredeni vanredni

kuluk za prevoz 27.000 m³ kamena u srezu Pocerском i srezu Posavotamnnavskom?

2) Je su li voljni, da naredе, da se prenos ovoga kamena izvrši za novac iz sredstava, kojima nadležni raspolažu?

U slučaju da Gospoda Ministri hoće ovo da učine, pristajem da ovu interpelaciju povučem.

27 septembra 1935 godine

Beograd

Interpelant

Milivoje Đ. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra poljoprivrede o stavljanju na raspoloženje potrebnih količina zdravog semena zemljoradnicima u Pocerском i Mačvanskom srezu.

GOSPODINE MINISTRE,

Ovogodišnja žetva pšenice i berba kukuruza zbog mraza, suše u Srezu pocerском i u Srezu mačvanskom, takva je, da čitave hiljade i hiljade zemljoradnika, nisu dobili ni onoliko, koliko su semena posejali. I ono malo što ima bolesno je, degenerisano i nije za seme.

Zbog svega toga i u Pocerini i u Mačvi, preti opasnost, da mnoge prostorije ostanu neposejane, ili posejane lošim, bolesnim, degenerisanim semenom.

Ovo se ne sme dopustiti. Po svaku cenu potrebno je, da svekoliko zemljište u ova dva sreza, bude posejano i to dobrim, sigurnim, zdravim semenom.

Na pragu seljačkih domova u Srezu pocerском i Srezu mačvanskom strahovita neman gladi zakoračila je.

Takve prilike, ne daju mogućnost, da zemljoradnici od svojih sretstava mogu nabaviti dobro i sigurno seme.

Dužnost je nadležnih, da u ovoj velikoj nevolji Poceraca i Mačvana, što pre istima priteknu u pomoć besplatnim doturanjem potrebnih količina semena, isto onako, kao što su Pocerци i Mačvani, u toliko prilika, činili za drugo, kad se na njih apelovalo.

Zbog toga mi je čast, putem ove interpelacije, umoliti Gospodina Ministra, da mi odgovori:

Je li voljan, da svima oskudnim zemljoradnicima u Srezu pocerском i Srezu mačvanskom, najbržim putem stavi na raspoloženje potrebne količine zdravog semena?

Ako nije voljan, onda, zašto? U slučaju, da je Gospodin Ministar voljan da ovo odmah učini, pristajem, da ovu interpelaciju povučem.

21 septembra 1935 godine

Interpelant

Milivoje Đ. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra poljoprivrede o pomoru svinja u Pocerском i Mačvanskom srezu kao i o podizanju svinjarstva u pomenutim srezovima.

Pocerina i Mačva gotovo su ostale bez svinja. Pomor, koji u ova dva sreza vlada već nekoliko godina, ove godine, dokusurao je i onaj bedni ostatak. U ova dva sreza hiljade i hiljade domova biće bez pečenica kao što su mnogi bili prošle godine.

Svinjska kuga i druge zaraze stalna su pojava u Pocerini i Mačvi.

Sve dosadanje mere, koje su u vidu pomoći preduzimane, pokazale su se nedovoljne.

Pomoć će biti stvarna samo tako, ako se u ova dva sreza što pre izvrši, opšte, obavezno i besplatno cepljenje svinja.

Ova će mera biti potpuna tek onda, ako se posle toga besplatno pravim proizvođačima dadu priplodni primerci.

Ono, što je Ministarstvo za vreme prošlih izbora dalo u Srezu mačvanskom ostalo je bez rezultata, pa čak i političkog. Jedna anketa u tom pravcu, bila bi vrlo zanimljiva. Ona bi, ako ništa, pokazala, kako ne treba raditi.

Ovo rekoh zbog ovoga da se ne bi reklo, da je nešto dato, da je nešto učinjeno.

Meni je stalo do toga da se nešto celishodno, stvarno učini, pa zbog toga ovim putem, umoljavam Gospodina Ministra poljoprivrede da mi odgovori:

1) Da li su mu poznate katastrofalne razmere pomora svinja u Srezu pocerском i Srezu mačvanskom?

2) Ako su mu poznate je li voljan da u ova dva sreza naredi, opšte, obavezno, besplatno cepljenje svinja u Srezu pocerском i u Srezu mačvanskom?

3) Je li voljan da najhitnije stavi na raspoloženje besplatno dovoljno količine seruma?

4) Šta misli specijalno da učini u pogledu podizanja svinjarstva u ova dva srezu?

5) Ako mu sve ovo nije poznato, onda, je li voljan, da naredi, da se najhitnije po ovome pribave potrebni podatci, a prema istima, da učini, ono što

se traži pod drugom i trećom tačkom ove interpelacije.

U slučaju da Gospodin Ministar prihvati ovo, pristajem, da odustanem od ove interpelacije.

21 septembra 1935 godine.

Interpelant

Milivoje D. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja o izmenama i dopunama zakona koji se odnose na radničko osiguranje.

GOSPODINE MINISTRE,

Današnjim zakonima, koji se odnose na radničko osiguranje, nisu zadovoljni ni radnici, ni poslodavci. Njima, u suštini, niti su radnici valjano obezbeđeni u besposlici, niti im je dovoljno obezbeđena egzistencija u bolesti, niti zagantovano ono lečenje i oni lekovi, koji bi brzo i uspešno pomogli. Ni sami poslodavci nisu zadovoljni, jer se za velike žrtve koje podnose za osiguranje svojih radnika, samim radnicima daje vrlo malo, a poslodavci se jednom komplikovanom administracijom, bez potrebe, izlažu neprijatnostima i šteti. Vrlo česti su slučajevi očiglednih grešaka i drakonskih kazni na račun poslodavca i na štetu radništva, koje se vrlo teško ispravljaju.

Sve ovo nameće brzu i hitnu potrebu izmena zakona, koji se odnose na radničko osiguranje u tom smislu: da se radnici u besposlici valjano obezbede, da im se u slučaju bolesti zagantuje pravo i svestrano lečenje, kako u pogledu lekarske pomoći, tako i u pogledu lekova; da se doprinos osiguranja svede na pravu, potrebnu meru n da se obezbedi, da

on isključivo ima u celosti da posluži radničkom osiguranju u slučaju besposlice, bolesti, starosti; da se administracija radničkog osiguranja uprosti.

Sa svega izloženoga čast mi je putem ove interpelacije, umoliti Gospodina Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja, da mi odgovori:

1) Je li voljan da podnese izmene i dopune zakona, koji se odnose na radničko osiguranje sa ciljem: punog radničkog osiguranja u besposlici, obezbeđenje svestranog i potpunog lečenja radništva, obezbeđenje radništva u starosti?

2) Nalazi li, da je tom prilikom potrebno uzeti u obzir nezadovoljstva poslodavaca i šta misli učiniti da se i opravdani zahtevi ovih zadovolje?

3) Hoće li se uzeti u rasmatranje i žalbe na komplikovani administrativni postupak u radničkom osiguranju i nalazi li da isti treba uprostiti.

30 septembra 1935 godine

Šabac

Interpelant

Milivoje D. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja o pomoći u ljudskoj i stočnoj hrani oskudnima u Pocerском i Mačvanskom srezu.

GOSPODINE MINISTRE,

Mnogi i mnogi zemljoradnici u Srezu pocerskom i Srezu mačvanskog zbog prolejnog mraza, dugotrajne suše i drugih nepogoda, od ovogodišnje žetve pšenice, berbe kukuruza, neće imati ni potrebno seme. Beda je pojačana i faktom: da je ogroman broj svinja u ova dva srezu uginuo od svinjske kuge, a veliki broj goveda od crnog prišta.

Nesreća je još teža i zbog toga, što ni stočne hrane nema ni za mesec-dva.

Pred takvim stanjem stvari prva briga, koja se nameće jeste: kako će se u ovoj godini seljački i radni narod u ova dva srezu ishraniti? Hrane ljudske i stočne neće, u dovoljnoj količini, u najkraćem vremenu, u ova dva srezu biti, ne samo u sirotinji, nego i u onih, koji se računaju i u imućne.

Oba ova srezu do danas uvek su bili oni, koji su, prema drugima, davali tako i toliko, da su prednjačili. Naše neke pojedine opštine davale su više nego čitavi drugi srezovi. Mi se time ponosimo. Ali, evo, došao je crni petak i Pocerini i Mačvi. Kroz njihova

lepa sela, za koju nedelju, zakoračiće strahovita ne-man gladi.

Ukazujući na ovo, čast mi je putem ove interpelacije umoliti Gospodina Ministra socijalne politike, da mi odgovori:

1) Da li mu je poznato, da su u Srezu pocerskom i Srezu mačvanskog mnogi seljački domovi ostali bez ljudske i stočne hrane?

2) Ako mu ovo nije poznato, je li voljan, da najhitnije u ovom smislu, pribavi podatke o tome: koliko domova u Srezu pocerskom i Srezu mačvanskog neće imati dovoljno ljudske i stočne hrane, pa da svima tim pritekne, što pre, u pomoć?

3) Ako mu je poznato, onda da li je voljan da svima oskudnim u ljudskoj i stočnoj hrani u Srezu pocerskom i Srezu mačvanskog, što pre pritekne u pomoć i na koji način?

21 septembra 1935 godine.

Interpelant

Milivoje D. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja o izmenama i dopunama u Invalidskom zakonu.

GOSPODINE MINISTRE,

Narodna skupština uvidajući svu bedu naših ratnih invalida i njihovih porodica u poslednjem Finansijskom zakonu, ogromnom većinom, izglasala je i ovlašćenje o izmenama i dopunama zakona o ratnim invalidima. Opšta je želja da se nedovoljno humani i nedovoljno socijalni propisi sadašnjeg, zamene humanim i socijalnim, kojima će se olakšati život naših ratnih invalida i njihovih porodica. Naročita je želja bila, da se maksimum poreskog cenzusa poveća; da se kruti propisi o 20% procentnim invalidima čovečno ublaže; da se pitanjima neblagovremenih prijava i žalbi dade mogućnost da budu uzeta u postupak, da se težak položaj onih, čije se stanje zdravlja pogoršalo, kao posledica ratnih napora uzme u pravičnu ocenu; najzad, da se spori administrativni postupak uprosti.

Od toga doba od kako su ova ovlašćenja dobila punu zakonsku snagu proteklo je više od 2 meseca, a izmene i dopune o kojima je reč još nisu podnete.

Zbog toga mi je čast putem ove interpelacije, umoliti Gospodina Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja, da mi odgovori:

Hoće li u najkraćem roku, u smislu ovlašćenja, koja postoje, doneti željene izmene i dopune Invalidskog zakona i,

Hoće li iste obuhvatiti propise o kojima se govori u prvom delu ove interpelacije.

25 septembra 1935 godine.

Interpelant

Milivoje D. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra finansija o oslobodenju od poreze i ostalih dažbina gradana Mačvanskog i Pocerskog sreza zbog mraza i suše.

GOSPODINE MINISTRE,

Prvo proletošnji mraz, a posle dugotrajna suša bukvalno su upropastili ovogodišnju žetvu pšenice i prinos kukuruza, u Srezu pocerskom i Srezu mačvanskom, Drinske banovine.

Veliki je broj zemljoradnika, koji po hektaru nisu dobili metar-dva pšenice i metar-dva kukuruza, dakle, takoreći ni bačeno seme.

Isti je slučaj i sa gradinama i baštovanicama. Najbolji dokaz za ovo je u ovogodišnjoj ceni pasulja, krompira, patlidžana i sličnog. Ovogodišnje i najniže cene svega gradinarskog i baštenskog tričetiri, pa i pet puta su veće, nego prošle godine i to samo zbog toga što se ovo nije rodilo.

Oba ova sreza u kojima govorim u ranijim godinama znatno su oštećeni poplavom, pšeničnom rdom i drugim neizgodama

I u Pocerini i u Mačvi, već nekoliko godina puštoši svinjska kuga i crni prišt. Baš ove godine u oba ova sreza mnogi obori i mnoge štale puste su; svinje i goveda uginuli su. Mnogi i mnogi i u Srezu pocerskom i u Srezu mačvanskom, još prošle godine, bili su bez pečenice, a ove godine biće ih na hiljade.

Svo ovo zlo pojačano je i velikom oskudicom stočne hrane.

Pred takvim stanjem stvari, ako se od zla neće da stvara gore, o egzekutivnoj naplati poreza i ostalih dažbina u ova dva sreza ne može biti ni reči.

Svi obziri nalažu:

a) Najbrži postupak, da se poreski obveznici u Srezu pocerskom i Srezu mačvanskom u srazmeri štete koju su ove godine na navedenom pretrpeli, oslobode što pre poreza i ostalih dažbina;

b) Obustavljanje egzekutivnog postupka u naplati poreza i dažbina za ovu godinu.

Na osnovu svega ovoga čast mi je umoliti Gospodina Ministra finansija, da mi na ovu interpelaciju, odgovori:

1) Da li mu je poznato očajno stanje seljaka-zemljoradnika u Srezu pocerskom i mačvanskom zbog nerodice pšenice, kukuruza, pomora svinja i stoke i oskudice stočne hrane?

2) Ako mu je ovo poznato, je li voljan, da naredi najhitniji postupak u vezi oslobodenja poreza i dažbina zbog nerodice?

Je li voljan, da naredi, da se u ova dva sreza za ovu budžetsku godinu ne primenjuje egzekutivni postupak u naplati poreza i dažbina?

3) Ako mu ovo nije poznato je li voljan, da naredi, da se najhitnije ispita i utvrdi tačno stanje zemljoradnika u ova dva sreza, u pogledu ovogodišnje žetve pšenice, berbe kukuruza, stanja svinja, goveda i druge stoke i kako tačno stoji u pogledu ishrane ljudi i stoke?

U slučaju da je Gospodin Ministar voljan, da ovo učini i prema nadenom učini što je moguće u smislu ove interpelacije, da se olakša težak položaj seljaka u ova dva sreza, pristajem da ovu interpelaciju povučem.

20 septembra 1935 godine
Šabac

Interpelant

Milivoje D. Isaković, s. r.
• narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra finansija o oslobodenju kažnjenih po zakonu o taksama a po trošarinskim krivicama.

GOSPODINE MINISTRE,

Broj kažnjenih po Zakonu o taksama a po trošarinskim krivicama veoma je veliki.

Krivicice ovih ljudi retko su kad činjene zlonamerno, nego su iste došle, ili sa nepoznavanja zakonskih propisa, sa nedovoljno upućenosti u iste, ili sa teških prilika u kojima se zbog ekonomske krize nalazimo.

Ove kazne naročito pogadaju sitnog obrtnika: trgovca, zanatliju, kafedžiju i seljaka i slične, koji su došli u položaj da budu kažnjeni. Kazne su takve i tolike, da kad se budu naplatile, biće prava propast onih, prema kojima se primene.

Od kazni se ne živi; one nisu zato, da upropaste. Vreme u kome živimo, teškoćama i nevoljama, koje nikad nisu ovakve bile i ovolike, nameće uvidavnost i liberalnije shvatanje uzroka, pa i — oprostaj.

Zbog toga mi je čast umoliti Gospodina Ministra finansija, da mi putem ove interpelacije, odgovori:

Je li voljan, da podnese predlog o opraštanju kazni u celosti izrečenih po taksenim i trošarinskim krivicama u ukupnoj sumi do na jednoga 5.000.— dinara?

22 septembra 1935 godine.

Interpelant

Milivoje Đ. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milivoja Isakovića, narodnog poslanika na Ministra finansija o neprodaji u dovoljnoj količini soli u krupicama u okolini Šapca.

GOSPODINE MINISTRE,

Jedna od najprečih potreba poljoprivrednika-stočara jeste so u krupicama, krušcima. U sretno doba, ranije, ove je soli svaki poljoprivrednik-stočar mogao u stovarištima soli dobiti koliko je hteo; doba najveće oskudice, u kojoj živi seljak, stovarište soli u Šapcu ne daje dovoljnu količinu soli u krupcu, kad seljak dođe da kupi za svoju stoku.

Medutim, preprodavci dobijaju so u krupicama koliko hoće, pa posle poljoprivrednicima-stočarima preprodavaju po skuplju cenu. Zbog ovoga poljoprivrednik, seljak-stočar, trpi veliku štetu, koju ne treba da trpi, pa mi je čast, putem ove interpelacije umoliti Vas, gospodine Ministre, da mi odgovorite:

1) Da li Vam je poznato, da stovarište soli u Šapcu ne prodaje poljoprivrednicima-stočarima u poželjenim količinama so u krupicama, krušcima?

2) Ako Vam je poznato, da li to čini po Vašem naređenju, ili, ako ne po Vašem, onda po čijem?

3) Ako postoji takvo naređenje, onda čime se isto pravda, kad je na očigled štetno po interes stočara?

4) Ako Vam ovo nije poznato i ako ne postoji naređenje, da se seljacima ne prodaje so u krupicama, u traženim količinama, onda, jeste li voljni da naredite da se so u krušcu seljacima prodaje iz stovarišta u željenim količinama.

Za ovu interpelaciju molim hitnost, jer su ogromne štete, koje zbog ovoga trpi naš seljak i neophodna potreba je, da se što pre odobri seljacima da u stovarištima soli mogu kupiti so u krupicama u neograničenim količinama. Ako bi se ovo naređenje odmah izdalo, pristajem da odustanem od ove interpelacije.

23 septembra 1935 godine.

Interpelant

Milivoje Đ. Isaković, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Dr. Vojislava Došena, narodnog poslanika na Ministra unutrašnjih poslova o nezakonitoj odluci opštinskog odbora u Crnji da se sedište opštine premesti u novo mesto Vojvoda Stepa.

Gospodinu
PRETSEDNIKU NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Na osnovu čl. 68 Ustava Kraljevine Jugoslavije, na osnovu § 72 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini potpisani dr. Vojislav Došen narodni poslanik upravljam Gospodinu Ministru unutrašnjih poslova sledeću interpelaciju:

U administrativnom srezu Jaša Tomić postojala je preko 150 godina samostalna opština Nemačka Crnja, kojoj je pre nekog vremena promenjeno ime u „Crnja”. Usled sprovođenja agrarne reforme osno-

vane su u ataru označene opštine dve kolonije i to Vojvoda Stepa i Vojvoda Bojović. Mesto Vojvoda Bojović graniči sa mestom Crnjom, dok je mesto Vojvoda Stepa udaljeno 7 km. od mesta Crnje, a 9 km. od mesta Vojvode Bojović. Sedište opštine i posle osnivanja spomenutih dvaju kolonija ostalo je naravno u starom mestu Crnji, što novo-stvorenom mestu Vojvoda Stepi zbog prevelike udaljenosti nije konveniralo, pa je opštinski odbor većinom glasova kao nenadležna vlast pre izvesnog vremena preselio sedište opštine iz staroga mesta Crnje u novo mesto Vojvoda Stepu i promenio opštini ime od Crnje u Vojvoda Stepa, tako da je na taj način mimo zakon-

skih propisa, isčezla stara opština Crnja i ako mesta Crnja, Vojvoda Bojović i Vojvoda Stepa imaju svoje katastarski potpuno odeljene atare. Sa mestom Crnjom i Vojvoda Bojović graniči se i mesto Srpska Crnja, koja ima svoju opštinu, a u Srpskoj Crnji žive oko 250 porodica, koje imaju u ataru Vojvode Bojovića svoje zemlje. Crnja ima oko 2500 stanovnika, Vojvoda Bojović ima oko 1700 stanovnika, a spomenutih 250 porodica iz Srpske Crnje imaju oko 1300 članova, dok Vojvoda Stepa ima oko 2600 stanovnika, tako da sada oko 5.500 stanovnika moraju, da prevaljuju 7—9 km. dugačak put radi opštinskih poslova kada idu od svoje kuće do Vojvode Stepe, koji ima svega oko 2.600 stanovnika.

U Crnji je jako razvijeno zanatstvo a jako je razgranata trgovina žitaricama, marvom, ovcama i svinjama, tako da je stanovnicima Crnje neophodno potrebno, da imaju sedište opštine u samom mestu Crnji, kao što su ga i imali preko 150 godina.

Stanovnici Crnje, Vojvode Bojovića i onih spomenutih 250 porodica iz Srpske Crnje žele, da Vojvoda Stepa dobije samostalnu opštinu sa svojim već ograničenim atarom, a sa sedištem u Vojvodu Stepi. jer uviđaju da bi bilo apsolutno nepravedno, da stanovnici iz Vojvode Stepe moraju da putuju 7 km. do sedišta opštine. No stanovnici Crnje ne žele da imaju istu nepravdu pada oni prevaljuju spomenuti put, te kategorički traže da dobiju natrag svoju staru opštinu sa svojim već ograničenim atarom a sa sedištem u Crnji; a tako isto i stanovnici Vojvode Bojovića i onih 250 porodica iz Srpske Crnje kategorički traže, da se Vojvoda Bojović prisajedini sa svojim atarom opštini Srpskoj Crnji jer se oba ova mesta graniče a i jer takovo prisajedinjenje oba mesta traže.

Putem mene, a preko Gospodina Bana Dunavske banovine zatražili su od Vas Gospodine Ministre pismenim traženjem 95% birača iz mesta Crnje samostalnu opštinu sa sedištem u Crnji, a većina birača iz Vojvode Bojovića i većina birača od spomenutih 250 porodica iz Srpske Crnje predali su putem mene također svoja pismena traženja, da se Vojvoda Bojović prisajedini sa svojim već odmerenim atarom opštini Srpska Crnja.

Traženje većine birača iz mesta Crnje je pravedno i osnovano na 2 al § 6 Zakona o opštinama, a tra-

ženje većine birača iz mesta Vojvoda Bojović i većine birača od spomenutih 250 porodica iz Srpske Crnje opravdano je i osnovano na 3 al. § 6 Zakona o opštinama. Primećujem da je opština Srpska Crnja donela rešenje da pristaje, da joj bude prisajedinjeno mesto Vojvoda Bojović, što također odgovara propisu 3 čl. § 6 Zakona o opštinama.

Smatram za potrebno, da ovde napomenem da u srednjem Banatu ima mnogo opština, čija se mesta graniče, tako da izgledaju kao jedno mesto a u stvari su dva mesta. Takve su na primer opštine: Hajfeld i Mastort, Sveti Hubert-Šarlevil i Soltur, Srpski i Novi Itebej, Veliki i Mali Torak, Srpski i Slovački Aradac. Srpski i Nemački Elemir, Nov Bečej i Vranjevo, Beodra i Dragutinovo itd. Ova činjenica dokazuje da stanovnici iz Banata vole da imaju svoje opštine, pa makar da se i više mesta graniče jedno sa drugim, pa je slučaj Crnje i Vojvode Bojovića tim teži što im je opština nedavno odnešena iz Crnje u Vojvodu Stepu koji je udaljen kao što sam rekao od Crnje 7 km. a od Vojvode Bojovića 9 km.

Iz gore navedenih razloga čast mi je upitati Gospodina Ministra, da li je voljan, da uvaži gore spomenuta pismena traženja većine birača iz označenih mesta, kada je uvažavanje tih traženja omogućeno § 6 2 al. i § 3, 2 alineja Zakona o opštinama za Crnju, a § 6, 3 alineja Zakona o opštinama za Vojvodu Bojović?

Čast mi je umoliti Gospodina Ministra, da mi na ovu interpelaciju odgovori u roku predviđenom čl. 68 Ustava Kraljevine Jugoslavije i § 72 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini.

Pošto usled nesnošljivog stanja izloženog u ovoj interpelaciji mnogo trpe i štetuju hiljade i hiljade naših najodličnijih građana, to rešavanje ovog pitanja ne podnosi odlaganje, pa zato za ovu interpelaciju tražim prvenstvo na osnovu § 73 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini.

U Petrogradu, 17 oktobra 1935 godine.

Interpelant
Dr. Vojislav Došen, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milana Božića, narodnog poslanika, na Pretsednika Ministarskog saveta o nepravednom proganjanju nacionalnog činovništva.

Gospodinu
PRETSEDNIKU NARODNE SKUPŠTINE
Beograd

Na osnovu § 72 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini, čast mi je podneti ovu interpelaciju s molbom da g. Ministar unutrašnjih dela izvoli dati svoj odgovor na istu u jednoj od narednih sednica Narodne skupštine.

Poslednjih nekoliko meseci u celokupnom našem državnom aparatu izvršene su izvesne mere, koje mene i moje drugove prisiljavaju da o njima povedemo reč pred Narodnom skupštinom.

Strahovito mnogo nepravednih postupaka prema jednom delu našeg činovništva daje mnogo raz-

loga da poverujemo da se radi o planskoj akciji, sa očitim političkim tendencijama, da se ovo činovništvo žigoše, jer je bilo orijentisano prema koncepciji integralnog jugoslovenstva. Nama je bilo jasno od trenutka kada je došla na upravu naše zemlje Vlada g. dr. Milana Stojadinovića, da će biti dezavuisana politika integralnog jugoslovenstva, blagoda-reći plemenskim i verskim frontovima, na koje se ona oslanja. I pored ovoga saznanja, mi nismo mogli očekivati da će ovaj režim sa toliko besprimerne bezočnosti početi da izvršuje svoje protujugoslovenske koncepcije kod našeg činovničkog aparata, za koji se cinički ističe, da će biti depolitiziran. Sva ta tobožna depolitizacija u stvari je progon i anatemi-sanje jugoslovenskih patriota činovnika za račun

pouzdanika svih povampirenih frontova, plemenskih i regionalnih. Režim Gospodina dr. Stojadinovića planski ide za izvršenjem smene jugoslovenski orijentisanog činovništva, onoga koje je imalo šire vidike, koje je shvatilo jugoslovenstvo kao najširi ideal nacije.

Veliku jugoslovensku nacionalnu misao pokušava da obori i ruši Vlada g. dr. Stojadinovića. Najveća poniženja doživelo je ovo širokogrudno i optimističko činovništvo, koje je prijavno i sa zanosom akceptiralo sve velike državničke ideje Velikoga Kralja Mučenika. Blagodareći ovim sitnim izvršiocima Kraljevih jugoslovenskih zamisli ideja jugoslovenska već je bila uhvatila dubok koren u narodu. Narod se je saživljavao s njom, jer je ona bila jedina pravedna i sposobna. Ljudi, kojima ne ide u račun politika potpunog jugoslovenstva, kad im je žalosnim sticajem prilika došla u ruke vlast, riješili su da ponize i žigošu ove čestite službenike na delu moćnog jugoslovenskog preporoda. To je u duhu nove antijugoslovenske politike i režima g. dr. Stojadinovića. Ma koliko god bili neverovatni progono čestitih nacionalista — činovnika, oni su ipak samo ružna posledica ove nove političke konstelacije, koja je stvorena vladom g. dr. Stojadinovića. Mi znamo pozitivno da se progono nacionalista — na koje su defetisti udarili sramni žig vrše planski, iz Beograda, sa odgovornih mesta, i oni su tako najverniji izraz politike starih partiskih frontova. Progono se vrše sa sistematskom upornošću isključivo protiv jugoslovenskih nacionalista upravo kao što bi ih vršili najozloglašeni

niji protivnici našeg državnog jedinstva, neprijatelji van naših granica, kada bi im pala vlast u šake.

A pored toga koliki se milioni bacaju, u ovoj teškoj privrednoj depresiji, na premeštaje ovog nacionalnog činovništva, mesto da se upotrebe za ishranu pasivnih krajeva. Ovi progono, unižavanja, otpuštanja i zlostavljanja, prevršili su svaku meru, i ako se ne repariraju, mogu da izazovu strahovit revolt odlučnih falanga jugoslovenskih nacionalista u cijeloj zemlji.

Na osnovu iznešenog prikaza pitam Gospodina Pretsednika Ministarskog saveta:

1) Šta je rukovodilo Kraljevsku vladu da u celokupnom državnom aparatu izvede mnoge mere, koje su imale za rezultat progono činovništva, koje je bilo deklarirano u smislu jugoslovenske unitarističke politike?

2) Šta će učiniti Kraljevska vladu da reparira ove teške postupke u ovom pogledu, kako bi se stišalo ogorčenje masa jugoslovenskih nacionalista, koji osuduju ovakva nastojanja, uperena protiv realizovanja politike jugoslovenskog unitarizma.

Molim Vas, Gospodine Pretsedniče, da i ovom prilikom primite izraz mog poštovanja. Molim hitnost za ovu interpelaciju.

U Sarajevu, 16 oktobra 1935 godine.

Interpelant

Milan A. Božić, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Milana Božića, narodnog poslanika, na Ministra poljoprivrede i voda o definitivnom rešenju dobrovoljačkog pitanja.

GOSPODINE MINISTRE,

Na jedno pitanje vraćam se na ovom mestu već mnogo puta, na pitanje, koje je već dugo aktuelno, a koje je u poslednje vreme, postalo upravo kritično. Riječ je o obavezama naše države prema falangama najzaslužnijih naših boraca za slobodu, o obavezama države i nacije prema dobrovoljcima. Te obaveze nijesu svakidašnje, one su krvavo stečene, jer je na zaslugama ratnika i dobrovoljaca osnovano ono što je najsvećije: naša sloboda i jedinstvo. Veličina zemlje može se najbolje oceniti po časti i poštovanju, koje ona gaji prema svojim sinovima, pregaocima, koji su u sudbonosnim trenucima izlagali svoje živote, kao i živote svoje porodice, za otadžbinu. Kod nas, međutim, izgleda, da se na ove najbolje sinove nacije ne gleda kroz prizmu priznanja i zasluga. Žalosno je reći istinu, da su najbolji sinovi naše nacije istovremeno i njena najnesrećnija pastoračad.

O veličini dobrovoljačkog podviga za naše nacionalno oslobođenje ne treba da govorim u trenutku, kada hoću da se osvrnem na nepravdu, njima učinjenu, koju kao da nitko neće da ispravlja. Šta su dobrovoljci dali svojom krvlju našoj zemlji — zna cela naša nacija. Za te njihove velike zasluge, naredjenjem sa Najvišeg Mesta određena im je zemlja pa je tako i došlo do toga da se čeka na rešenje dobrovoljačkog pitanja podelom pogodnog zemljišta. Bilo je obećano od svih prošlih vlada, da će se

ovo pitanje u najkraćem vremenu skinuti sa dnevnog reda, što još ni do danas nije učinjeno. Međutim, izvesne stvari, koje su u poslednje vreme učinjene, daju da se opravdano tvrdi, da se namerno ide za ometanjem pravilnog rešenja ovog pitanja. Radi tih pojava, dok ne bi bile učinjene kobne greške, i upućujem ovu interpelaciju na nadležnog Gospodina Ministra.

Smetnje, koje se prave sa ciljem da se omete jedino ispravno rešenje ovog pitanja, izazivaju najdublji revolt dobrovoljaca u jednom trenutku, kada treba da kod nas visoko stoji kult žrtve za otadžbinu. Naša opšta situacija takva je, da bi bilo preko potrebno, da se dade puno priznanje, da se iskupi najsvećije obećanje prema sinovima otadžbine na čije usluge može zemlja uvek računati.

Obećanje, koje je Gospodin Ministar poljoprivrede na 24 septembra ove godine preko radija objavio, ne može da zadovolji dobrovoljce, jer se njima već 16 godina obećava, a ništa ne ispunjava. Oni su srozani na nivo prosjaka, mada postoje jasne zakonske odredbe, prema kojima im država duguje, da ih nadjeli zemljom, u znak državnog i narodnog priznanja.

Na osnovu izloženog pitam Gospodina Ministra poljoprivrede:

1) Šta je učinila Kraljevska vladu za ratnike dobrovoljce, za one koji ostadoše živi, a šta za udovice i siročad onih, koji ginuše u uverenju da će se neko

pobrinuti za njihove roditelje, za njihove udovice, i za njihovu decu?

2) Pitam Gospodina Ministra, zašto se kad zemljišta ima dovoljno — ne izvrši podela čitavog kompleksa, i time podmire svi nepodmireni dobrovoljci, čije molbe stignu do dana kada se zemlja počne deliti, pa ne samo to, nego da se rezerviše zemljište za one dobrovoljce, koji će istom tražiti zemlju, a koji to u glavnom nisu učinili radi toga, što nijesu dobili uverenje. Nisu krivi dobrovoljci što se njima uverenja već nekoliko puta izdavaju, proveravaju i zamenjuju, i nijesu oni krivi što im državna vlast još do

danas nije stigla da im svima izda uverenje o njihovom dobrovoljačkom svojstvu.

Smatrajući, Gospodine Ministre, da je rešenje dobrovoljačkog pitanja — pitanje časti i obaveze države i nacije, molim Vas, da mi na prednja pitanja odgovorite.

Molim hitnost za ovu interpelaciju.

U Sarajevu, 16 septembra 1935 godine.

Milan A. Božić, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Dr. Vojislava Došena, narodnog poslanika na Ministra poljoprivrede o oslobodenju plaćanja državnih i banovinskih dažbina agrarnim subjektima na eksproprisanom zemljištu.

Gospodinu
PRETSEDNIKU NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Na osnovu čl. 68 Ustava Kraljevine Jugoslavije, i na osnovu § 72 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini potpisani dr. Vojislav Došen narodni poslanik upravljam Gospodinu Ministru poljoprivrede sledeću interpelaciju:

Pošto je za eksproprisanu zemljišta ustanovljena previsoka ošteta, to je agrarni subjekti u današnjim teškim prilikama ne mogu platiti, već se bave mišlju da napuste dodeljenu im zemlju, kao nerentabilnu odnosno jako opterećenu, pa je zato apsolutno nužno, da se za I razred agrarne procene, a za ustanovljenje visine oštete odredi znatno manji količnik od dosadašnjeg, tako, da ne može biti veći od 80.— Da bi agrarni subjekti na taj način i sniženu oštetu mogli plaćati, to je potrebno, da se oslobode od plaćanja državnih i banovinskih javnih dažbina sve dotle dok ne isteče rok za otplatu spomenute oštete, jer u vremenu kad agrarni subjekti plaćaju oštetu, ne mogu plaćati i javne dažbine, jer i pored plaćanja oštete ne ostaje im ni toliko roda da bi imali dovoljno leba, a kamo li i toliko da mogu i javne dažbine plaćati.

Na osnovu § 16 sadašnjeg Zakona o budžetskim dvanaestinama oslobodeni su potpuno opravdano za

daljih 5 godina svi agrarni interesenti od plaćanja zemljarine sem najsiromašnijih mesnih agrarnih interesenata. Zato je hitno potrebno, da se od plaćanja zemljarine oslobode i mesni agrarni interesenti, koji su zbog vrlo malih površina dodeljene im zemlje ekonomski mnogo slabiji od ostalih agrarnih interesenata, koji su inače dobili veće površine zemlje nego mesni agrarni interesenti.

Na osnovu gornjih činjenica čast mi je upitati Gospodina Ministra, da li je voljan da predloži Narodnom Predstavništvu zakonski predlog, kojim će se oba ova pitanja u smislu moje interpelacije povoljno rešiti.

Čast mi je umoliti Gospodina Ministra, da mi na ovu interpelaciju odgovori u roku predviđenom čl. 68 Ustava Kraljevine Jugoslavije i § 72 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini.

Pošto od rešenja ovih pitanja zavisi egzistencija sviju agrarnih interesenata, a naročito mesnih agrarnih interesenata, to rešavanje ovih pitanja ne trpi odlaganje, pa zato za ovu interpelaciju tražim prvenstvo na osnovu § 73 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini.

U Petrogradu, 17 oktobra 1935 godine.

Dr. Vojislav Došen, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Dr. Vojislava Došena, narodnog poslanika na Ministra prosvete o pravednoj raspodeli pripomoći za podizanje školskih zgrada u Dunavskoj banovini.

Gospodinu
PRETSEDNIKU NARODNE SKUPŠTINE

Beograd

Na osnovu čl. 68 Ustava Kraljevine Jugoslavije, i na osnovu § 72 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini potpisani dr. Vojislav Došen narodni poslanik upravljam Gospodinu Ministru prosvete sledeću interpelaciju:

Dunavska banovina je do sada izdala putem banovinskog školskog odbora pripomoći za podizanje školskih zgrada u iznosu od 8,000.000 dinara, a u

istu svrhu izdala je i dugoročnih pozajmica sa 1 i ½ % kamate u iznosu od 5,060.000 dinara; a na terenu je podelu tog novca izvršila tako, da je samo jedna trećina banovine, koja leži na desnoj obali Save i Dunava dobila u ime pripomoći 6,000.000 dinara, a u ime pozajmice 4,260.000 dinara; dok su dve trećine banovine, koje leže na levoj obali Save i Dunava dobile u ime pripomoći tek 2,000.000 dinara, a u ime pozajmice samo 800.000 dinara.

Usled takove očito nepravedne podele novca na samome terenu nisu dobile od banovine nikakovu pripomoć velike kolonije Banatsko Karadordevo i

Aleksandrovo i ako svaka ova kolonija ima preko 800 školske dece, a svega po jednu školsku zgradu sa po dve učionice. Obe ove kolonije su nabavile još prošle godine uz najveće žrtve cigle za podizanje novih školskih zgrada, pa su već provele spomenute cigle jednu zimu pod snegom. Na vrlo česte i najpoznatije moljakanje nisu dobile od banovine spomenute dve kolonije ni jedne jedine pare pripomoći od toliko razdeljenih miliona, tako da će nabavljene cigle i nastupajuću zimu pod snegom provesti i usled toga propasti, ako se hitna pripomoć ne dobije.

Obzirom na gore navedene činjenice, čast mi je upitati Gospodina Ministra, da li je voljan, da naredi banovini da pravično po celome svome terenu deli pripomoći i pozajmice, pošto pretpostavljamo da bi svi krajevi Otadžbine trebali da budu ravnopravno tretirani; te da li je Gospodin Ministar voljan, da izda kolonijama Banatsko Karadorđevo i Aleksandrovo po 150.000 dinara u ime hitne pripomoći za podizanje apsolutno potrebnih školskih zgrada odnosno da li je Gospodin Ministar voljan da naredi banovini da spomenutu pripomoć izda označenim kolonijama,

da ne bi propale već uz velike žrtve nabavljene cigle, pa da i deci sa tih dveju kolonija bude omogućeno, da dođu do dovoljnog broja školskih prostorija, a ne da se guše pretrpani po zakupljenim sobicama u seljačkim kućicama, koje nikako ne odgovaraju higijenskim propisima, tako da usled toga deca propadaju a ne mogu u nauci da napreduju.

Čast mi je umoliti Gospodina Ministra, da mi na ovu interpelaciju odgovori u roku predviđenom čl. 68 Ustava Kraljevine Jugoslavije i § 72 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini.

Pošto je u pitanju život, zdravlje i napredak preko 1600 školske dece, te sačuvanje već nabavljenih cigala, to isplata tražene pripomoći ne trpi odlaganje, pa za to za ovu interpelaciju tražim prvenstvo na osnovu § 73 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini.

U Petrogradu, 17 oktobra 1935 godine.

Dr. Vojislav Došen, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Dr. Vojislava Došena, narodnog poslanika na Ministra finansija o izjednačenju Zakona o taksama u celoj državi.

Gospodinu
PRETSEDNIKU NARODNE SKUPŠTINE
Beograd

Na osnovu čl. 68 Ustava Kraljevine Jugoslavije, i na osnovu § 72 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini potpisani Dr. Vojislav Došen narodni poslanik upravljam Gospodinu Ministru finansija sledeću interpelaciju:

Princip državnog i narodnog jedinstva povlači za sobom potpunu ravnopravnost sviju građana bez obzira na to u kome kraju otadžbine oni žive. Premda je proteklo od Oslobođenja i Ujedinjenja 17 godina, to ima još uvek i zakonom utvrđenih a ogromnih razlika između građana i to baš obzirom na teritorije na kojima građani žive. Takove razlike se manifestuju i u Zakonu o taksama, jer taj zakon pravi razliku između građana iz predratne Kraljevine Srbije i Crne Gore s jedne strane i između građana iz ostalih delova države s druge strane iako bi trebalo biti u dužnostima i pravima svi građani izjednačeni bez obzira da li su oni iz predratne Srbije i Crne Gore ili ne.

Tako T.Br. 23 jugoslovenskog Zakona o taksama od 1923 godine propisuje takse na nasledstvo i poklone samo za predratnu Srbiju i Crnu Goru, a za ostale delove države ne, kao da ti ostali delovi nemaju prava da budu u ovom pitanju tretirani jugoslovenskim Zakonom o taksama. Taksa na nasledstva i poklone treba biti u celoj državi jednaka, jer za državu treba biti svejedno u kome se kraju vrednosti procenjene u dinarima nasleduju ili u poklon primaju. Po sadašnjim zakonskim propisima nije državi svejedno obzirom na plaćanje takse da li se na primer nasleduje 200.000 dinara na području Srbije i Crne Gore ili na ostalim područjima države, jer se na tima ostalim područjima države plaćaju takse na nasledstva i poklone po ranijim austro-ugarskim

zakonima s tom izmenom, da se procenjena vrednost u dinarima pomnoži sa 4 pa se po tako dobijenom rezultatu utvrđuje visok procenat za plaćanje tih taksa.

U Vojvodini, Hrvatskoj i Slavoniji je u važnosti još uvek mađarski zakonski članak 11 iz 1918, za plaćanje taksa na nasledstvo i poklone, tako, da se u tim krajevima plaća na jednake vrednosti više takse na nasledstva i poklone nego na isto tako jednake vrednosti u predratnoj Srbiji i Crnoj Gori što je očito nepravedno i što ubija svaku veru u jednakost i ravnopravnost građana.

Na osnovu gore spomenutih činjenica čast mi je upitati Gospodina Ministra, da li je voljan najhitnije da podnese Narodnom predstavništvu zakonski predlog, kojim će se proširiti T.br. 23 Zakona o taksama na celu Kraljevinu Jugoslaviju, jer smatram da u Kraljevini Jugoslaviji treba da budu svi građani i svi krajevi potpuno jednaki i potpuno ravnopravni.

Čast mi je umoliti Gospodina Ministra, da mi na ovu interpelaciju odgovori u roku predviđenom u čl. 68 Ustava Kraljevine Jugoslavije i § 72 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini.

Pošto je zbog gore iznete, a zakonom održavane nepravde veliko nezadovoljstvo kod naroda, koji još uvek po mađarskim zakonskim propisima plaća spomenute takse, to u interesu umirenja nezadovoljnog naroda i u interesu materijalnih olakšica zainteresovanih lica rešenje ovog vrlo važnog pitanja ne trpi odlaganje, pa zato za ovu interpelaciju tražim prvenstvo na osnovu § 73 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini.

U Petrogradu, 17 oktobra 1935 godine

Dr. Vojislav Došen, s. r.
narodni poslanik

INTERPELACIJA

Dušana Ivančevića i drugova, narodnih poslanika, na Pretsednika Ministarskog saveta radi nedonošenja novog zakona o štampi, o udruženjima, zboru i dogovoru i o izboru narodnih poslanika za Narodnu skupštinu.

GOSPODINE PRETSEDNIČE,

Na traženje Ministarskog saveta, kome ste Vi bili Pretsednik, dalo je Narodno predstavništvo Ministarskom savetu ovlašćenje Zakonom o budžetskim dvanaestinama (§ 8 t. IX) da može doneti „Uredbe sa zakonskom snagom: o štampi, o udruženjima, zborovima i dogovorima i o izboru narodnih poslanika za Narodnu skupštinu, u saglasnosti sa naročitim odborima Narodnog predstavništva, koji će se odbori obrazovati na način predviđen u § 17 Zakona o poslovnom redu u Senatu, odnosno u Narodnoj skupštini”.

Obrázlažući u ime Ministarskog saveta ovo traženje, Vi ste, Gospodine Pretsedniče, u Narodnoj skupštini 21 jula 1935 izjavili da je o sadašnjem izbornom zakonu „formirano mišljenje celog naroda i ono je jednodušno protiv postojećeg izbornog zakona” i da „o tome faktu Kraljevska vlada mora da vodi računa u svome budućem radu”, a sa izbornim zakonom da je „u najtešnjoj vezi Zakon o štampi i Zakon o zborovima, dogovorima i udruženjima”.

Narodna skupština je bila i onda, kao što je i danas, jednodušno saglasna sa zahtevom da se hitno menjaju sva tri ova zakona, i bila je raspoložena da te promene izvrši u najkraćem roku, protiveći se samo posve neopravdanom zahtevu da svoja zakonodavna prava prenosi na Ministarski savet, i pored toga otpora, ipak je Ministarski savet za svoje traženje dobio većinu u Narodnom predstavništvu, koje je žrtvujući svoja prava, htelo time da Ministarskom savetu pruži mogućnost da on donese ove zakone još brže nego što je to u Narodnom predstavništvu, moguće i po najhitnijem postupku. A naročito je Narodno predstavništvo želelo da Ministarskom savetu dade mogućnost za brzo donošenje zakona o štampi, jer je u ovoj tako zvanoj „novouvedenoj, slobodoumnoj eri”, kako je posve ozbiljno nazvaste Vi, Gospodine Pretsedniče, ovaj Vaš novouvedeni „slobodniji režim u pogledu štampe” postao neizdržljiv. „Reč je o štampi napisanoj malim slovom, a ne o štampi sa velikim slovom početnim”, ponavljamo mi posve ozbiljno ono što Vi rekoste u šali!

Od toga vremena ima već tri meseca, a javno mišljenje celog naroda izražava svoje najveće ču-

nje što do sad ne samo da nije donesen ni jedan od tih tako hitnih i preko potrebnih zakona, nego do sada još nisu izabrani ni odbori za pretres ovih uredba sa zakonskom snagom, pa šta više svima nama je nepoznato da li će Ministarski savet i kada uputiti Narodnom predstavništvu projekte ovih triju novih zakona. Međutim članovi Kraljevske vlade sasvim ozbiljno optužuju pred javnošću jugoslovenske nacionaliste, da oni Kraljevsku vladu sprečavaju u izvršenju ovoga zadatka!

Na osnovu svega ovog molimo Vas, Gospodine Pretsedniče, da nam u Narodnoj skupštini izvolite odgovoriti:

1) Da li se Ministarski savet, koji je od Narodnog predstavništva dobio ovlašćenje za hitno donošenje uredbe sa zakonskom snagom o štampi, udruženjima, zborovima i dogovorima, i o izboru narodnih poslanika, još slaže sa rečima svoga Pretsednika da javno mišljenje celoga naroda očekuje hitno donošenje ovih zakona i da „o tome faktu Kraljevska vlada mora da vodi računa”, pa ako Ministarski savet još stoji na tome svome stanovištu i ako Kraljevska vlada još vodi računa o jednodušnom zahtevu javnog mišljenja, kada će Ministarski savet zadovoljiti ove opravdane zahteve javnog mišljenja celog našeg naroda i ispuniti svoje svečano dano obećanje?

2) Da li je Vama, Gospodine Pretsedniče, poznato da je celo Narodno predstavništvo, skupa s jugoslovenskim nacionalistima jednodušno, za promenu ovih triju zakona, pa kad ni sa te strane nema nikakvih zapreka, zašto Ministarski savet već ne izlazi pred Narodnu skupštinu sa projektima pomenuutih triju uredba sa zakonskom snagom?

3) Da li je Ministarski savet spremio projekte ovih triju uredba i kada će ih uputiti pred odbore Narodnog predstavništva?

Beograd, 18 oktobra 1935 godine.

Narodni poslanici:

D. Ivančević, s. r., Branko Paunović, s. r., Ing. Manfred Paštrović, s. r., Ante F. Mastrović, s. r., Nikola Sokolović, s. r., Milan A. Božić, s. r., Ivan Prekoršek, s. r., Branko Kalember, s. r.

INTERPELACIJA

Ivana Prekoršeka i drugova, narodnih poslanika, na Pretsednika Ministarskog saveta o smanjenju pri-
nadležnosti državnih službenika.

GOSPODINE PRETSEDNIČE,

Na sednici Ministarskog saveta održanoj 14 septembra o. g. doneta je Uredba sa zakonskom snagom o smanjenju ličnih nadležnosti državnih i samoupravnih službenika. Ova Uredba u svojim teškim konsekvencijama stavila je u pitanje egzistenciju stotine hiljada javnih službenika i članova njihovih porodica te je pogodila baš one članove porodica od kojih za-

visi čitava naša javna uprava i redovno funkcionisanje organizacije države.

Ne može se ova Uredba sa zakonskom snagom posmatrati jedino kao Uredba o smanjenju nadležnosti i to zbog toga što je ona otstupila od linearnog smanjenja nadležnosti i uvela obrtnu progresiju.

Mesto da uzme, ako to već treba, od onih koji primaju više, ona je oduzela od sirotinje i od ože-

njenih i udatih i onih sa decom. I tako novom Uredbom neoženjenim u I i II položajnoj grupi nije oduzeto ništa, pa se procenat oduzimanja plate penje toliko više, koliko je činovnička grupa niža, oženjenim i udatim uzima se više nego onima koji nisu stupili u brak, i na kraju onima sa decom oduzima se najviše. I tako dok se nekima nije oduzelo ništa, siromašnima se oduzima mnogo, a onim bednicama se oduzima čak i do 73%.

Da ovo ilustrujemo još u nekim primerima. Dok gg. Ministri gube 500 dinara, toliko se oduzima zvanicima, tako da udata zvanicnica prima po ovoj Uredbi 280 dinara mesečno plate, a udate službenice jedva 245 dinara, bez obzira da li muž zarađuje ili je bezposlen.

Ove male sume su tragika za te ljude i glasna optužba za sve one koji su sa olovkom u ruci znali da postignu efekat za državnu kasu a bez srca i nemilosrdno prešli preko zla i socijalne nepravde, zašto treba da odgovaraju.

Mi smo prva zemlja koja svojom finansijskom politikom ruši temelje porodičnog života. Tamo gde druge države posvećuju najveću brigu i podnose velike žrtve, mi hoćemo da štedimo. Hoćemo da obogatimo i onako naš načet porodičan život i da ga ekonomski dotučemo. Velika je to greška verovati, da se na račun žena, djece i onih malih i sitnih zasniva solidna budućnost.

Najteža pogreška ove Uredbe je da oduzima najviše slabo plaćenim najnižim kategorijama državnih službenika, čije prinadležnosti su bile već do sada nedovoljne za najbedniju egzistenciju.

Drugo, ništa manje zlo, Uredbe Kraljevske vlade je u tome što je najviše smanjila prinadležnosti onima, koji imaju porodicu. Ova Uredba ruši osnove društva i države, jer bez odgovornosti uništava porodice i direktno kažnjava one, koji imaju decu.

Ove redukcije činovničkih prinadležnosti smatramo i po formi i po obimu za vrlo tešku socijalnu nepravdu, i za veliku grešku sa stanovišta državne politike i narodne privrede. Konstatujemo, da je Kraljevska vlada u mesecu julu zatražila i dobila od Narodnog pretstavnitstva ne samo sve dosadanje kredite za lične izdatke, nego i osetno povećanje državnog budžeta, a početkom avgusta ona je sve glasine o pretstojećoj redukciji prinadležnosti javnih službenika odlučno demantovala.

Niko ne može da veruje da se je nakon dva meseca finansijska situacija koju je dosadašnji predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović našao kao Ministar finansija pri preuzimanju resora u sredenom sta-

nju i koja je mogla u julu da podnese povećanje budžeta još za 400,000.000 dinara u toliko promenila, da opravda postupak Kraljevske vlade koji nosi u sebi sve znakove neloyalnosti prema državnim nameštenicima i neiskrenosti prema javnosti. Redukcija prinadležnosti, koja ide čak i preko polovine, izvršena je, a da se nije vodilo računa o osiguranju egzistencija javnih nameštenika i njihovih porodica. Time je nanescna šteta i opštim državnim interesima. Sve ovo može da oslabi kod činovnika volju za predanu i valjanu službu i da oslabi njihovu otpornost protivu koruptivnih uticaja.

Istovremeno kad su se dovele sa ovom Uredbom porodice javnih nameštenika u krajnju bedu i očaj, što je našlo odziva i u svima slojevima naroda, mi smo svedoci velikih korupcijskih afera koje pune svaki dan stupce naših novina. To nije samo kod činovnika nego i u celom narodu poljuljalo veru u pravdu i moral ove države. Ista Kraljevska vlada koja je izdala u cilju štednje ovu Uredbu na veliko troši državni novac progoneći premeštajima državne činovnike i terajući u penziju mnoge odlično kvalifikovane mlade snage.

Teška potištenost i očajanje u porodicama onih, koji su u svim teškim vremenima našeg neuređenog državnog života bili stub države i nosilac kulturnog rada u narodu, tolika je da nemamo reči, kojima bi mogli ovu nesreću još duže raspravljati bez bojazni da još više ne povećamo depresiju koja preti da kao mraz uništi naš kulturni život.

Polazeći sa stanovišta da je dobra uprava osnova države i da je ureden porodični život uslov napretka i razvoja svakog naroda i države tražimo da se odmah ukine ova zloglasna Uredba koja u svojim krutim posledicama ruši osnove uredenog državnog života.

Pitamo Vas, Gospodine Pretsedniče, da li je Kraljevska vlada voljna da ukine nepravednu Uredbu od 17 septembra o. g. pa ako država treba ušteda da se te uštede zatraže novom, socijalno pravednijom Uredbom koja ne bi uništavala egzistenciju siromašnih državnih službenika i njihovih porodica, kao što ih uništava Uredba od 17 septembra o. g.

Beograd, 18 oktobra 1935 godine.

Narodni poslanici:

Ivan Prekoršek, s. r., Lukačić August, s. r., Ing. Franjo Horvat, s. r., Gaćinović, s. r., Nikola Sokolović, s. r., Branko Paunović, s. r., Cvetić, s. r., Milan A. Božić, s. r., D. Ivančević, s. r., Manfred Paštrović, s. r., Ante Kovač, s. r., Ante F. Mastrović, s. r.

INTERPELACIJA

Josipa Cvetića i drugova, narodnih poslanika, na Pretsednika Ministarskog saveta o nejednakoj primeni Zakona o štampi.

GOSPODINE PRETSEDNIČE,

Vršeci svoju dužnost kao narodni poslanici, slobodni smo, Gospodine Pretsedniče, da Vas interpeliramo o radu Vaših cenzurnih organa, koji u poslednje vreme donose svoje odluke i cenzurišu našu štampu, tako da onemogućuju deklariranim jugoslovenskim nacionalistima da brane svoja politička uverenja. Jugoslovenski nacionalisti ne beže od odgovornosti za prošli šestojanuarski režim i žele da u

javnosti opravdaju svoje postupke, koji su svi upereni u pravcu čuvanja politike narodnog i državnog jedinstva i odbrane nacionalnog kursa u našoj unutrašnjoj politici, inaugurisanoj manifestom Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra Prvog Ujedinitelja od 6 januara 1929 godine.

I Vi sami, Gospodine Pretsedniče, kao i članovi Kraljevske vlade u svojim govorima u javnosti u više mahova dali ste znati da se oseća potreba „no-

vog liberalnijeg Zakona o štampi". Svako bi očekivao, prema tim vašim enuncijacijama, da će se u granicama mogućnosti postojećega zakona po Vašim sugestijama, koje svakodnevno dajete našoj štampi, uvesti jedan režim, štampe, koji će u praksi pokazati kakav duh želi Kraljevska vlada da unese u budući Zakon o štampi. Vi ste, Gospodine Pretsedniče, nagoveštavali slobodarski Zakon o štampi, sigurno vođeni iskustvom i saznanjem da postoji recipročni odnos između štampe i miljea u kom se ona stvara. Štampanje je svojom snažnom funkcijom jedan od najvažnijih elemenata za stvaranje javnog mišljenja, a javno mišljenje svojom živom silom deluje na način pisanja i ideološki pravac koga štampa treba da zauzme.

Da ovo recipročno dejstvo bude ispravno i da uzmogne služiti općenitosti, potreban je sa strane cenzurnih organa u prvom redu pravedan postupak. Svaki napisani redak i slika, koji govore čitalačkoj publici istinu, a ne kriju u sebi nikakve bolesne tendencije, koje bi mogle škoditi konsolidovanju našega javnog mišljenja ili koje bi rušile osnovne principe naše državne i nacionalne politike, koji odgovaraju duhu i slovu našeg najvišeg zakona, našeg Ustava od 1931 godine, ne bi smela zadesiti sudbina cenzorove crvene olovke. Međutim, to se ipak događa! Verujemo, da Vi o tome imate potrebno saznanje, ali ne možemo preći preko pojava koje uznemiruju našu javnost i bude u njoj osećaj progonjenih Jugoslovena. Moramo da Vam to spomenemo i da upremo prstom na neke značajne pojave u ime onih, koji imaju prava da traže da se poštuju postojeći zakoni.

Jugoslovenski nacionalisti sastali su se na Pohorju 19 avgusta ove godine i diskutovali o raznim pojavama u našem političkom životu koga oni gledaju kroz prizmu jugoslovenskih načela imajući uvek pred očima ciljeve narodnog i državnog jedinstva. O tom sastanku izdan je kominike, koji nije mogao biti u celosti objavljen jugoslovenskoj javnosti. Koji su motivi vodili Kraljevsku vladu kao čuvara postojećih zakona ove zemlje da je tako zv. „Pohorska rezolucija” bila od režima „popuštanja” sa tako malo benevolencije primljena? Kad Kraljevska vlada, Gospodine Pretsedniče, ne dozvoljava jugoslovenskim nacionalistima da kažu jugoslovenskoj javnosti jugoslovensku reč, onda je razumljivo da od usta do usta prode konstatacija: ne da Kraljevska vlada da itko unapred zauzme kritički stav prema vraćanju starih partija, koje su zakonima ove zemlje zabranjene.

Ta konstatacija, koja je ujedno izražavala bojazan da će Kraljevska vlada omogućiti funkcionisanje starih partija, dobila je svoju potvrdu pojavom Jugoslovenske radikalne zajednice. U to vreme održali su jugoslovenski nacionalisti svoj drugi sastanak na Hvaru, 2 septembra 1935 godine. Oni su tom prilikom ponova konstatovali svoju veru u pobjedu jugoslovenske misli, i podvukli svoju nepokolebljivu volju da sve žrtve pridonese za pobjedu politike narodnog i državnog jedinstva, jer su bili i ostaju i dalje na braniku šestojanuarske politike, koja je zakonskim putem iskopčala iz našeg javnog života naš staropartijski sistem. Jugoslovenski nacionalisti odgovorni prema Jugoslovenima, koji su svesni bili i svesno ostaju protiv starih partija, moraju reći otvorenu reč i o pojavi Jugoslovenske radikalne zajednice. Doduše u tome vremenu već je bilo merodavnih izjava da je J. R. Z. jedno, a Kraljevska vlada drugo. Tomu niko

nije mogao da pokloni vere kad zna da ste Vi, Gospodine Pretsedniče, G. Ministar unutrašnjih dela i G. Ministar saobraćaja potpredsednici ove nove političke formacije. Da Kraljevska vlada nije drugo nego J. R. Z. potvrdilo je i to, što je onaj dio hvarske rezolucije koji je zauzeo kritički stav prema načinu stvaranja J. R. Z. bio zaplenjen a rezolucija sama puštena u javnost bez najvažnijih konstatacija, koje opravdavaju akciju Jugoslovenskih nacionalista za okupljanje Jugoslovena. Eventualna netačnost u zaključcima, koje sadrži hvarska rezolucija, može se pobijati samo argumentima, a ne „liberalnim” režimom štampe, koji ne dozvoljava da Jugosloveni Jugoslovenima, poruče što misle i kako osećaju. Da su jugoslovenske konstatacije u sukobu sa stvaranjem Jugoslovenske radikalne zajednice, nije krivnja jugoslovenskih nacionalista. Kraljevska vlada preko cenzure opominje nacionaliste da njihova dela nisu dozvoljena.

Da produže ispunjavanje svoje dužnosti, Jugoslovenski nacionalisti sastali su se u Sarajevu 27 septembra 1935 godine. Sigurno je da ništa nisu učinili ni kazali što bi trebalo, dok još sadašnji zakoni važe, osuditi, a kamo li kazniti. Vi ste Gospodine Pretsedniče, ipak to učinili kad ste zabranili sarajevskoj štampi da prvoga dana konferencije donese objektivni prikaz, i drugoga dana da donese samu sarajevsku rezoluciju. Vlada koja ima ambiciju da bude Vlada naroda, mora imati toliko objektivnosti da dopusti obrazloženu kritiku svoga rada po gotovu kad tu kritiku vrše uverni nacionalni ljudi, kojima se u ozbiljnoj formi ne mogu staviti prigovori da nisu dobronamerni. Sarajevska rezolucija je rekla, da kompleks pitanja poznat pod imenom „hrvatsko pitanje” može rešiti samo ispravno shvaćena i konsekventno provedena jugoslovenska politika, vodena duhom unitarističkih principa. To je suprotno stanovište od onoga rešenja „hrvatskog pitanja”, koga daje federalistička grupa opozicije, predstavljena po g. Dr. Mačeku. Prvaci Kraljevske vlade i J. R. Z. obećavaju u svojim javnim nastupima „sporazum” sa Hrvatima, dakle rešenje „hrvatskog pitanja”, i tim svojim stavom opravdavaju svoju političku egzistenciju. Ali kako žele rešavati to pitanje, o tome u javnosti ne govore. Prikrivanje i neobjavlivanje političkih planova nije sigurno odlika demokratskih režima, kakvi bi želela da bude Kraljevska vlada, kojoj ste Vi na čelu. Kad Jugoslovenski nacionalisti, po interpelaciji Vaših političkih prijatelja, predstavljani kao politički reacionarci otvoreno i jasno kažu svoj recept za rešavanje svih pitanja pa i „hrvatskog” onda Vi to u ime demokratskih principa zabranjujete.

U rezoluciji jugoslovenski nacionalisti podvukli su nepravdu kod snižavanja činovničkih beriva. Konstatovali su da ta Uredba ne može izdržati kritiku sa socijalno ispravnog gledišta. Vi te konstatacije putem cenzure zabranjujete, a ljubljanskom „Slovencu” dozvoljavate na uvodnom mestu sličnu analizu i kritiku Vašeg postupka, što više puštate u javnost njihov zahtev da se ta Uredba mora menjati. Uvereni smo Gospodine Pretsedniče, da ćete priznati da ovaj Vaš postupak nije pravedan! Posebno merom merite jugoslovenskim nacionalistima, i ne dozvoljavate im da u granicama zakona brane sebe i svoje prijatelje. Oni su danas izloženi teškom naletu Vaših organa na terenu i Vaših simpatizera iz opozicije, koji nezaštićenom demagogijom i rušenjem državnog autoriteta nastoje da isčupaju i poslednje

tragove unitarističke politike, sprovođenje posljednjih 6 godina.

Ima pravo jugoslovenska javnost da se pita, kakav će izgledati taj „liberalni” zakon o štampi, koga će predložiti Vlada dr. Stojadinovića, kad ta ista Vlada ne dozvoljava slobodu pisanja ni po ovim „reakcionarnim” zakonima.

Rekli smo da između štampe i javnog mišljenja postoji recipročan odnos. Vi, Gospodine Pretsedniče, ne dozvoljavate da jugoslovenski nacionalisti, kojih ima, hvala Bogu u ovoj zemlji, i koji bi mogli da utiču svojim radom i političkim nastupima u javnosti na našu štampu, Vi ne dozvoljavate da oni taj svoj uticaj vrše. Ujedno ne dozvoljavate ni onom delu naše štampe, koji želi da ostane na odbrani unitarističkih principa, da izvrši, prema svojim mogućnostima, svoje dejstvo na javno mišljenje Jugoslavije.

Vaša cenzura ne šteti ni Narodno predstavništvo ni aktivne Ministre.

Naša je štampa želela da ispravno objavi da je Narodno predstavništvo, pod vodstvom dr. Ljubomira Tomašića i g. Stevana Čirića otišlo na Oplenac, da se pokloni grobu Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Vaša cenzura je precrtala „Narodno predstavništvo” i metnula „grupa senatora i narodnih poslanika”. Naša štampa je vršeći funkciju objektivnog informiranja javnosti donela u reprodukciji sliku, fotografisanu na stubištu pred Oplenačkom zadužbinom prikazujući jednog aktivnog Ministra u društvu sa senatorima i poslanicima poslije završenog pomena u kapelici i kripti. I ta je slika zaplenjena! Ne znamo samo zbog koga je ta slika konfiskovana: da li zbog narodnog predstavništva, ili zbog aktivnog Ministra? Ili zbog njihovog zajedničkog susreta na Oplencu.

Jugoslovenski nacionalisti ne mogu da veruju u pravedan postupak, a ni u dobru volju Vašeg režima, da će omogućiti ispravnu funkciju jugoslovenske štampe. Jugoslovenski nacionalisti ništa nisu učinili, kako smo napred izneli, što bi bilo u sukobu sa pozitivnim zakonima ove zemlje. Vi ste, Gospodine Pretsedniče, onemogućili izveštaj o njihovom političkom radu. Svako bi očekivao Vaš mnogo rigoznejši postupak prema izveštajima koji javljaju dela onih, koji ne respektuju u punoj meri norme sadašnjih jugoslovenskih zakona. To se iščekivanje ne ostvaruje.

Plemenske zastave su zabranjene. Fotografije sa onih skupova, na kojima se ističu plemenske zastave izlaze u našoj štampi. Šta više izlaze i oglasi u kojima se javlja da publika može u papirnicama kupiti listovni papir, koji nosi sliku g. dr. Mačeka, obijenu hrvatskim trobojnicama. Vi to niste zabranili.

Svakodnevno gotovo čitamo izveštaje sa političkih sastanaka biv. „hrvatske seljačke stranke”, biv. „demokratske stranke”, biv. „zemljoradničke stranke” itd. Kakve su to „bivše” stranke, koje održavaju sadašnje zborove. Kakve su to pristaše „biv. stranka” koji zauzimaju negativni stav prema sadašnjim zakonima, te se bore za promenu sadašnjeg stanja. Jasno je za svakoga, da ono „bivši” znači „zakonom zabranjeni” i da Vi taj i takav „bivši” tolerirate i ne cenzurišete. Očito je da ste Vi popu-

stljivi prema bivšim strankama, koje predstavljaju vanparlamentarnu opoziciju, zbog toga da bi jednog dana mogli da javite da su bivša radikalna stranka, bivša jugoslovenska muslimanska organizacija i bivša slovenska ljudska stranka odlučile da stvore Jugoslovensku radikalnu zajednicu, i da im na sednici Ministarskog saveta bude odobreno da mogu ti „bivši” šefovi „bivših stranaka” po sadašnjim zakonima legalnim putem stvarati svoje organizacije u celoj Jugoslaviji. Tim legalizovanjem bivših političkih partija polako sadanje legalno stanje i njegovi branitelji Vašim metodama rada prelaze u „bivše” Jugoslovene i bivše pristaše bivšeg šestojanuarskog režima. Verovatno da ste Vi, Gospodine Pretsedniče, u tom toku misli došli do poredbe, kojom ste jugoslovenske nacionaliste nazvali „pogorelcima”. Naravno da je to bilo i moralo biti servirano našoj štampi. Naravno da i odgovor tih „pogorelaca” nije ni mogao ni smeo biti serviran našoj javnosti.

Kad prvaci jugoslovenske radikalne zajednice i opozicioni šefovi tumače „protivnarodnost” šestojanuarskog režima, pa traže promenu postojećih zakona i postojećeg legalnog stanja, onda to naša publika dobija masnim slovima štampano, a kad jugoslovenski nacionalisti brane sadašnje legalno stanje i iznose svoja mišljenja o političkim stavovima opozicije i prvaka J. r. z. onda to publika ne može ni između redaka pročitati, jer se Vaš režim cenzure pobrine, kako se ne bi moglo doznati ono što jugoslovenski nacionalisti misle.

Svi ovi Vaši postupci u cenzuri koja diriguje našom štampom pod Vašim vođstvom, naterali su nas, Gospodine Pretsedniče, da Vas interpeliramo, i da makar ovim putem u ime jugoslovenskih nacionalista kažemo svoje mišljenje, i mišljenje svih onih Jugoslovena koji nisu mogli steći uverenja da su Vaše reči o narodnom režimu i slobodnom političkom delovanju iskreni i da bi Vaš stav saradnje sa narodom mogao biti pravedan prema svima i svakome u ovoj zemlji. Jugoslovenski nacionalisti su se na suprot uverili, da Vaš režim štampe ide za tim da da slobodu onima svima, koji žele da napadaju i ruše dosadanju politiku i onemogućće odbranu onih, koji su na šestojanuarskoj politici svojim skromnim silama saradivali, koji žele da i danas svim svojim raspoloživim silama dobre intencije te politike do kraja brane.

Molimo Vas, Gospodine Pretsedniče, da nam u Narodnoj skupštini odgovorite na konstatacije iznesene u ovoj interpelaciji i da svojim odgovorom dade makar nadu jugoslovenskim nacionalistima da će se prema njima onako isto primenjivati propisi Zakona o štampi kao što se primenjuju prema drugim pojedincima i grupama u ovoj zemlji.

18 oktobra 1935 godine
u Beogradu

Narodni poslanici:

Josip Cvetić, s. r., D. Ivančević, s. r., Branko Paunović, s. r., Ante Kovač, s. r., Dr. Mirko Došen, s. r., Ivan Prekoršek, s. r., Ing. Manfred Paštović, s. r., Kalember Branko, s. r., Nikola Sokolović, s. r.

INTERPELACIJA

Dr. Dragana Kraljevića i drugova, narodnih poslanika, na Ministra unutrašnjih poslova o odbijanju prijave za rad Jugoslovenskog narodnog pokreta „Zbor”.

GOSPODINE MINISTRE,

Dne 2 septembra 1935 godine podneli su Vam g.g. Velibor Jonić, profesor Vojne akademije, Milan Aćimović, advokat i Danilo Gregorić, advokat. pripravnici prijavu za osnivanje političke stranke pod nazivom Jugoslovenski narodni pokret „Zbor”. Prijava je bila potpisana od dovoljnog broja osnivača, među kojima je bio na prvom mestu potpisan g. Dimitrije Ljotić, advokat i bivši Ministar pravde. Nesumnjivo Vam je bilo dobro poznato, da su svi osnivači stranke prijatelji i saradnici g. Dimitrja Ljotića, čiji je nacionalni rad i čija su politička načela poznata.

Prijavu ove stranke ste odbacili i njeno osnivanje niste odobrili svojim rešenjem stavljenim u saglasnost sa Ministarskim savetom, koje je saopšteno 3 o. m. na potpis pretstavniku osnivača stranke. U ovome ste rešenju naveli, da stranku odnosno njeno osnivanje ne odobravate, iz razloga, što se ne vidi da je ona za narodno jedinstvo i za narodnu državnu celinu, monarhiski oblik vladavine i za dinastiju Karadorđevića, i ako Vam je vrlo dobro poznato ne samo da Jugoslovenski narodni pokret „Zbor” u svojim osnovnim načelima kao osnovu svoga programa predstavlja principe narodnog i državnog jedinstva, jugoslovenstva i monarhistično uređenje, već Vam je isto tako poznato, da vodstvo ovog pokreta u svome radu u narodu iskreno i otvoreno ispoveda ova načela.

I dok jedno udruženje i formalno i stvarno ispoljava ove principe ne zato što to traži formalni zakonski propis, već zato što to odgovara najdubljem uverenju njegovih osnivača, njihov patriotski rad u narodu se zabranjuje, dok se u isto vreme ostavlja puna sloboda akcije strankama, koje su zakonom zabranjene i čiji je rad u direktnoj suprotnosti sa svima onim zakonskim odredbama na koja se pozivate u vašem rešenju.

Vaše navedeno rešenje, prema tome, ne stoji u saglasnosti ni sa zakonom ni sa pravim činjeničnim stanjem.

Molimo, da nam u Narodnoj skupštini izvolite odgovoriti:

1) Iz koga ste razloga odbili osnivanje stranke, koja ispunjava sve zakonske uslove za odobrenje, i čiji su osnivači poznati kao nacionalni radnici, koji beskompromisno stoje na načelima narodnog jedinstva i monarhije;

2) Da li mislite u buduće da ne odobravate osnivanje stranaka, koje stoje odlučno na načelima politike Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, nedeljive Jugoslavije i jedinstvenog jugoslovenskog naroda.

Beograd, 18 oktobra 1935 godine.

Narodni poslanici:

Dr. Dragan Kraljević, s. r., Milan Božić, s. r., D. Ivančević, s. r., J. Cvetić, s. r., Ing. Manfred Paštović, s. r., Ivan Prekoršek, s. r., Dr. Ivan Juriša, s. r.